

Begroting 2027

15 september 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Hoofdpijnen	7
Vertrekpunt	8
Financiën	9
Leeswijzer	13
Programma 1 Voor en van iedereen	16
1.1. Gezondheid	17
1.2. Sport & bewegen	18
1.3. Welzijn	19
1.4. Maatschappelijke & culturele voorzieningen	20
Programma 2 Kansrijk opgroeien	24
2.1. Jeugdbeleid	25
2.2. Jeugdzorg	26
2.3. Onderwijs & onderwijshuisvesting	27
Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving	32
3.1. Wonen	33
3.2. Buitenruimte & leefomgeving	35
3.3. Duurzaamheid	36
3.4. Ruimtelijke ontwikkeling	37
Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar	43
4.1. Economie	44
4.2. Toerisme & cultureel erfgoed	45
4.3. Werk & inkomen	46
4.4. Mobiliteit	47
Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening	51
5.1. Dienstverlening & communicatie	52
5.2. Veiligheid & handhaving	53
5.3. Bestuur & organisatie	54
5.4. Bestuurlijke samenwerking	55
Programma 6 Financieel gezond	59

6.1. Financiën	60
6.2. Vastgoed	61
6.3. Grondbeleid	62
6.4. Belastingen	63
Financiële begroting	66
Financiële recapitulatie programma's	67
Overzicht incidentele baten en lasten	69
Balans	75
Financiële positie	81
Paragrafen	82
Paragraaf Lokale heffingen	83
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	93
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	103
Paragraaf Financiering	110
Paragraaf Bedrijfsvoering	115
Paragraaf Verbonden partijen	120
Paragraaf Grondbeleid	125
Paragraaf Openbaarheid	128
Bijlagen	129
Bijlage 1 Overzicht investeringen	130
Bijlage 2 Taakvelden	140
Bijlage 3 Indicatoren	143
Bijlage 4 Begrippen en afkortingen	147

Voorwoord

Voorwoord

Realistisch vooruitkijken

We leven in een tijd waarin veel verandert. De vraag naar zorg neemt toe, kosten stijgen en gemeenten krijgen steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Tegelijkertijd staan daar vanuit het Rijk onvoldoende middelen tegenover. Dat geldt ook voor Gooise Meren. Deze ontwikkelingen zetten onze financiële positie verder onder druk.

De financiële druk komt voor een belangrijk deel door ontwikkelingen waar gemeenten beperkt invloed op hebben. Denk aan de stijgende kosten voor jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning. Ook nemen financiële risico's toe. Bijvoorbeeld door ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, renteontwikkelingen en onzekerheden bij verbonden partijen. Tegelijkertijd staan omvangrijke investeringen voor de deur, zoals onderwijshuisvesting en de renovatie van gemeentelijk vastgoed. Niet alles wat wenselijk is, is daardoor ook haalbaar. Dat vraagt om duidelijke prioriteiten.

Deze begroting voor 2027 is daarom beleidsarm opgesteld. Onze financiële ruimte is beperkt, omdat veel bezuinigingsmogelijkheden de afgelopen jaren al zijn benut en we tegenvallers niet onbeperkt kunnen blijven opvangen met onze reserves. Om de begroting sluitend te houden zijn aanvullende maatregelen en taakstellingen noodzakelijk. Nieuwe ambities uit het coalitieakkoord Met de blik vooruit beoordelen we bij het vaststellen van het College Uitvoeringsprogramma. Hierbij is financiële dekking een harde voorwaarde.

Gooise Meren blijft een gemeente waar veel mogelijk is en waar inwoners gebruik kunnen maken van een breed aanbod aan voorzieningen. Tegelijkertijd ontkomen we niet aan scherpe keuzes. We moeten strakker sturen op budgetten, risico's eerder signaleren en realistischer begroten. Dat kan betekenen dat we bepaalde activiteiten, projecten of voorzieningen anders uitvoeren of minder uitgebreid zijn dan we gewend zijn.

In het College Uitvoeringsprogramma werken we de ambities verder uit en maken we keuzes over de prioriteiten voor de komende jaren. Daarbij geldt meer dan ooit, dat nieuwe voorstellen alleen (kunnen) worden gerealiseerd, als daar structurele financiële dekking voor beschikbaar is.

Met deze begroting 2027 zetten we een belangrijke stap naar financieel herstel en een meer structureel gezonde begroting. Dat vraagt de komende jaren om realisme, discipline en soms moeilijke keuzes van ons allemaal. Ook vraagt het om inzichtelijke en dekkende financiële informatie, zodat de raad scherp kan sturen op de koers van onze gemeente. Alleen zo houden we Gooise Meren financieel gezond en toekomstbestendig.

Met die blik vooruit bieden wij u deze begroting aan.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
Arthur Helling
Wethouder Financiën

Hoofdpijnen

Vertrekpunt

Vertrekpunt

Vertrekpunt

De voorliggende begroting is, zoals aangekondigd bij de behandeling van de Perspectiefbrief 2027, beleidsarm opgesteld. Voor de doelen van de programmaonderdelen ('Wat willen we bereiken') is aangesloten bij de ambities uit het coalitieakkoord Met de blik vooruit.

De verdere uitwerking van het coalitieakkoord vindt plaats in het College Uitvoeringsprogramma (CUP), waarin het college prioriteiten stelt en keuzes maakt voor de komende bestuursperiode. De financiële situatie van de gemeente vraagt ook om scherpe keuzes. Niet alle ambities kunnen direct of in de gewenste omvang worden gerealiseerd. Het college werkt daarom in het CUP een samenhangend pakket van prioriteiten en activiteiten uit, waarbij ambities, opgaven en beschikbare middelen met elkaar in balans worden gebracht.

Vooruitlopend op het CUP en de te maken keuzes die daaruit voortkomen is ervoor gekozen in deze begroting terughoudend te zijn met nieuwe activiteiten. Uitgangspunt is de vastgestelde Begroting 2026, met de daarin al opgenomen en voorziene activiteiten voor het jaar 2027 (en verder) en de in de Begroting 2026 opgenomen maatregelenpakketten (zie bijlage 2 bij het raadsvoorstel) om tot een sluitende begroting te komen. Alleen aangevuld met activiteiten die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn.

De maatregelenpakketten uit de Begroting 2026 bevatten vervelende maar noodzakelijke keuzes. Het uitvoeren van de maatregelen raakt aan de maatschappelijke effecten en ambities waar we op willen inzetten. We betrekken de uitwerking, implementatie, uitvoering en realisatie van de maatregelen bij de uitwerking van het CUP en de keuzes die daarbij gemaakt moeten worden, in relatie tot de doelen en ambities die in het coalitieakkoord zijn opgenomen en vanuit het besef dat er beperkte financiële ruimte is.

De reguliere werkzaamheden en activiteiten van de gemeente worden vanzelfsprekend voortgezet en dragen ook komend jaar bij aan het bereiken van de maatschappelijke doelen.

Wanneer het CUP is vastgesteld, wordt dit ter kennisgeving aan de raad voorgelegd. De financiële vertaling wordt via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd. Hiermee kan de raad invulling geven aan zijn budgetrecht en besluiten over de inzet van middelen om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren.

Financiën

Financiën

Inleiding

Dit jaar is sprake van een beleidsarme Begroting 2027. De coalitievorming na de gemeenteraadsverkiezingen maakte het onmogelijk om de ambities uit het coalitieakkoord in deze begroting al te vertalen in concrete maatregelen voor komend jaar. Parallel aan de totstandkoming van deze begroting worden die wel in het CUP uitgewerkt en als eerste begrotingswijziging aan de gemeenteraad voorgelegd. Elk programma zal daarom een minimum aan maatregelen bevatten.

De financiële tabellen zijn dus vooral gebaseerd op de Perspectiefbrief 2027 en enkele mutaties die bij de opbouw van de begroting naar voren zijn gekomen. Die zijn in onderstaande tabellen stapsgewijs zichtbaar gemaakt.

Financieel vertrekpunt Programmabegroting 2027-2030

Excel-tabel

Tabel 1: Vertrekpunt Begroting 2027-2030 bedragen in € x 1.000	Struct / inc	2027	2028	2029	2030
	I	957 N	76 V	1.222 N	33 N
	S	1.664 V	238 V	520 V	1.421 V
Saldo Perspectiefbrief 2027-2030		707 V	314 V	702 N	1.388 V
<i>Financieel-technische mutaties</i>		<i>687 V</i>	<i>921 V</i>	<i>363 V</i>	<i>287 N</i>
Meicirculaire 2026	S	1.144 V	1.317 V	1.299 V	1.092 V
Administratief technische aanpassingen	S	19 N	71 V	459 N	878 N
Regiobegroting 2027	S	438 N	468 N	477 N	501 N
	I	957 N	76 V	1.222 N	33 N
	S	2.351 V	1.159 V	883 V	1.134 V
Vertrekpunt Begroting 2027-2030		1.394 V	1.235 V	339 N	1.101 V

De Perspectiefbrief 2027, uitgangspunt voor deze begroting, bevatte naast een enkele uitbreiding van activiteiten met name aannames over de loon- en prijsontwikkeling en de uitkering van het gemeentefonds.

In deze begroting zijn die aannames concreet verwerkt in de budgetten, wat heeft geleid tot kleine (positieve en negatieve) bijstellingen. Ook wordt rekening gehouden met een nadelige ontwikkeling van de rentelasten. Door een stijgende rente ten opzichte van onze huidige leningenportefeuille wordt de financiering van de investeringen duurder.

De inmiddels vastgestelde Begroting 2027 van de Regio Gooi en Vechtstreek valt nadeliger uit dan op voorhand ingeschat.



Heroverweging en ontwikkelingen Begroting 2027-2030

Excel-tabel

Tabel 2: Ontwikkelingen Begroting 2027-2030 bedragen in € x 1.000		Struct / inc	2027	2028	2029	2030
	I		957 N	76 V	1.222 N	33 N
	S		2.351 V	1.159 V	883 V	1.134 V
Vertretpunt Begroting 2027-2030			1.394 V	1.235 V	339 N	1.101 V
<i>Ontwikkelingen</i>			<i>4.238 N</i>	<i>3.515 N</i>	<i>2.195 N</i>	<i>2.195 N</i>
<i>Herooverwegingen</i>						
Maatregelenmonitor (nog niet gerealiseerde ombuigingen)	I		310 N	15 N	15 N	15 N
Maatregelenmonitor (nog niet gerealiseerde ombuigingen)	S		268 N	222 N	222 N	222 N
<i>Nieuwe ontwikkelingen</i>						
2e Voortgangsverslag 2026-2; structurele doorwerking	I		322 N			
2e Voortgangsverslag 2026-2; structurele doorwerking	S		3.180 N	3.180 N	1.860 N	1.860 N
ISK tijdelijke huisvesting (aanvulling)	S		25 N	25 N	25 N	25 N
Opstellen Volkshuisvestingsprogramma	I		16 N			
Nieuwe prestatieafspraken woningcorporaties e.a.	I		30 N			
Woonwagendstandplaatsbeleid	I					
Capaciteit Sociale Recherche op peil houden voor basistaken	S		11 N	11 N	11 N	11 N
Controles bij jeugdzorginstellingen verrichten	S		67 N	67 N	67 N	67 N
	I		1.634 N	61 V	1.237 N	48 N
	S		1.199 N	2.345 N	1.302 N	1.051 N
Begroting 2027-2030, incl. ontwikkelingen			2.833 N	2.284 N	2.539 N	1.099 N

Herooverwegingen

In Begroting 2026 is een sluitende meerjarenbegroting gepresenteerd, met name door de genomen maatregelen. Bij de uitwerking daarvan blijkt dat een enkele maatregel niet of niet direct kan worden gerealiseerd. Zo waren de begrotingen 2027 van de Verbonden Partijen (Regio Gooi en Vechtstreek en Veiligheidsregio) al vastgesteld. We gaan ervan uit dat deze wel gerealiseerd kunnen worden vanaf 2028.

Voor de Energietransitie is bij de Perspectiefnota 2026 de aanvraag van 3 fte formatie structureel te dekken vanuit eigen middelen opgevoerd voor de uitvoering van ons beleid en de doelen voor 2030 en 2050. In aanloop naar de begroting is door het college, gelet op de financiële opgave, besloten om deze formatie voorlopig tijdelijk te blijven bekostigen uit de incidentele CDOKE-middelen en dus niet meer aan te vragen bij de begroting. Daarmee is financieel deze 3 fte als bezuinigingsmaatregel ingeboekt. Bij de ambtelijke uitwerking van één van de pakketten aan bezuinigingsmaatregelen in de Begroting 2026 is eveneens 2 fte als bezuinigingsmaatregel afgeboekt op de energietransitie in afwachting van structurele CDOKE-middelen. Feitelijk zijn daarmee dezelfde fte's tweemaal financieel ingeboekt. Dit is verwerkt in de vastgestelde Begroting 2026, maar de bezuiniging van deze laatste 2 fte kan dus feitelijk niet geëffectueerd worden.

Ontwikkelingen

Binnen deze beleidsarme begroting zijn alleen nieuwe ontwikkelingen opgenomen die voldoen aan de 3O's, onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar.

De structurele effecten van het tweede Voortgangsverslag 2026 leveren zowel een incidenteel als structureel nadeel op. Dit alles leidt tot nadelige begrotingssaldi. Voor de onderliggende details verwijzen we u naar betreffend document.

Overeenkomstig de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting moeten gemeenten voor 1 juli 2027 een Volkshuisvestingsprogramma hebben. Daarmee vervallen de Woonvisie 2025-2030 en de Woonzorgvisie 2023; de uitvoering hiervan landt in het Volkshuisvestingsprogramma.

We bereiden ons in 2027 voor op het sluiten van een nieuwe set prestatieafspraken met zowel woningcorporaties en huurderbelangenverenigingen. Hier betrekken we ook de zorgorganisaties bij.

Wegens een exponentiële stijging van verplichte compliance taken bij het team Sociale Recherche is er minder tijd voor het uitvoeren van de basistaken.

Er is vanaf 2027 structureel 0,7 fte (24 uur p/w) nodig in het team Handhaving voor het controleren van locaties van geïndiceerde jeugdzorg. De aanleiding van de uitbreiding wordt gevormd door de gemeentelijke zorgplicht, de (regionale) bestuurlijke wens tot aanpakken van zorgcriminaliteit en de ervaringen van de gemeente Hilversum.

Financieel beeld Begroting 2027-2030, inclusief dekkingsvoorstellen

Excel-tabel

Tabel 3: Begroting 2027-2030, incl. incidentele dekking bedragen in € x 1.000	Struct / inc	2027	2028	2029	2030
	I	1.634 N	61 V	1.237 N	48 N
	S	1.199 N	2.345 N	1.302 N	1.051 N
Begroting 2027-2030, incl. ontwikkelingen		2.833 N	2.284 N	2.539 N	1.099 N
<i>Dekking</i>		<i>3.130 V</i>	<i>1.480 V</i>	<i>2.730 V</i>	<i>1.580 V</i>
Onttrekking aan Algemene Reserve incidenteel tekort	I	1.650 V		1.250 V	100 V
Onderuitputting kapitaallasten	S	500 V	500 V	500 V	500 V
Begrotingsscan	S	250 V	250 V	250 V	250 V
Kerntakendiscussie	S	300 V	300 V	300 V	300 V
Prijsindexatie materiële budgetten voor 80% toekennen	S	430 V	430 V	430 V	430 V
	I	16 V	61 V	13 V	52 V
	S	281 V	865 N	178 V	429 V
Begroting 2027-2030, incl. incidentele dekking		297 V	804 N	191 V	481 V

Onttrekking aan Algemene Reserve incidentele tekorten

Bij het opstellen van de begroting wordt verondersteld dat de incidenteel nadelige saldi gecompenseerd kunnen worden door incidentele onttrekkingen aan de Algemene Reserve in 2027, 2029 en 2030.

Om de begroting sluitend te houden zijn onderstaande aanvullende maatregelen en taakstellingen noodzakelijk. Deze moeten uiterlijk bij het eerste Voortgangsverslag 2027 concreet zijn ingevuld.

Onderuitputting kapitaallasten

In 2023, 2024 en 2025 is sprake van een onderuitputting op kapitaallasten van ruim € 1 miljoen. Ook voor 2026 lijkt dit een substantieel voordeel te worden. Dit komt doordat de lopende en voorgenomen investeringen later worden gerealiseerd. Dit fenomeen is bekend (zie ook het Rekenkameronderzoek) en door ons ingeschat op een realisatie van ongeveer 65%. De regelgeving inzake het opnemen van een stelpost voor onderuitputting kapitaallasten is versoepeld, mits we dit kunnen aantonen. Gelet op de cijfers vanaf 2023 voldoen we daar, naar onze mening, aan.

Er moeten bij de volgende begroting fundamentele keuzes worden gemaakt om te komen tot een volledig realistische raming van investeringen zodat de kapitaallasten direct op het juiste niveau in onze begroting staan.

Begrotingsscan

De afgelopen jaren is uit begrotingsscans gebleken dat er soms budgetten zijn die niet (volledig) zijn uitgegeven. Hoewel dit al enkele jaren is meegenomen in onze begrotingen en het effect terugloopt kan hier wellicht, in relatie met de uitwerking CUP, nog een voordeel gevonden worden.

Kerntakendiscussie

In samenhang met de uitwerking van het coalitieakkoord zal ook kritisch gekeken worden naar het afschalen of volledig stopzetten van bepaalde activiteiten, die niet wettelijk verplicht zijn, niet noodzakelijkerwijs bijdragen aan de maatschappelijke doelen, of qua werkwijze anders kunnen worden ingericht.

Prijsindexatie materiële budgetten voor 80% toekennen

In de Begroting zijn alle materiële uitgavenbudgetten verhoogd met de in de Perspectiefbrief 2027 genoemde prijsindex van 2,7%. Voorgesteld wordt om hiervan slechts 80% feitelijk toe te kennen, waarbij de subsidies en onderhoudsvoorzieningen buiten schot blijven. Dit vraagt scherpe keuzes en discipline om binnen deze bijgestelde budgetten te blijven.

Excel-tabel

Tabel 4: Structureel begrotingssaldo 2027-2030 bedragen in € x 1.000	Struct / inc	2027	2028	2029	2030
Begroting 2027-2030, incl. incidentele dekking		297 V	804 N	191 V	481 V
Waarvan incidenteel	I	16 V	61 V	13 V	52 V
Structureel begrotingssaldo 2027-2030	S	281 V	865 N	178 V	429 V

Uiteindelijk resulteren de dekkingsvoorstellen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting, voorwaarde om de goedkeuring (repressief toezicht) van de Provincie Noord-Holland te behouden.

Financiële positie

Een financieel gezonde gemeente wordt niet alleen bepaald door het begrotingssaldo. Naast financiële resultaten is het ook van belang om te kijken naar ons weerstandsvermogen en financiële kengetallen. Voor deze laatste baseren we ons op de door de raad vastgestelde nota beoordeling kengetallen, waarin de uitgangspunten zijn geformuleerd. Voor de bijbehorende tabellen verwijzen we uw raad naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bepaalt of we als gemeente in staat zijn om incidentele dan wel structurele risico's binnen onze begroting op te vangen.

De ratio van Gooise Meren (3,2 in 2027) valt voor zowel incidenteel (3,1) als structureel (3,4) in klasse A (>2,0). Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. De positieve ratio's komen door de begrotingstekorten vanaf 2028 wel enigszins onder druk te staan.

Kengetallen

De nota beoordeling kengetallen geeft aan hoe de afzonderlijke financiële kengetallen in samenhang gebracht en beoordeeld kunnen worden middels een rapportcijfer met een streefwaarde (7,0) en een minimumwaarde (6,0). Voor alle jaren (m.u.v. 2028) zien we een rapportcijfer van 5,9. Dit is net voldoende met name te relateren aan de prognose van het investeringsvolume en een steeds lagere Algemene Reserve door dekking incidentele begrotingstekorten (voor 2028 ook door het negatief exploitatieresultaat). Dit vertaalt zich onder andere in een hogere schuldquote en een lagere solvabiliteit.

Maatregelen

Als gezegd moeten we steeds de juiste balans weten te vinden tussen ambities en beschikbare middelen. Hierbij moeten naast de financiële aspecten ook de effecten van keuzes op deze kengetallen worden meegewogen.

Leeswijzer

Leeswijzer

Maatschappelijke effecten en beleidsnota's

Ieder programma begint met de maatschappelijke effecten waar het programma zich op richt, gevolgd door een lijst met beleidsnota's. Hiermee is een verbinding gelegd tussen het door de raad vastgestelde beleid en de gewenste maatschappelijke effecten per programma.

Vier W-vragen

In de programma's vindt u antwoord op de zogenaamde drie W-vragen. Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? En wat mag het kosten? Met behulp van verbinding tussen doelen en activiteiten is een en ander inzichtelijk gemaakt. Onder een vierde W-vraag 'Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?' is aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van het programma. Informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen.

Verplichte indicatoren en eigen indicatoren

Met de raad is afgesproken om in de begroting zoveel mogelijk programma's te voorzien van eigen indicatoren, die informatie geven over de effectiviteit van het beleid en daarmee sturingsmogelijkheden geven. De vanuit de regelgeving verplichte indicatoren per programma, die over het algemeen onvoldoende zeggen over de effectiviteit van het beleid, zijn opgenomen in bijlage 3.

Financiële toelichting per programma

Aan het einde van elk programma vindt u een tabel met de toelichting op de belangrijkste financiële verschillen tussen de Programmabegroting 2027 en 2026, zoals wettelijk vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De toelichting op deze verschillen kan ook betrekking hebben op (incidentele) uitgaven en inkomsten in 2026 die in 2027 niet meer voorkomen. Deze worden wel gemeld maar niet uitgebreid toegelicht.

Financiële begroting

Na programma 6 wordt de financiële begroting gepresenteerd, waaronder de financiële recapitulatie, het overzicht van incidentele baten en lasten inclusief het structurele begrotingssaldo, de financiële positie en de balansontwikkeling, waaronder het overzicht met het EMU-saldo en de staat van Reserves en Voorzieningen. Deze laatste bevat belangrijke input voor de paragraaf Weerstandsvermogen.

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een specifieke invalshoek. U vindt hier de informatie over lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en openbaarheid.

Meerjareninvesteringsplan

In bijlage 1 in de begroting is het meerjareninvesteringsplan opgenomen. Voor enkele investeringen wordt direct bij vaststelling van deze begroting goedkeuring door de raad gevraagd. Deze investeringen staan in de losse bijlage 3 bij de begroting.

De bovengrens voor investeringen ligt, conform de financiële verordening, bij € 250.000. Voor investeringen in de bedrijfsvoering (tractie en automatisering) alsmede voorbereidingskredieten ligt die grens bij € 500.000. Bij de besluitvorming over de Begroting 2027-2030 stellen wij voor om deze grenzen te verhogen tot € 300.000, respectievelijk € 600.000, in afwijking van de Financiële Verordening 2025. Voor investeringen boven de grenzen worden separate raadsvoorstellen aan uw raad ter goedkeuring voorgelegd.

Taakvelden, verplichte indicatoren en afkortingen/begrippen

De verplichte taakvelden, die de BBV-regeling voorschrijft om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten onderling te versterken, zijn in bijlage 2 opgenomen.

Voor de verplichte indicatoren verwijzen we naar bijlage 3. De bron voor de indicatoren en een korte beschrijving zijn toegevoegd.

Nieuw is een lijst met afkortingen/begrippen die in de begroting voorkomen. Deze lijst is als laatste bijlage toegevoegd.

Technische uitgangspunten bij Programmabegroting 2027-2030

1. De raming van de uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2026. De cijfers zijn gebaseerd op constante prijzen.

2. Voor het jaar 2027 is, zoals opgenomen in de Perspectiefbrief 2027, uitgegaan van onderstaande verwachte indexaties, incl. nacalculatie 2026:

1. een loonstijging van 4,2%, inclusief sociale lasten;
2. voor goederen en diensten een inflatie van 2,7%;
3. voor subsidies met een mengpercentage (verhouding loon/prijs 2:1): 3,7%;
4. voor de onderhoudsvoorzieningen en investeringen een bouwkosteninflatie van 3,4%;
5. inflatie van de tarieven en belastingen van 2,7%.

Voor de jaren na 2027 zijn alle baten en lasten (incl. loon en prijzen) gebaseerd op het basisjaar 2027 en is geen meerjarige indexatie verwerkt.

3. Een interne rekenrente van 2%.

Programma 1 Voor en van iedereen

Maatschappelijke effecten

De inwoners van Gooise Meren leven gezond en prettig in onze gemeente.

De inwoners van Gooise Meren kunnen een leven lang meedoen in onze samenleving.

Beleidsnota's

Beleidsplan sociaal domein Gooise Meren 2022 "Blijven bouwen aan een krachtige samenleving"

Nota en actieplan Mantelzorgondersteuning Gooise Meren "Mantelzorg(er): onzichtbaar en onmisbaar, goud waard"

Beleidsplan Bescherming en Opvang Gooi en Vechtstreek 2022-2025 "Herstel de verbinding"

Actieplan inclusie Gooise Meren 2022-2025 "Iedereen doet mee"

Cultuurvisie Gooise Meren "Natuurlijk cultuur"

Beleidskader financiering zorg, welzijn, cultuur en toerisme Gooise Meren 2018

Plan schuldhulpverlening 2024

Nota Publieke Gezondheid

1.1. Gezondheid

Wat willen we bereiken?

We zien het vergroten van welzijn en de zelf- en samenredzaamheid van inwoners als prioriteit, zodat iedereen kan meedoen en de zorgvraag wordt beperkt. We zetten in op preventie, sociale cohesie en een sterke sociale basis, waarbij ontmoeting en (betaald of onbetaald) werk belangrijke factoren zijn om gezond, veilig en betekenisvol te leven. We benutten bestaande structuren en samenwerking, houden oog voor de financiële houdbaarheid van het sociaal domein en maken de beweging van zorgen voor naar mogelijk maken dat.

De lokale Nota gezondheid actualiseren

De huidige Nota Publieke Gezondheid (vastgesteld in 2022) wordt uiterlijk eind 2027 geactualiseerd. Deze actualisatie volgt uit de Wet publieke gezondheid, die gemeenten verplicht om binnen twee jaar na het verschijnen van de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2025-2028 hun gemeentelijke gezondheidsbeleid vast te stellen. De landelijke Nota is vertraagd gepubliceerd (eind 2025). Bij de actualisatie worden verbeterpunten, nieuwe inzichten en recente ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid verwerkt.

1.2. Sport & bewegen

Wat willen we bereiken?

Sport is van grote waarde voor Gooise Meren en draagt wezenlijk bij aan de leefbaarheid van onze gemeente en de gezondheid van onze inwoners. We zetten daarom in op een samenwerking tussen sport en andere domeinen. We hechten waarde aan het verenigingsleven en zetten daarnaast ook in op activiteiten buiten verenigingsverband.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

1.3. Welzijn

Wat willen we bereiken?

We zien het vergroten van welzijn en de zelf- en samenredzaamheid van inwoners als prioriteit, zodat iedereen kan meedoen en de zorgvraag wordt beperkt. We zetten in op preventie, sociale cohesie en een sterke sociale basis, waarbij ontmoeting en (betaald of onbetaald) werk belangrijke factoren zijn om gezond, veilig en betekenisvol te leven. We benutten bestaande structuren en samenwerking, houden oog voor de financiële houdbaarheid van het sociaal domein en maken de beweging van zorgen voor naar mogelijk maken dat.

Inclusie

Gooise Meren is een gemeente waarin iedereen mee kan doen, zichzelf kan zijn en gelijke kansen krijgt. We zetten ons in voor een toegankelijke, inclusieve en veilige samenleving, waarin verschillen worden gerespecteerd en inwoners zich welkom en verbonden voelen. Voor racisme, discriminatie en uitsluiting is geen plaats in onze gemeente. We versterken positieve ontwikkelingen op het gebied van inclusie en kansengelijkheid en adresseren actief spanningen die zichtbaar worden in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Algemene Wmo-voorzieningen in het lokale voorveld (her)inrichten

In 2027 beginnen de voorbereidingen op de nieuwe gezamenlijke regionale inkoop van specialistische ondersteuning (Jeugd/Wmo) per 2029. Lichte vormen van Wmo-individuele begeleiding en dagbesteding kopen we als regiogemeenten niet meer gezamenlijk in. Daarvoor ontwikkelen we lokaal zo nodig nieuwe c.q. aangepaste alternatieve algemene voorzieningen.

De bezuiniging op de subsidies aan organisaties in het sociaal domein effectueren

In navolging van het besluit uit de begroting 2026 treedt vanaf 2027 de structurele bezuiniging op het volledige subsidieveld in werking die ook het sociaal domein raken. Als gevolg hiervan zullen activiteiten in het voorveld versoberen.

1.4. Maatschappelijke & culturele voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Culturele en maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid, verbinding en ontwikkeling van Gooise Meren. We zien cultuur als een breed begrip, met aandacht voor jongeren en digitale cultuur, en zetten in op verbinding tussen cultuur en andere domeinen. Cultuur moet toegankelijk zijn voor alle inwoners. Bibliotheken behouden daarbij hun belangrijke rol als laagdrempelige plekken voor lezen, leren, ontmoeting en digitale ondersteuning.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 1:

- Regio Gooi en Vechtstreek

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Excel-tabel

Voor en van iedereen Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Gezondheid	3.697	3.922	4.092	4.003	4.010	4.010
Sport en Bewegen	4.539	3.986	4.061	4.059	4.057	4.057
Welzijn	24.441	24.546	26.746	26.871	23.304	23.304
Maatschappelijke en culturele voorzieningen	2.990	3.216	3.012	2.975	2.975	2.975
Totaal lasten	35.667	35.670	37.912	37.908	34.346	34.346
Baten						
Gezondheid	255-	49-	0	0	0	0
Sport en Bewegen	614-	641-	608-	608-	608-	608-
Welzijn	4.896-	3.322-	2.958-	3.624-	3.624-	3.624-
Maatschappelijke en culturele voorzieningen	62-	55-	55-	55-	55-	55-
Totaal baten	5.827-	4.067-	3.620-	4.287-	4.287-	4.287-
Resultaat voor bestemming	29.840	31.603	34.292	33.621	30.059	30.059
Onttrekkingen reserves						
Collectieve voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Sport en Bewegen	140-	139-	65-	46-	15-	15-
Totaal onttrekkingen reserves	140-	139-	65-	46-	15-	15-
Saldo reserves	140-	139-	65-	46-	15-	15-
Resultaat na bestemming	29.700	31.464	34.227	33.575	30.044	30.044

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 1	Verschil (x € 1.000)	V/N (V = Voordeel, N = Nadeel)
Algemeen <i>Loon- en prijsontwikkeling</i> Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht.		

We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Gezondheid</i> Hogere bijdrage regio door de regionale inzet van AZWA middelen en door actualisatie van de inwonersaantallen.	219	N
<i>Sport en bewegen</i> Lagere onttrekking i.v.m. einde reserve sportvoorzieningen	182	N
<i>Welzijn</i> Vanaf januari 2026 geldt een hoger tarief voor Hulp bij Huishouden en een aanpassing van de indexatiewijze. Het effect is een prijsstijging van 18%. Hogere bijdrage aan de regio door de actualisatie van de inwoneraantallen en door de verhoging van centrumgemeentemiddelen zoals beschermd wonen en decentrale uitkeringen.	2.565	N
<i>Maatschappelijke en culturele voorzieningen</i> Incidenteel in 2026 ontvangen zorgplichtgelden Bibliotheek.	204	V
Totaal	2.763	N

Investeringsen

Voor het nieuwe begrotingsjaar 2030 is een bedrag van € 110.000 opgevoerd voor de periodieke vervanging van speeltoestellen.

Indicatoren

De gegevens van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen zijn eens per 4 jaar beschikbaar en kunnen variëren in uitgevraagde thema's, waardoor niet ieder jaar dezelfde data beschikbaar zijn. De eerstvolgende Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen wordt in 2028 gehouden.

Indicatoren Gezondheid

nr.	Omschrijving indicator	2020	2022	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Middelengebruik roken	17,9%	18,5%	18,6%	n.v.t.	n.v.t.	Gezondheidsmonitor GGD
2.	Middelengebruik alcohol	87,6%	85,2%	83,9%	n.v.t.	n.v.t.	Gezondheidsmonitor GGD
3.	Algemeen ervaren gezondheid	85,5%	82,6%	81,2%	n.v.t.	n.v.t.	Gezondheidsmonitor GGD

Toelichting:

- Percentage volwassen inwoners dat rookt
- Percentage volwassen inwoners dat 2 of meer glazen alcohol drinkt per week. In Gezondheidsmonitor GGD Gooi Vecht 2024 is alleen terug te vinden: drinkt soms (andere aanduidingen zijn zwaar of overmatig)
- Percentage volwassen inwoners dat hun gezondheid als goed tot zeer goed ervaart.

Indicatoren
Welzijn

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Percentage inwoners met een Wmo maatwerkarrangement	6%	6%	6%	6%	n.v.t.	waarstaatjegemeente.nl
2.	Stapelings maatwerkvoorzieningen	110	91	91	99	n.v.t.	waarstaatjegemeente.nl
3.	Eenzaamheid	28,5%	n.v.t.	26,6%	n.v.t.	n.v.t.	Gezondheidsmonitor GGD

Toelichting:

- Percentage inwoners met een Wmo maatwerkarrangement
- Aantal huishoudens met meer dan 1 voorziening uit het sociaal domein (per 1.000 huishoudens)
- Percentage inwoners dat aangeeft sociaal eenzaam te zijn (elke 2 jaar in de GGD Monitor Gooi en Vechtstreek)

Programma 2 Kansrijk opgroeien

Maatschappelijke effecten

Alle kinderen in Gooise Meren groeien kansrijk op.

De gemeente Gooise Meren faciliteert de onderwijsinstanties in het uitvoeren van hun taak en draagt zorg voor voldoende en kwalitatief goede onderwijshuisvesting.

Daarnaast zet de gemeente zich in voor het laagdrempelig toegankelijk maken van mogelijkheden voor talentontwikkeling, zoals sport, muziek- en cultuuronderwijs.

Beleidsnota's

Beleidsplan sociaal domein 2022

Integraal beleidsplan jeugd Gooise Meren april 2024

Uitvoeringsprogramma jeugd Gooise Meren 2026-2027

Beleidskader onderwijskansen Gooise Meren

Visie Onderwijshuisvesting Gooise Meren 2024

Integraal Huisvestingsplan onderwijs Gooise Meren 2024

2.1. Jeugdbeleid

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat ieder kind in onze gemeente veilig, gezond en kansrijk kan opgroeien, met passende en tijdige hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. We zetten in op preventie en sociale cohesie, versterken bestaande structuren en samenwerking en houden oog voor de financiële houdbaarheid van het sociaal domein. Daarbij staat het versterken van eigen regie centraal en zorgen we dat kinderen en jongeren die ondersteuning nodig hebben tijdig passende hulp krijgen. In de jeugdzorg zetten we in op het normaliseren van opgroei- en opvoedvragen en het terugdringen van overbehandeling bij lichte problematiek.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Kansrijke Start voortzetten

In 2027 blijven we ons inzetten voor een kansrijke start voor ieder kind. We doen dit door de samenwerking tussen partners uit het medisch en sociaal domein verder te versterken. We richten ons op het vroegtijdig signaleren van risico's, het verbeteren van de toeleiding naar passende ondersteuning en het beschikbaar houden van effectieve en wetenschappelijk onderbouwde interventies zoals (prenataal) Stevig Ouderschap en Nu Niet Zwanger. Deze interventies werden tot en met 2026 grotendeels bekostigd vanuit de middelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Conform het besluit uit de begroting 2026 zetten we deze interventies in 2027 voort. Kansrijke Start is binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) aangemerkt als basisfunctionaliteit, waarmee gemeenten een structurele opdracht hebben om deze aanpak te borgen en verder te versterken. Bij het opstellen van deze begroting is nog onvoldoende duidelijk welke AZWA-middelen beschikbaar komen en in welke omvang deze voor Kansrijke Start kunnen worden ingezet. Indien mogelijk zullen beschikbare AZWA-middelen worden benut voor de voortzetting van de interventies.

2.2. Jeugdzorg

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat ieder kind in onze gemeente veilig, gezond en kansrijk kan opgroeien, met passende en tijdige hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. We zetten in op preventie en sociale cohesie, versterken bestaande structuren en samenwerking en houden oog voor de financiële houdbaarheid van het sociaal domein. Daarbij staat het versterken van eigen regie centraal en zorgen we dat kinderen en jongeren die ondersteuning nodig hebben tijdig passende hulp krijgen. In de jeugdzorg zetten we in op het normaliseren van opgroei- en opvoedvragen en het terugdringen van overbehandeling bij lichte problematiek.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

2.3. Onderwijs & onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Goed onderwijs geeft kinderen gelijke kansen in veilige, duurzame schoolgebouwen en schoolpleinen, waarbij een goede en intensieve samenwerking tussen gemeente en samenwerkingspartners versterkend werkt. We zien het vergroten van ontwikkelkansen in de (vroege) jeugd en het voorkomen van taal- en rekenachterstanden als prioriteit.

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is de leidraad voor onderwijshuisvesting. Het doel is veilige, prettige en duurzame schoolgebouwen te realiseren. De arbeidskrapte en de stijging van de bouwkosten vragen om een scherpe planning.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

ISK schakelklas tijdelijk huisvesten

In de Perspectiefbrief 2027 zijn de verwachte lasten voor de tijdelijke huisvesting van de ISK in Laren opgenomen. Bij de verdere uitwerking is gebleken dat deze lasten hoger uitvallen dan eerder geraamd. De oorzaak hiervan is dat de gemeente Laren de investeringen volledig afschrijft gedurende de gebruiksperiode van het ISK in College De Brink, in plaats van afschrijving conform de technische levensduur van het pand.

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 2:

- Regio Gooi en Vechtstreek
- Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Excel-tabel

Kansrijk opgroeien Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Jeugdbeleid	-	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	22.599	20.521	21.530	19.237	19.009	19.009
Onderwijs en onderwijshuisvesting	6.947	10.247	10.423	10.876	11.385	12.385
Totaal lasten	29.546	30.768	31.953	30.113	30.395	31.395
Baten						
Jeugdbeleid	-	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	299-	-	-	580-	584-	584-
Onderwijs en onderwijshuisvesting	675-	110-	110-	110-	110-	110-
Totaal baten	974-	110-	110-	690-	694-	694-
Resultaat voor bestemming	28.572	30.657	31.842	29.422	29.701	30.701
Dotaties reserves						
Jeugdbeleid	-	30.657	31.842	29.422	29.701	30.701
Onderwijs en onderwijshuisvesting	3.775	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves	3.775	30.657	31.842	29.422	29.701	30.701
Onttrekkingen reserves						
Jeugdbeleid	26-	26-	26-	26-	26-	26-
Onderwijs en onderwijshuisvesting	525-	557-	84-	84-	84-	84-
Totaal onttrekkingen reserves	551-	583-	110-	110-	110-	110-
Saldo reserves	3.224	583-	110-	110-	110-	110-
Resultaat na bestemming	31.796	30.075	31.732	29.313	29.591	30.591

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 2	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
Algemeen <i>Loon- en Prijsontwikkeling</i>		

Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht. We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Jeugdbeleid</i> Geen afwijkingen		
<i>Jeugdzorg</i> Realistisch ramen uitgaven Jeugdzorg en Hervormingsagenda	1.009	N
<i>Onderwijs en onderwijshuisvesting</i> Lagere voorgenomen kapitaallasten, indexatie. Tijdelijke huisvesting (incl. dekking uit reserve) eindigt in 2026.	649	N
Totaal	1.658	N

Investeringsen

Er zijn geen nieuwe investeringen opgevoerd of planningen van reeds voorgenomen investeringen aangepast.

Indicatoren

De gegevens van de Gezondheidsmonitor zijn eens per 2 jaar beschikbaar en kunnen variëren in uitgevraagde thema's, waardoor niet ieder jaar dezelfde data beschikbaar zijn. Hierdoor zijn voor de indicatoren jeugdbeleid in 2022 geen waarden ingevuld.

Indicatoren

Jeugdbeleid

nr.	Omschrijving indicator	2021	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Middelengebruik						Gezondheidsmonitor Jeugd, GGD'en en RIVM
1.1	Het percentage jeugdigen dat 5 of meer drankjes bij één gelegenheid heeft gedronken in de afgelopen vier weken	30,8	27,1	heeft alcohol gedronken: 27,6 is dronken geweest: 18.8	n.n.b.	18,2 (landelijk gemiddelde)	
1.2	Het percentage jeugdigen dat wekelijks rookt	9,8	10,1	9,2	n.n.b.	6,2 (landelijk gemiddelde)	
1.3	Het percentage jeugdigen dat wekelijks vapet		8,4	10,8	n.n.b.	9,1 (landelijk gemiddelde)	
1.4	Het percentage jeugdigen dat ooit wiet/hasj heeft gebruikt	17,3	14,9	12,5	n.n.b.	9,1 (landelijk gemiddelde)	

De gegevens van de Gezondheidsmonitor zijn eens per 4 jaar beschikbaar en kunnen variëren in uitgevraagde thema's, waardoor niet ieder jaar dezelfde data beschikbaar zijn. Hierdoor zijn voor de indicatoren Jeugdbeleid in 2022 geen waarden ingevuld.

Elke vier jaar voert de GGD een jeugd gezondheidsmonitor uit. In het najaar van 2026 wordt deze opnieuw uitgezet onder klassen 2 en 4 van de middelbare scholen. Meer informatie over deze monitor op de website van de GGD: <https://www.ggdgv.nl/voor-professionals/gezondheidsmonitor/gezondheidsmonitor-jeugd/gezondheidsmonitor-jeugd-2026/>

Indicatoren Jeugdbeleid

Regionaal werken we samen om het alcohol-, drugs- en sigaretten/vapesgebruik onder jongeren terug te dringen. Hoe we dit doen staat beschreven in het Regionale Preventie- en Handavingsplan: <https://www.ggdgv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2025/10/Preventie-en-Handavingsplan-Alcohol-en-Middelen-2026-2029.pdf>

Indicatoren Jeugdzorg

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Geïndiceerde jeugdhulp en gedwongen jeugdhulp						CBS Statline, Waarstaatjegemeente.nl
1.1	Het percentage jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar)	11,2	13,4	14,3	13,3	13,7 (landelijk gemiddelde 2025)	Waarstaatjegemeente.nl
1.2	Het percentage jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar)	0,9	0,7	0,7	0,6	1,0 (landelijk gemiddelde)	CBS Statline heel 2025
1.3	Het percentage jongeren met jeugdreclassering (van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,1	0,1	0	0,1	0,4 (landelijk gemiddelde)	CBS Statline heel 2025

Toelichting:

- Het aantal jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp ligt iets onder het landelijk gemiddelde. We zien vanaf 2021 een stijgende lijn, met in 2024 een uitschieter naar boven (naar 14,3%). In 2025 daalt het aantal jeugdigen in jeugdzorg weer tot onder het niveau van 2023. Deze trendbreuk is positief, maar het is nog te prematuur om dit te verbinden aan mogelijke effecten van maatregelen voortkomend uit de Hervormingsagenda.

Logischerwijs is het uiteindelijke doel om géén jeugdigen in de jeugdzorg te hebben, maar een realistischer streven is om in ieder geval onder het landelijk gemiddelde te blijven. Daarom staat in de kolom 'streefwaarde' het actuele landelijk gemiddelde genoemd. Dit geldt voor zowel jeugdhulp, jeugdbescherming als jeugdreclassering.

Indicatoren Onderwijs & Onderwijshuisvesting

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Achterstandsscore gemeente	74,98	292,93	280,69	350,1		CBS

Toelichting:

- Het CBS meet op basis van risico-indicatoren onderwijsachterstanden. Dat kan door met de indicator de onderwijscores per peuter (2,5 tot 4 jaar) en basisschoolleerling te berekenen en die met een bepaalde formule op te tellen tot achterstandsscores per gemeente. Deze scores drukken dan de verwachte onderwijsachterstand per gemeente uit, op basis waarvan OCW het onderwijsachterstandenbudget over gemeenten kan verdelen. Achterstandsscores worden op individueel niveau gemeten aan de hand van risico indicatoren. Deze worden ook per school bekeken. In Gooise Meren hebben enkele scholen een hoge achterstandsscore.

	2021	2022	2023	2024	*2025
St. Vitusschool	269,49	263,09	220,08	175,23	210,87
Zonnewijzer	287,36	281,72	404,61	358,52	374,15
Tweemaster	110,49	90,48	81,77	126,9	102,17
Comeniusschool		0	44,7	47,86	67,1
Julianaschool Kwartellaan				0	26,46

* de achterstandsscore voor schooljaar 2024/2025 is een voorlopige score.

Het CBS bepaalt de score op basis van harde kenmerken, zoals het opleidingsniveau van ouders en de verblijfsduur in Nederland. Hierdoor worden wijzigingen in de populatie direct zichtbaar. In Gooise Meren zien we een

schommelend beeld voor wat betreft de achterstandsscore van onze basisscholen; dit kan onder meer komen doordat het aantal nieuwkomers in de gemeente niet constant is. Dit beeld is vergelijkbaar met het landelijke beeld. Zie voor meer informatie de website van het CBS. <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2025/26/achterstandsscores-per-school-2025>

Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving

Maatschappelijke effecten

De gemeente Gooise Meren biedt passende woonruimte.

De gemeente Gooise Meren is duurzaam, leefbaar en toekomstgericht.

De gemeente Gooise Meren groeit met behoud van de kwaliteit van de groene en veilige leefomgeving.

Beleidsnota's

Diverse beheerplannen

Visie Aan de Gooise Kust 2020-2040

Begraven in Gooise Meren

Nota bodembeheer gemeente Gooise Meren

Woonvisie Gooise Meren 2017-2025

Woonzorgvisie, Wonen met zorg in veerkrachtige wijken 2023

Regionale woonvisie Gooi- en Vechtstreek 2016-2030

Woonakkoord Regio Gooi- en Vechtstreek 2021

Welstandsnota Gooise Meren 2019

Groennota Bussum

Nota Cultuurhistorie en Landschap Muiden

Visie agrarische sector Muiden

Ruimtelijke visie Muiderberg

Gemeentelijk rioleringsplan 2023-2026

Visie Buitenruimte

Actieplan Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren

Transitievisie warmte Gooise Meren

Omgevingsvisie Gooise Meren

Waardevolle bomen Gooise Meren

Herijking RES 2024 Noord-Holland Zuid

Beleidsnota Energietransitie gemeente Gooise Meren

Beleidskader Duurzaamheid

Beleidsnota Een Circulaire Samenleving

Beleidsnota Voedseltransitie Gooise Meren

3.1. Wonen

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren is een aantrekkelijke gemeente om te wonen, maar heeft ook te maken met een groot woningtekort en stijgende woningprijzen, met name voor ouderen, gezinnen en starters. We willen de doorstroom bevorderen en zorgen voor passende woningen voor alle inwoners van Gooise Meren. We creëren gemeenschappen waar mensen prettig kunnen wonen en elkaar kunnen ontmoeten. Daarbij hebben we oog voor zowel huidige bewoners als nieuwe woningzoekenden en vinden we het essentieel hen actief te betrekken om samen tot gedragen en toekomstbestendige oplossingen te komen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Een Volkshuisvestingsprogramma opstellen

Omschrijving (toelichting)

Overeenkomstig de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting moeten gemeenten voor 1 juli 2027 een Volkshuisvestingsprogramma hebben. Daarmee vervallen de Woonvisie 2025-2030 en de Woonzorgvisie 2023; de uitvoering hiervan landt in het Volkshuisvestingsprogramma. De visie en beleidsuitgangspunten worden al dan niet geactualiseerd verwerkt in de geactualiseerde Omgevingsvisie. Voor het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma voeren we een regionaal woonbehoefteonderzoek uit en participeren we. Ook onderzoeken we of en hoe de regionale huisvestingsverordening moet worden aangepast aan de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting.

Schrijver

- Marije Vlek
- Marianne van Vliet

Controleur

- Ard Bolks

Portefeuillehouder

- Miriam van Meerten-Kok

Nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties, huurdersbelangenverenigingen en zorgorganisaties maken

Omschrijving (toelichting)

In 2024 hebben we samen met de woningcorporaties en huurdersbelangenverenigingen nieuwe prestatieafspraken gemaakt. Met deze afspraken geven de gemeente, de woningcorporaties en de huurdersbelangenverenigingen invulling aan de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwopgave voor onze inwoners, zoals beschreven in de woonvisie 2025-2030. De prestatieafspraken hebben een looptijd van 2025 tot en met 2028. We blijven de afspraken uit de prestatieafspraken uitvoeren. Daarnaast bereiden wij ons in 2027 voor op het sluiten van een nieuwe set afspraken, waar we naast woningcorporaties en huurderbelangenverenigingen ook zorgorganisaties bij betrekken. Het hebben van prestatieafspraken is een wettelijke verplichting.

Schrijver

- Marije Vlek
- Marianne van Vliet

Controleur

- Ard Bolks

Portefeuillehouder

- Miriam van Meerten-Kok

Woonwagendstandplaatsbeleid opstellen**Omschrijving (toelichting)**

Naar verwachting is in 2026 het woonwagendstandplaatsenbeleid vastgesteld. Het woonwagendstandplaatsenbeleid geeft aandacht voor de specifieke woonbehoefte van de woonwagendbewoners in gemeente Gooise Meren. Deze behoefte kenmerkt zich door het wonen in een woonwagen en door het in familieverband samen wonen op een woonwagenlocatie. Het beleid geeft duidelijkheid over de uitbreiding, exploitatie, beheer, toewijzing en communicatie van beschikbare en toe te wijzen woonwagendstandplaatsen. In 2027 starten we met de uitvoering, waaronder de implementatie van herziene toewijzingsafspraken met woningcorporaties en woonwagendbewoners en locatieonderzoek inclusief voorbereiding van uitbreiding van standplaatsen.

Schrijver

- Marije Vlek
- Marianne van Vliet

Controleur

- Ard Bolks

Portefeuillehouder

- Miriam van Meerten-Kok

3.2. Buitenruimte & leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren is een groene gemeente met bijzondere natuur, waardevolle landschappen, water en aantrekkelijke kernen. Die kwaliteiten willen we behouden en waar mogelijk versterken, omdat groen bijdraagt aan welzijn en gezondheid. Tegelijkertijd moet de buitenruimte praktisch bruikbaar, veilig en goed onderhouden blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers. We werken daarbij samen met inwoners, natuurorganisaties, ondernemers, scholen en verenigingen en maken keuzes die doelmatig zijn en passen binnen de financiële haalbaarheid. Zo zorgen we dat iedere wijk kan rekenen op een prettige, veilige en goed onderhouden buitenruimte.

Gooise Meren ontwikkelt zich tot een klimaat- en natuurinclusieve gemeente waarin biodiversiteit zichtbaar toeneemt, natuurgebieden beter met elkaar verbonden zijn en inwoners actief bijdragen aan een groene, gezonde leefomgeving. We gaan werk maken van het structureel opnemen van de rechten van de natuur in het gemeentelijk beleid.

Net als de natuur hebben dieren ook rechten. Dierenwelzijn is onlosmakelijk verbonden met het welzijn van inwoners. Een huisdier bestrijdt eenzaamheid, zorgt ervoor dat inwoners actief blijven en het zorgen voor een dier biedt ritme en structuur. Wij zetten ons in voor een diervriendelijke leefomgeving waarin de natuurlijke behoeften van dieren centraal staan en waar educatie en bewustwording een belangrijke rol spelen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Geluidbelastingkaart opstellen

Om te voldoen aan de wettelijke verplichting om elke vijf jaar geluidbelastingkaarten vast te stellen, brengen we de geluidssituatie van 2026 middels kaarten in beeld. Daarom huren we een gespecialiseerd bureau in om de benodigde berekeningen uit te voeren en nieuwe geluidbelastingkaarten op te stellen. Dus leveren we in 2027 bestuurlijk vastgestelde geluidbelastingkaarten op die inzicht geven in de geluidbelasting binnen de gemeente. Deze kaarten dienen als basis voor het actieplan geluid en de rapportage aan de Europese Commissie.

Kinderboerderij en dierenweides heropenen en beheren

Het structureel verhogen van het budget voor het beheer van de kinderboerderij en dierenweides, zodat deze voorzieningen verantwoord en toekomstbestendig kunnen heropenen, het beheer kan worden uitgevoerd conform wettelijke dierenwelzijns- en kwaliteitsnormen en de gekozen opdrachtrelatie kan worden gefinancierd.

3.3. Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We zetten in op duurzame ontwikkeling, met als doel een toekomstbestendige leefomgeving te creëren waarin we de impact op het klimaat minimaliseren en toewerken naar een klimaatneutrale samenleving in 2050. We willen dat de energie die we gebruiken steeds vaker duurzaam is. Door energie duurzaam op te wekken met zon of wind en te kiezen voor duurzame warmtealternatieven. Ook wensen we dat we als samenleving steeds meer energie kunnen besparen. We willen voorbereid zijn op de gevolgen van het veranderende klimaat, waaronder wateroverlast, hittestress en droogte. Het waterschap en de provincie zijn hierbij belangrijke partners. Zo houden we onze leefomgeving veilig, leefbaar en economisch gezond.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Verder werken aan de Energietransitie

Het uitvoeringsprogramma energietransitie laat zien dat tot 2050 extra capaciteit en middelen nodig zijn voor de energietransitie in Gooise Meren. Hiervoor ontvangen we jaarlijks middelen vanuit het rijk. Gooise Meren ontvangt voor 2027 een bedrag van € 2.289.756. Met dit bedrag bekostigen we de benodigde capaciteit, onderzoeks- en uitvoeringskosten en diverse subsidies voor onze uitvoeringspartners.

Alle rijksmiddelen, bestemd voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid (CDOKE), benutten we volledig voor de energietransitie. Aan het einde van het jaar wordt het resterende saldo toegevoegd aan de bestemmingsreserve ten behoeve van de energietransitie.

3.4. Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

In Gooise Meren benutten we de schaarse ruimte zo goed mogelijk door te kiezen voor duurzame ontwikkeling, met respect voor natuur, historische waarde en leefbaarheid. De grote vraag naar ruimte voor woningbouw, groen, de energietransitie en voorzieningen dwingt tot het maken van keuzes. We moeten de beschikbare ruimte zo goed mogelijk benutten, met oog voor zittende bewoners en starters op zoek naar een woning. De gemeente heeft een brede portefeuille met (gebiedsontwikkelings)projecten, waar grote investeringen mee gemoeid gaan. De gemeente investeert in de vervanging van bestaande assets, ontwikkelt nieuwe voorzieningen en begeleidt projecten van derden. De druk op middelen en capaciteit vraagt om prioritering en het maken van slimme keuzes.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 3:

- Regio Gooi en Vechtstreek
- Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek
- Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.
- Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer
- Stichting Goois Natuurreservaat
- GEM Crailo BV

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Excel-tabel

Passend wonen in een groene omgeving Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Wonen	293	220	304	259	259	259
Buitenruimte en leefomgeving	35.622	40.886	37.437	37.443	37.447	37.447
Duurzaamheid	3.867	5.863	1.295	1.285	1.170	1.170
Ruimtelijke ontwikkeling	6.807	7.155	5.510	5.480	4.646	4.646
Totaal lasten	46.589	54.124	44.546	44.468	43.521	43.521
Baten						
Wonen	-	12-	12-	12-	12-	12-
Buitenruimte en leefomgeving	19.685-	20.832-	21.093-	21.185-	21.247-	21.247-
Duurzaamheid	2.372-	1.911-	-	-	-	-
Ruimtelijke ontwikkeling	3.031-	6.303-	3.697-	3.697-	4.895-	3.495-
Totaal baten	25.087-	29.059-	24.803-	24.894-	26.155-	24.755-
Resultaat voor ebstemming	21.501	25.066	19.743	19.573	17.366	18.766
Toevoegingen reserves						
Buitenruimte en leefomgeving	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ontwikkeling	-	-	-	-	-	-
Totaal toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
Otttrekkingen reserves						
Buitenruimte en leefomgeving	331-	320-	309-	298-	287-	265-
Ruimtelijke ontwikkeling	109-	109-	109-	109-	109-	109-
Totaal otttrekkingen reserves	440-	429-	418-	407-	396-	374-
Saldo reserves	440-	429-	418-	407-	396-	374-
Resultaat na bestemming	21.061	24.636	19.324	19.166	16.970	18.392

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 3	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
Algemeen		

<i>Loon- en prijsontwikkeling</i> Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht. We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Wonen</i> Nadeel door extra middelen voor de nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties en hogere lasten voor de regiobegroting en het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma	84	N
<i>Duurzaamheid / Energietransitie</i> De incidentele SPUK CDOKE Rijksmiddelen zijn tot en met 2026 geraamd.	2.657	V
<i>Buitenruimte en leefomgeving</i> Lagere lasten in 2027 omdat in 2026 voor diverse onderhoudsprojecten (inclusief doorgeschoven werkzaamheden Huizerweg en de Brinklaan van 2025 naar 2026) incidenteel budget beschikbaar is gesteld.	3.711	V
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i> Incidentele budgetten 2026 voor Muiden NW, Graustabel, Naarderbos en Jan ter Gouw (tegenover deze laatste ook de verkoopopbrengst geraamd in 2026)	961	N
Totaal	5.312	V

Investeringsen

Bij de uitvoering van een aantal projecten is sprake van een gewijzigde planning ten opzichte van de begroting. Hierdoor verschuift een deel van de uitgaven naar volgende begrotingsjaren. De grootste invloed hierop komt voort uit de projecten Graaf Wichmanlaan, Van der Helstpark, Entree Muiden Zuidwest en Schootsvelden Zuidoost. Oorzaken zijn onder andere de benodigde afstemming met het warmtebedrijf, een aangepaste planning op verzoek van de aannemer en afhankelijkheid van de capaciteit bij de nutsvoorzieningen in verband met het verleggen van kabels en leidingen.

De nu opgenomen fasering (lees: met name uitgestelde planningen) is gebaseerd op de meest actuele projectplanningen. Zoals bij alle projecten blijft deze afhankelijk van externe factoren, zoals besluitvorming, afstemming met samenwerkingspartners, beschikbaarheid van nutsbedrijven en marktomstandigheden. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat deze planning realistisch is.

De investeringen in 2027 en 2028 voor het verleden van de openbare verlichting (eerste Voortgangsverslag 2024) waren nog niet opgenomen, maar wel financieel vertaald in de begroting en worden nu alsnog opgevoerd.

Tenslotte is de vervanging van de veegmachine in 2027 noodzakelijk.

Indicatoren

Indicatoren

Wonen

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarden	Bron
1.	Aantal geclusterde woonvormen GM totaal	-	1.018	1.058	1.058	2026: 1.246 2028: 1.336 2040: 2.750	gegevens van woningcorporaties gemeente Gooise Meren gemeente Gooise Meren
2.	Aantal netto opgeleverde sociale huurwoningen van woningcorporaties (nieuwbouw – verkoop/liberalisatie)	-	-	-23	27	2025 - 2028: 576	gegevens van woningcorporaties. De streefwaarde komt voort uit de prestatieafspraken
3.	Aantal opgeleverde middendure huurwoningen	-	-	0	0	2025 - 2030: 965	gemeente Gooise Meren, BAG-registratie

Toelichting:

- Aantal geclusterde woningen in Gooise Meren van woningcorporaties in 2025.
 - Het aantal netto (nieuwbouw - sloop, verkoop of liberalisatie) opgeleverde sociale huurwoningen van corporaties ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2025 zijn er 46 sociale huurwoningen bijgebouwd, - 19 woningen die zijn gesloopt, verkocht of geliberaliseerd. De streefwaarde is de totaal netto toevoeging ten opzichte van 31-12-2024, zoals opgenomen in de prestatieafspraken 2025-2028.
 - Het aantal opleveringen/toevoegingen is een benadering: hierbij geldt het voorbehoud dat na de BAG-registratie de verhuurprijs nog kan wijzigen. Dit is de streefwaarde zoals opgenomen in de Woonvisie 2025-2030, voor middendure huur- en koopwoningen samen. Er is daarin dus geen onderscheid gemaakt.
- In 2024 en 2025 zijn er vooralsnog geen nieuwe middendure huurwoningen opgeleverd. Wel zijn er 3 nieuwe betaalbare koopwoningen opgeleverd.

Indicatoren

Duurzaamheid

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	% woningen met geregistreerde zonnepanelen op het dak	13,2%	14,0%	25,0%	26,0%	n.v.t.	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2.	% circulaire inkoop (euro's) ten opzichte van totale inkoop door eigen organisatie	goud	zilver	n.b.	goud	2025: goud 2028: platinum 2030: zo dicht mogelijk bij 100%	Spend Analyse, contractregistratie, afd. Inkoop
3.	CO ₂ Footprint eigen organisatie	412,6 ton CO ₂	-	658 ton CO ₂	690 ton CO ₂	2050: energieneutraal	Milieubarometer
4.	Groenindex	0,499	0,557	0,539	0,536	minimaal 0,5	zie toelichting

Toelichting:

- Hiermee wordt aangegeven welk percentage van de woningen voorzien is van geregistreerde zonnepanelen. De cijfers worden jaarlijks geüpdatet via luchtscans op zonnedakje.nl.
- De meetmethodiek van de MRA is dusdanig opgezet dat gewerkt wordt met bandbreedtes:

- Zilver: tussen 20 en 49% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.
- Goud: tussen 50 en 79% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.
- De verrassende score in 2022 voor Circulair inkopen en opdrachtgeverschap was Goud (50-79% circulair). In 2023 is een score van Zilver behaald. Door meer in te zetten op het toepassen van de Milieukostenindicator (MKI) in aanbestedingen en bewustwording in de organisatie te creëren hebben wij voor het jaar 2025 weer het niveau Goud behaald.
- Voor het jaar 2028 is het streven om de score Platinum te behalen. Dit houdt in dat minimaal 80% circulair moet zijn ingekocht. Op dit moment hebben wij met de score Goud een percentage van 54% behaald. 80% lijkt dus nog ver weg. Om toch de 80% circulair in 2028 te realiseren voert de gemeente een drempel in voor de organisatie. Vanaf 1-1-2026 is een (college)besluit nodig om af te wijken op dit aspect.
3. De CO₂ footprint geeft aan de hand van een aantal thema's inzicht in de CO₂ uitstoot van de gemeentelijke organisatie. Doordat de milieubarometer in 2024 voor het eerst volledig is ingevuld komt de score in dat jaar een stuk hoger uit dan in 2022.
- In 2025 is sprake van een stijging ten opzichte van 2024, met name veroorzaakt door scope 3 activiteiten (inkoop, mobiliteit van werknemers etc.). Gas en elektriciteitsverbruik zijn wel licht afgenomen. In 2050 moet de eigen organisatie energieneutraal zijn.
4. Gebaseerd op satellietbeelden en afhankelijk van klimatologische omstandigheden.
- Bosperceel = 1,0; een versteende wijk zonder groen en tuinen = 0,0.
- De groenheid per wijk in de gemeente Gooise Meren laat in 2025 dezelfde patronen zien als in 2024 en voorgaande jaren.
- De gemiddelde groenheid in Gooise Meren in 2025 is vrijwel gelijk aan de waarde in 2024 (0,536 in 2025 versus 0,539 in 2024). De groenindex waarde van 2025 ligt hiermee in lijn met het langjarig gemiddelde van 0,530 tussen 2016 en 2025.
- Op wijkniveau zijn ook alle wijken in 2025 ongeveer even groen als in 2024, op Krijgsman na. De nieuwe wijk Krijgsman laat voor het vierde jaar op rij een stijging zien; hier krijgt het groenbeleid in de wijk duidelijk resultaat.
- Nemen we de voorlopige drempelwaarde van 0,5 (dit is ongeveer het gemiddelde van geheel Gooise Meren), dan zitten er 7 van de 20 bestaande wijken onder deze drempelwaarde; ongeveer gelijk aan 2024 toen er 6 wijken onder deze drempelwaarde lagen. Dit betreffen net als in 2024 de wijken Bussum Centrum, Keverdijk + Jac P.Thijssepark, Muiden Vesting, NaardenVesting. Deze wijken hebben qua inrichting en opzet weinig ruimte voor groen. Daarnaast de wijken bedrijventerrein Gooimeer met veel verharding en het Buitengebied Muiden Oost dat onderdeel uitmaakt van de schootsvelden Muiden;
- De groenste wijk is Bos van Bredius met een waarde 0,727 (2025) van en de minst groene wijk is Bedrijventerrein Goois Meer met een waarde van 0,212 (2025). De vergroening van onder meer de Vlietlaan heeft gezorgd voor een stijgende groenwaarde in het centrum van Bussum 0,358 in 2020 naar 0,387 in 2025.

Kengetallen

Kengetallen Duurzaamheid

nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Totaal elektriciteitsgebruik woningen (kWh)	74,3 mln. kWh	71,6 mln. kWh	73,7 mln. kWh	n.n.b.	n.v.t.	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2.	Totaal aardgasverbruik woningen (m3) (temperatuur gecorrigeerd)	37,3 mln. m3	31 mln. m3	27,3 mln. m3	n.n.b.	2050 aardgasvrij	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
3.	Opbrengst zonneprojecten Wattnu	218.015 kWh	384.498 kWh	552.746 kWh	1,2 GWh	n.v.t.	Wattnu
4.	Aantal duurzaamheidsleningen	61	48	0	0	n.v.t.	Afdeling M&O

Toelichting:

- 1 Dit cijfer geeft het totaal elektriciteitsgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In werkelijkheid is het elektriciteitsverbruik hoger, omdat stroom geleverd door zonnepanelen op het dak niet zijn meegerekend.
- 2 Dit cijfer geeft het totaal aardgasgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In de cijfers is rekening gehouden met de invloed van temperatuurschommelingen. Het daadwerkelijke gasverbruik ligt dus hoger of lager, omdat in een jaar veel meer koude dagen heeft geteld. Of juist heel weinig aantal koude dagen telt.
- 3 Dit betreft de werkelijke opwekopbrengst van de coöperatieve daken van energiecoöperatie Wattnu. De toename is te danken aan het realiseren van zon-op-dak projecten en de ingebruikname van solar carport De Kuil.
- 4 Duurzaamheidsleningen worden verstrekt uit een revolverend fonds. Dit betekent dat een zekere mate van terugbetalingen moeten zijn gedaan voordat nieuwe leningen kunnen worden verstrekt. Om deze reden konden in 2024 en 2025 geen leningen worden verstrekt. Naar verwachting kunnen vanaf 2027 weer nieuwe leningen worden verstrekt. In 2026 wordt de regeling geëvalueerd.
Vanaf de start van de lening in 2020 zijn in totaal 188 leningen verstrekt

Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar

Maatschappelijke effecten

De werkgelegenheid en het voorzieningenniveau voor onze bedrijven en inwoners blijven in stand.
Wij zetten onze natuur en ons culturele erfgoed in om onze economie te versterken.
De gemeente Gooise Meren stimuleert de arbeidsparticipatie in deze krappe arbeidsmarkt.
Inwoners en ondernemers kunnen veilig op weg in een goed bereikbaar én leefbaar Gooise Meren.

Beleidsnota's

Mobiliteits- en Parkeervisie Gooise Meren 2040

Parkeerverordening gemeente Gooise Meren 2023

Beleidsplan sociaal domein Gooise Meren 2022 "Blijven bouwen aan een krachtige samenleving"

Verordening Werk en Participatie Gooise Meren 2023

Een circulaire samenleving – Circulaire economie 2025–2030

Beleidsnota Voedseltransitie 2025-2050 Gooise Meren

Notitie Uitgangspunten sociaal ontwikkelbedrijf Gooise Meren

4.1. Economie

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren kiest voor een gerichte versterking van de lokale economie. We geven ondernemers ruimte om te groeien en te vernieuwen, met minder regeldruk en betere dienstverlening. De focus ligt op toekomstbestendige bedrijventerreinen, minder leegstand, levendige centra, een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en duurzaam en innovatief ondernemen. De gemeente neemt hierin een actieve rol: we maken het ondernemers gemakkelijker, verbinden partijen en zorgen voor de juiste randvoorwaarden. Zo bouwen we samen aan een sterke en veerkrachtige economie.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

4.2. Toerisme & cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?

Toerisme en recreatie versterken zowel de economie als de kwaliteit van leven, waarbij we kiezen voor kwaliteitstoerisme dat past bij de schaal en identiteit van onze gemeente. We benutten en versterken erfgoed, natuur en recreatieve voorzieningen, en investeren opbrengsten uit toerisme in levendige centra en hoogwaardige verblijfskwaliteit.

Gooise Meren koestert en beschermt haar unieke (UNESCO-)erfgoed, waaronder de vestingsteden en de Hollandse Waterlinie. We zetten in op duurzaam en toekomstbestendig gebruik van erfgoed, met behoud van cultuurhistorische waarde en leefbaarheid.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

4.3. Werk & inkomen

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving, waar mogelijk via het reguliere arbeidsproces. Werk biedt niet alleen inkomen, maar ook ontwikkeling, zelfstandigheid, sociale verbinding en perspectief. Waar betaald werk (nog) niet in bereik is, blijft actieve deelname op andere manieren belangrijk. Naast hulp bij (arbeids-)participatie ondersteunt de gemeente inwoners die dat echt nodig hebben ook financieel met o.a. minimaregelingen en schuldhulpverlening en zorgt dat deze goed bekend en bereikbaar zijn voor de doelgroep. We leggen de relatie tussen wonen, werken en bestaanszekerheid. Goede regionale samenwerking is van belang.

Gooise Meren neemt haar verantwoordelijkheid voor menswaardige en duurzame opvang met goede inpassing in de omgeving. Daarbij staan draagvlak, veiligheid en zorgvuldige uitvoering centraal.

Omwonenden worden tijdig betrokken bij locatiekeuzes en de inrichting van opvanglocaties. We kiezen voor opvang die goed wordt ingebed in de samenleving, waarbij nieuwkomers vanaf dag één de kans én de verantwoordelijkheid krijgen om mee te doen in de samenleving. Opvang(locaties) moeten waar mogelijk bijdragen aan de kwaliteit en voorzieningen van de buurt, bijvoorbeeld op het gebied van ontmoeting.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

4.4. Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren ontwikkelt een toekomstbestendig systeem waarin inwoners zich veilig, duurzaam en efficiënt kunnen verplaatsen. We zorgen voor goede bereikbaarheid voor iedereen, versterken fiets- en OV-verbindingen, maken woonwijken veiliger en zetten in op innovatieve oplossingen. Daarbij kiezen we voor een evenwichtige aanpak waarin lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en auto elkaar aanvullen, met oog voor maatwerk per kern en voor duurzaamheid, leefbaarheid, gezondheid en economische vitaliteit. Lopen en (recreatief) fietsen staan voorop en zijn aantrekkelijk.

Gooise Meren streeft naar een parkeerbeleid dat bijdraagt aan bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid. Dit uit zich in voldoende en slim ingerichte veilige parkeervoorzieningen, beperken van parkeerdruk in woonwijken en het stimuleren van efficiënt gebruik van ruimte, onder andere door deelmobiliteit en passende regulering.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 4:

- Regio Gooi en Vechtstreek
- Werkvoorzieningschap Tomingroep
- Metropoolregio Amsterdam

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Excel-tabel

Economisch vitaal en bereikbaar Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Economie	1.976	2.180	1.716	1.708	1.699	1.699
Toerisme en cultureel erfgoed	824	778	896	897	897	897
Werk en inkomen	36.216	30.894	24.246	23.980	23.953	23.964
Mobiliteit	3.749	2.290	2.217	2.131	2.131	2.131
Totaal lasten	42.765	36.142	29.076	28.715	28.680	28.691
Baten						
Economie	978-	1.012-	1.038-	1.038-	1.038-	1.038-
Toerisme en cultureel erfgoed	125-	299-	302-	302-	302-	302-
Werk en inkomen	30.517-	25.100-	18.172-	18.172-	18.172-	18.172-
Mobiliteit	3.615-	3.998-	4.104-	4.104-	4.104-	4.104-
Totaal baten	35.234-	30.409-	23.617-	23.617-	23.617-	23.617-
Resultaat voor bestemming	7.530	5.733	5.459	5.099	5.063	5.074
Onttrekkingen reserves						
Werk en inkomen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	7.530	5.733	5.459	5.099	5.063	5.074

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 4	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
Algemeen <i>Loon- en prijsontwikkeling</i> Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht. We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande		

verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Economie</i> Voordeel doordat incidentele middelen voor de Cultuurstrip in 2026 aflopen en door het afschalen van werkzaamheden in het kader van de Omgevingswet en overheveling 'Visit Gooi en Vecht' naar Toerisme en cultureel erfgoed.	490	V
<i>Toerisme en cultureel erfgoed</i> De activiteit 'Visit Gooi en Vecht' staat nu bij Toerisme en cultureel erfgoed (was Economie)	115	N
<i>Werk en inkomen</i> De kostendekkende Rijksaanvraag voor de noodopvang vindt begin 2027 plaats, waarna de bijbehorende lasten en baten sluitend in de begroting worden verwerkt.	280	N
<i>Mobiliteit</i> Parkeeropbrengsten geïndexeerd	179	V
Totaal	274	V

Investeringsen

In 2027 staan nieuwe investeringen gepland voor de parkeerapparatuur. De parkeerapparatuur (toegangsinstallatie inclusief betaalautomaat) in de 3 parkeergarages is aan het einde van zijn levensduur en wordt binnenkort niet meer ondersteund (technisch, onderdelen maar ook ict).

De investeringen voor de schoolzones (oorspronkelijk 2028 en 2029) worden een jaar naar voren gehaald.

Indicatoren

Indicatoren Werk en Inkomen

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Het percentage klanten dat gedurende het poortproces 'afgevangen' wordt (van melding tot start inkomen)	33,5%	34,0%	26,0%	29,0%	31,0%	administratie USD
2.	Uitstroom naar betaald werk of opleiding als percentage van het aantal te bemiddelen personen	12%	10%	21%	17%	17%	administratie USD

Toelichting:

- Deze indicator (preventiequota) heeft als doel om zoveel mogelijk cliënten gedurende het poortproces aan het werk te krijgen.
- Deze indicator toont de uitstroom uit de uitkering naar betaald werk en opleiding (dat is het doel van re-integratie activiteiten). Andere uitstroomredenen, zoals verhuizing of overlijden, worden niet meegenomen in dit percentage.

Kengetallen

Kengetallen Werk en Inkomen

nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Bron
1.	Beroepsbevolking	32.000	33.000	33.000	34.000	CBS (databank Statline)
2.	Inwoners met een Participatiewet-uitkering	884	873	912	927	Administratie USD
3.	WSW werknemers	55	45	42	38	Tomingroep
4.	Inwoners met een WW-uitkering	515	627	742	770	UWV
5.	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een minimaregeling	825	880	901	909	Administratie USD
6.	Aantal meldingen inzake 'vroegsignalering'	1.344	2.088	2.529	2.550	Administratie USD
7.	Aantal personen dat een financiële hulpvraag heeft gesteld aan de gemeente.	107	140	263	240	Administratie USD
8.	Aantal personen dat voor een schuldregeling is doorverwezen.	56	48	55	75	Administratie USD
9.	Aantal voorzieningen/trajecten dat is afgerond	441	474	511	421	Administratie USD

Toelichting:

2. Dit kengetal toont het aantal personen met een Participatiewet-uitkering.
3. Dit kengetal toont het aantal personen dat binnen een WSW-dienstverband werkt.
4. Dit kengetal toont het aantal personen met een WW-uitkering (verstrekt door het UWV).
6. Aantal meldingen dat de gemeente ontvangt over achterstallige betalingen van de primaire vaste lasten (huur, energie, water en zorgverzekering). De woningcorporaties in de Gooise Meren melden achterstanden (bijna) niet waardoor een vertekend beeld ontstaat.
7. Aantal meldingen van mensen die een vraag stelde over financiële zorgen. Dit aantal is wat gedaald ondanks dat de verwachte lichte stijging.
9. Dit kengetal toont het aantal afgeronde voorzieningen gericht op re-integratie. Het betreft re-integratietrajecten en ook (randvoorwaardelijke) voorzieningen zoals sociaal-medische adviezen, loonwaardemetingen, reiskosten en kinderopvang. Het kan zijn dat aan 1 cliënt meerdere voorzieningen worden toegekend.

Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening

Maatschappelijke effecten

De dienstverlening aan onze inwoners is adequaat.

Onze inwoners kunnen rekenen op een toegankelijk, duidelijk en transparant bestuur en de bijbehorende organisatie.

Onze inwoners kunnen veilig in onze gemeente leven.

De gemeente Gooise Meren werkt effectief samen en is daarmee slagvaardig.

Beleidsnota's

Burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren Integraal

Veiligheidsplan Gooi en Vechtstreek 2023-2026

Inkoopbeleid 2022 Regiogemeenten Gooi- en Vechtstreek

5.1. Dienstverlening & communicatie

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren kiest voor een bestuursstijl die is gebaseerd op vertrouwen, collegialiteit, respect en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het algemeen belang. Raad, college, griffie en ambtelijke organisatie werken vanuit duidelijke rollen samen aan transparante, zorgvuldige en slagvaardige besluitvorming. De raad wordt tijdig en gelijkwaardig betrokken, met ruimte voor verschillende perspectieven en breed draagvlak. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden op een passende en betekenisvolle manier betrokken bij beleid en uitvoering. De ambtelijke organisatie krijgt ruimte voor onafhankelijk advies, professionaliteit en tegenspraak, binnen een cultuur van goed werkgeverschap en rolzuiverheid. Regionale samenwerking wordt actief gezocht waar dit meerwaarde biedt voor maatschappelijke opgaven, met behoud van democratische legitimiteit en aandacht voor lokale belangen. Samen werkt het bestuur aan stabiliteit, vertrouwen en een sterke verbinding tussen overheid en samenleving. van de buurt, bijvoorbeeld op het gebied van ontmoeting.

Digitalisering en dienstverlening

Onze dienstverlening is in de eerste plaats digitaal toegankelijk, maar blijft tegelijkertijd voor iedereen bruikbaar, met waar nodig een fysieke mogelijkheid. Door de mogelijkheden van digitalisering en AI te benutten, willen we processen slimmer, sneller en persoonlijker maken, waaronder het versnellen van (vergunning)procedures. Daarbij kiezen we voor een rol als 'slimme volger', met oog voor zowel de kansen als de uitdagingen van een steeds digitaler wordende samenleving.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

'Mijn Gooise Meren' doorontwikkelen

Om de digitale dienstverlening aan inwoners verder te verbeteren, wordt de functionaliteit van het platform Mijn Gooise Meren doorontwikkeld. Momenteel kunnen inwoners voor het product Vergunningen de status van hun aanvraag online raadplegen. In de komende periode wordt deze functionaliteit uitgebreid naar meerdere gemeentelijke producten en diensten. Daarnaast wordt het platform verrijkt met nieuwe mogelijkheden, waaronder het digitaal uitwisselen van berichten met de gemeente, het inzien van persoonlijke gegevens en het ontvangen van notificaties over lopende aanvragen en relevante gemeentelijke zaken. Met deze doorontwikkeling wordt de gebruiksvriendelijkheid vergroot, de dienstverlening verder gedigitaliseerd en de interactie tussen inwoners en gemeente versterkt.

5.2. Veiligheid & handhaving

Wat willen we bereiken?

Openbare orde & veiligheid

Gooise Meren is een gemeente waarin inwoners veilig, prettig en met vertrouwen kunnen wonen, werken, ondernemen en verblijven. Veiligheid gaat niet alleen over het voorkomen van criminaliteit, maar ook over leefbaarheid, sociale samenhang, inclusiviteit en een overheid die zichtbaar, betrouwbaar en rechtvaardig handelt. We kiezen voor een integrale aanpak waarin preventie, samenwerking en duidelijke grenzen hand in hand gaan. Daarbij versterken we de samenwerking tussen inwoners, ondernemers, politie, boa's, maatschappelijke organisaties en zorgpartners en werken we regionaal samen aan het beheersen van veiligheidsrisico's, crises en calamiteiten.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Toezicht en handhaving zijn zichtbaar en dichtbij georganiseerd en dragen bij aan leefbaarheid, veiligheid en vertrouwen in de wijk. De inzet richt zich niet alleen op handhaving van regels, maar ook op preventie, het voorkomen van escalatie en het versterken van de verbinding tussen inwoners en overheid.

Vergunningverlening is een belangrijke randvoorwaarde voor maatschappelijke ontwikkelingen, van evenementen tot woningbouw. Daarom streven we naar processen die eenvoudiger, transparanter en voorspelbaarder zijn, zonder concessies te doen aan veiligheid, leefbaarheid en de kwaliteit van de leefomgeving.

Weerbaarheid

Voor de weerbaarheid van Gooise Meren zijn sociale samenhang, betrokken inwoners, maatschappelijke organisaties en een goed functionerende crisisorganisatie van belang. Een sterke basis in de wijk, waarin inwoners naar elkaar omkijken en weten waar zij terecht kunnen voor ondersteuning, draagt bij aan de veerkracht van de gemeente. Voorbereiding, bewustwording en zelfredzaamheid helpen de gevolgen van crisissituaties te beperken. Tegelijk werken we samen met de veiligheidsregio en regionale partners om kennis, capaciteit en ondersteuning effectief te organiseren bij crises en calamiteiten.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Controles bij jeugdzorginstellingen verrichten

Er is vanaf 2027 structureel uitbreiding nodig van het team Handhaving voor het controleren van locaties van geïndiceerde jeugdzorg. De aanleiding daarvan wordt gevormd door de gemeentelijke zorgplicht, de (regionale) bestuurlijke wens tot aanpakken van zorgcriminaliteit, en de ervaringen van de gemeente Hilversum. Deze gemeente is in 2026 gestart met het bezoeken van woonlocaties waar jeugdigen verblijven. De eerste onderzoeken laten zien dat het 'aan de poort' toetsen van een zorgorganisatie (via Inkoop en contractbeheer van de Regio) niet voldoende is. Bij de in Hilversum eerste vier bezochte locaties bleek in alle gevallen de zorg niet op orde te zijn. Gelet op de zorgplicht van de gemeente voor kwetsbare jeugdigen is uitvoering van deze taken onvermijdelijk en onuitstelbaar.

Uitvoering basistaken SR op peil houden

Wegens een exponentiële stijging van verplichte compliancetaken bij het team Sociale Recherche is er minder tijd voor het uitvoeren van de basistaken. De Sociale Recherche werkt in een regionaal verband van de aangesloten gemeenten. Er is sprake van een toegenomen werkdruk van de sociaal rechercheurs wegens hun deelname aan aanbestedingen, uitwerken van DPIA's, taken in het contractbeheer, verrichten van audits en projecten. Er is vanaf 2027 structureel uitbreiding nodig van het team Sociale Recherche voor het kunnen blijven verrichten van de basis (onderzoeks)taken en het op peil houden van researchewerk. Over de hogere lasten daarvan wordt nog overeenstemming gezocht met de andere deelnemende gemeenten in het SR-werkgebied waardoor het financiële effect voor Gooise Meren beperkt is.

5.3. Bestuur & organisatie

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren kiest voor een bestuursstijl die is gebaseerd op vertrouwen, collegialiteit, respect en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het algemeen belang. Raad, college, griffie en ambtelijke organisatie werken vanuit duidelijke rollen samen aan transparante, zorgvuldige en slagvaardige besluitvorming. De raad wordt tijdig en gelijkwaardig betrokken, met ruimte voor verschillende perspectieven en breed draagvlak. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden op een passende en betekenisvolle manier betrokken bij beleid en uitvoering. De ambtelijke organisatie krijgt ruimte voor onafhankelijk advies, professionaliteit en tegenspraak, binnen een cultuur van goed werkgeverschap en rolzuiverheid. Regionale samenwerking wordt actief gezocht waar dit meerwaarde biedt voor maatschappelijke opgaven, met behoud van democratische legitimiteit en aandacht voor lokale belangen. Samen werkt het bestuur aan stabiliteit, vertrouwen en een sterke verbinding tussen overheid en samenleving.

Participatie

We willen een transparante, betrouwbare en dienstbare overheid zijn voor onze inwoners. Goede participatie draagt bij aan beter onderbouwde besluiten, vergroot draagvlak en versterkt de verbinding en het vertrouwen tussen bestuur en samenleving. Door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners op een passende manier te betrekken, maken we gebruik van kennis, ervaring en perspectieven uit de samenleving. We zetten het huidige participatiebeleid voort en versterken we dit waar nodig, met aandacht voor een brede en representatieve betrokkenheid, met aandacht voor 'het stille midden'.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

5.4. Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren kiest voor een bestuursstijl die is gebaseerd op vertrouwen, collegialiteit, respect en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het algemeen belang. Raad, college, griffie en ambtelijke organisatie werken vanuit duidelijke rollen samen aan transparante, zorgvuldige en slagvaardige besluitvorming. De raad wordt tijdig en gelijkwaardig betrokken, met ruimte voor verschillende perspectieven en breed draagvlak. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden op een passende en betekenisvolle manier betrokken bij beleid en uitvoering. De ambtelijke organisatie krijgt ruimte voor onafhankelijk advies, professionaliteit en tegenspraak, binnen een cultuur van goed werkgeverschap en rolzuiverheid. Regionale samenwerking wordt actief gezocht waar dit meerwaarde biedt voor maatschappelijke opgaven, met behoud van democratische legitimiteit en aandacht voor lokale belangen. Samen werkt het bestuur aan stabiliteit, vertrouwen en een sterke verbinding tussen overheid en samenleving.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 5:

- Regio Gooi en Vechtstreek
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Metropool Regio Amsterdam

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Excel-tabel

Duidelijke en transparante dienstverlening Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Dienstverlening en communicatie	3.374	2.673	3.024	2.654	2.349	2.349
Veiligheid en handhaving	8.087	8.667	8.925	8.770	8.767	8.767
Bestuur en organisatie	7.592	3.452	3.453	3.453	3.453	3.453
Bestuurlijke samenwerking	815	801	922	823	823	823
Totaal lasten	19.867	15.593	16.324	15.700	15.392	15.392
Baten						
Dienstverlening en communicatie	1.575-	1.486-	1.770-	1.529-	1.050-	1.050-
Veiligheid en handhaving	89-	112-	113-	113-	113-	113-
Bestuur en organisatie	6-	-	-	-	-	-
Bestuurlijke samenwerking	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	1.670-	1.597-	1.882-	1.641-	1.163-	1.163-
Resultaat voor bestemming	18.197	13.995	14.442	14.059	14.229	14.229
Resultaat na bestemming	18.197	13.995	14.442	14.059	14.229	14.229

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 5	Verschil x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
Algemeen <i>Loon- en prijsontwikkeling</i> Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht. We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Dienstverlening en communicatie</i>	67	N

Nadeel als gevolg van hogere lasten voor paspoorten en rijbewijzen door ontwikkelingen in de aantallen aanvragen en de kosten van verkiezingen. Hogere Rijksbijdragen dekken niet alle kosten.		
<i>Veiligheid en handhaving</i> Nadeel als gevolg van een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio. Dit nadeel wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een voordeel op de personeelsbudgetten als gevolg van de effecten van het maatregelenpakket.	257	N
<i>Bestuurlijke samenwerking</i> Nadeel door hogere lasten voor de uitvoering van de Wet open overheid (Woo).	121	N
Totaal	447	N

Investeringsen

Voor het nieuwe begrotingsjaar 2030 worden investeringen opgevoerd voor de periodieke vervanging van mobiele werkplekken (€ 273.000) en programma digitalisering (€ 500.000).

Noodstroomaggregaat gemeentehuis

Om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen, dient het gemeentehuis in geval van een grootschalige elektriciteitsstoring minimaal 72 uur zelfstandig van stroom te kunnen worden voorzien. De huidige noodstroomaggregaatinstallatie heeft inmiddels een leeftijd van ruim 20 jaar en verkeert technisch aan het einde van haar levensduur.

Recent is gebleken dat het bedieningspaneel van de installatie op korte termijn vervangen moet worden. Leveranciers geven echter aan dat vervanging van uitsluitend het bedieningspaneel niet mogelijk is, waardoor vervanging van de complete noodstroominstallatie noodzakelijk is. Gezien de leeftijd en technische staat van de installatie is volledige vervanging bovendien de meest toekomstbestendige oplossing. De investering wordt geraamd op € 211.000. Bij de Begroting 2027 wordt voorgesteld hiervoor een investeringskrediet beschikbaar te stellen, zodat de vervanging kan worden voorbereid en uitgevoerd. Hiermee wordt het risico op uitval van de noodstroomvoorziening beperkt en blijft de bedrijfscontinuïteit van het gemeentehuis gewaarborgd bij langdurige stroomuitval.

Indicatoren

Indicatoren

Indicatoren Dienstverlening

nr.	Omschrijving indicator	2023	2024	2025	2026	begroot 2027	Streefwaarde	Bron
1.	Percentage inkomende telefoontjes dat binnen 30 seconden wordt opgenomen	72%	59%	64%	67%	70%	70%	Telefooncentrale
2.	90% van de baliebezoekers wordt binnen 5 minuten na afspraaktijd geholpen	89%	92%	95%	95%	95%	90%	Klantbegeleidingssysteem JCC
3.	80% van de Burgerzaken producten wordt digitaal aangevraagd	87%	85%	90%	90%	91%	85%	I-Burgerzaken

Indicatoren

Dienstverlening

4.	Waardering van inwoners over de dienstverlening aan de balie	8,4	8,7	8,6	8,5	8,5	cijfer 7,5	KCM survey
5.	Waardering van inwoners over de telefonische dienstverlening	7,1	7,2	7	7,2	7,3	cijfer 7	KCM survey
6.	Percentage telefoontjes dat opgenomen wordt	93%	93%	93%	93%	94%	93%	Telefooncentrale
7.	Percentage terugbelverzoeken waarbij binnen 2 werkdagen wordt teruggebeld	-	80%	81%	83%	85%	85%	Zaaksysteem
8.	Percentage vragen via de website dat binnen 5 werkdagen wordt beantwoord	-	76%	78%	83%	85%	85%	Zaaksysteem

Indicatoren

Veiligheid

nr.	Omschrijving indicator	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde	Bron
1.	Percentage inwoners dat zich 's avonds onveilig voelt	-	-	-	Vaak 2,2% Soms 11,6% Zelden 19,5% Nooit 65,1% Geen antwoord 1,7%	daling ten opzichte van voorgaand jaar	Veiligheidsmonitor
2.	Percentage inwoners dat sociale overlast ervaart	-	-	-	9,8%	daling ten opzichte van voorgaand jaar	Veiligheidsmonitor
3.	Totaal aantal geregistreerde misdrijven Gooise Meren	2.362	2.618	2.499	2.639	daling ten opzichte van voorgaand jaar	RVS - politie

In 2023 en 2024 heeft Gooise Meren niet aan de twee jaarlijkse Veiligheidsmonitor deelgenomen. Om deze reden zijn in deze jaren voor indicatoren veiligheid geen waarden ingevuld.

Programma 6 Financieel gezond

Maatschappelijke effecten

De gemeente is financieel gezond.

6.1. Financiën

Wat willen we bereiken?

Financieel kader

Het financieel beleid van Gooise Meren is gebaseerd op integer, transparant en betrouwbaar handelen. Publieke middelen worden rechtmatig, doelmatig en zo veel mogelijk meetbaar ingezet, waarbij financiële keuzes inzichtelijk en navolgbaar zijn voor raad, inwoners en samenwerkingspartners. Bij het financieel beleid staat de langere termijn centraal. Ambities worden getoetst op effectiviteit, uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid, in samenhang met de beschikbare capaciteit en middelen. Daarbij brengt de coalitie duidelijke prioritering aan en staan maatschappelijke effecten centraal. De coalitie streeft naar een financieel gezonde gemeente met een sluitende meerjarenbegroting, financiële veerkracht, wendbaarheid, en ruimte om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Een goed leesbare en navolgbare begroting vormt daarbij de basis voor de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Subsidiebeleid en subsidieregelingen

Gooise Meren waardeert de bijdrage van maatschappelijke organisaties, verenigingen en initiatieven aan een sterke, betrokken en inclusieve samenleving. Subsidies zijn een belangrijk instrument om maatschappelijke doelen te realiseren. We streven naar een subsidiebeleid dat transparant, voorspelbaar en doelgericht is, waarbij duidelijk is welke resultaten worden beoogd en hoe middelen worden verdeeld. Daarbij zoeken we een goede balans tussen vertrouwen en verantwoording, met ruimte voor continuïteit zodat organisaties kunnen investeren in kwaliteit, personeel en dienstverlening.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

6.2. Vastgoed

Wat willen we bereiken?

Vastgoed is een belangrijk instrument voor de gemeente voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en het bereiken van doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en toerisme en in het sociaal domein. Bij nieuwe ontwikkelingen hebben we aandacht voor het benodigde maatschappelijke vastgoed.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

6.3. Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

We moeten de beschikbare ruimte zo goed mogelijk benutten, met oog voor zittende bewoners en starters op zoek naar een woning. Waar nodig doen we dit strategisch met een actief grondbeleid.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

6.4. Belastingen

Wat willen we bereiken?

Het financieel kader van Gooise Meren is gebaseerd op integer, transparant en betrouwbaar handelen. Publieke middelen worden rechtmatig, doelmatig en zo veel mogelijk meetbaar ingezet. Ambities worden getoetst op effectiviteit, uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid, met aandacht voor maatschappelijke effecten en de lange termijn. De coalitie streeft naar een financieel gezonde gemeente met een sluitende meerjarenbegroting, financiële veerkracht en wendbaarheid. Bij financiële tegenvallers wordt eerst gekeken naar optimalisatie van de uitvoering en heroverweging van ambities, voordat voorzieningen worden beperkt of lasten voor inwoners worden verhoogd. Een goed leesbare begroting ondersteunt de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

Reguliere activiteiten

Voor dit deelprogramma zijn nog geen nieuwe activiteiten opgenomen. De reguliere activiteiten gaan vooralsnog door. In het CUP wordt uitgewerkt welke activiteiten worden toegevoegd of aangepast. Dit kan begin 2027 leiden tot een bijstelling van deze begroting.

Beleidsnota's

Nota Reserves en Voorzieningen Gooise Meren
Nota Activabeleid Gooise Meren
Treasurystatuut Gooise Meren
Nota Risicomanagement, risico's, weerstandsvermogen en kengetallen
Nota Grondbeleid 2020 gemeente Gooise Meren

Welke verbonden partijen zijn erbij betrokken?

Deze verbonden partijen dragen bij aan het bereiken van de maatschappelijke effecten van programma 6:

- Regio Gooi en Vechtstreek
- Archief Gooi en Vechtstreek
- Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat Mag het kosten?

Excel-tabel

Financieel gezond Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten						
Financien	32.707	34.542	37.401	36.344	36.828	37.317
Vastgoed	7.311	8.555	7.129	7.129	7.129	7.129
Grondbeleid	817	522	506	506	506	506
Belastingen	1.172	1.477	1.352	1.352	1.352	1.352
Totaal	42.007	45.096	46.388	45.331	45.815	46.304
Baten						
Financien	123.384-	125.093-	130.061-	124.046-	121.662-	123.424-
Vastgoed	3.100-	2.505-	2.636-	2.739-	2.739-	2.739-
Grondbeleid	-	180-	257-	359-	359-	359-
Belastingen	13.520-	16.980-	17.467-	18.494-	18.494-	18.494-
Totaal	140.005-	144.757-	150.420-	145.637-	143.253-	145.016-
Resultaat voor bestemming	97.997-	99.661-	104.032-	100.307-	97.439-	98.712-
Toevoegingen reserves						
Financien	1.418	4.019	200	-	2.600	-
Grondbeleid	-	2.190	-	-	-	-
Totaal toevoegingen reserves	1.418	6.209	200	-	2.600	-
Ottrekkingen reserves						
Financien	7.585-	10.894-	1.650-	100-	1.250-	100-
Vastgoed	-	-	-	-	-	-
Grondbeleid	222-	120-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingne reserves	7.807-	11.015-	1.650-	100-	1.250-	100-
	6.389-	4.806-	1.450-	100-	1.350	100-
	104.387-	104.467-	105.482-	100.407-	96.089-	98.812-

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2027 t.o.v. begroting 2026		
Onderdeel programma 6	Vershil (€ x 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
Algemeen		

<i>Loon- en prijsontwikkeling</i> Voor 2027 zijn de aannames voor de loon- en prijsontwikkeling uit de Perspectiefbrief 2027 verwerkt. Dit werkt door in alle deelprojecten en programma's, maar dit wordt niet afzonderlijk in beeld gebracht. We volstaan in deze begroting, voor de leesbaarheid, met deze algemene toelichting. Dit betekent dat de verklaring/toelichting bij onderstaande verschillen per deelprogramma/thema niet altijd exact optelt tot het feitelijke financiële verschil tussen Begroting 2027 en 2026.		
<i>Financiën</i> Nadeel als gevolg van het vervallen van incidentele voordelen uit de jaarrekening 2025, mutaties in het gemeentefonds en de verwerking van de stelpost uit de meicirculaire voor CDOKE-middelen. Tevens zijn onder dit deelprogramma de dekkingvoorstellen (onderuitputting kapitaallasten, begrotingsscan, kerntakendiscussie en prijsindexatie voor 80% toekennen) opgenomen.	3.316	N
<i>Vastgoed</i> In 2026 is een incidentele subsidie 'Ontwikkeling Lunet' verstrekt	1.556	V
<i>Grondbeleid</i> Storting opbrengst Jan Ter Gouw 2026 in Algemene Reserve	2.163	V
<i>Belastingen</i> Voordeel door hogere OZB-opbrengsten als gevolg van indexatie.	612	V
Totaal	1.015	V

Investeringsen

In dit programma zijn geen nieuwe investeringsuitgaven gepland en geen plannen van reeds voorgenomen investeringen aangepast.

Indicatoren

In dit programma zijn geen eigen beleidsindicatoren of kengetallen benoemd.

Financiële begroting

Financiële recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

Programma	Realisatie 2025	Begroting 2026 (na wijziging)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Voor en van iedereen	35.667	35.670	37.912	37.908	34.346	34.346
Kansrijk opgroeien	29.546	30.768	31.953	30.113	30.395	31.395
Passend wonen in een groene omgeving	46.589	54.124	44.546	44.468	43.521	43.521
Economisch vitaal en bereikbaar	42.765	36.142	29.076	28.715	28.680	28.691
Duidelijke en transparante dienstverlening	19.867	15.593	16.324	15.700	15.392	15.392
Financieel gezond	42.007	45.096	46.388	45.331	45.815	46.304
Totaal lasten	216.441	217.393	206.198	202.234	198.149	199.648
Voor en van iedereen	5.827-	4.067-	3.620-	4.287-	4.287-	4.287-
Kansrijk opgroeien	974-	110-	110-	690-	694-	694-
Passend wonen in een groene omgeving	25.087-	29.059-	24.803-	24.894-	26.155-	24.755-
Economisch vitaal en bereikbaar	35.234-	30.409-	23.617-	23.617-	23.617-	23.617-
Duidelijke en transparante dienstverlening	1.670-	1.597-	1.882-	1.641-	1.163-	1.163-
Financieel gezond	140.005-	144.757-	150.420-	145.637-	143.253-	145.016-
Totaal baten	208.796-	209.999-	204.453-	200.766-	199.168-	199.531-
Resultaat voor bestemming	7.644	7.393	1.746	1.467	1.020-	118
Totaal toevoegingen reserves	5.193	6.209	200	-	2.600	-
Totaal onttrekkingen reserves	8.939-	12.166-	2.243-	663-	1.771-	599-
Totaal reserves saldo	3.746-	5.957-	2.043-	663-	829	599-
Lasten incl reserves	221.633	223.602	206.398	202.234	200.749	199.648
Baten incl reserves	217.735-	222.165-	206.695-	201.430-	200.939-	200.130-
Resultaat na bestemming	3.898	1.437	297-	804	191-	481-

Investerings

In deze (beleidsarme) begroting zijn in beginsel geen nieuwe investeringen opgenomen, behoudens een enkele specifieke investering die bij het betreffende programma is toegelicht. Wel is sprake van de nodige verschuivingen in de tijd, op basis van realistischere ramingen. De afweging om investeringen toe te voegen dan wel te laten vervallen wordt onderdeel van het CUP, mede naar aanleiding van het Rekenkamerrapport.

Bij de uitvoering van een aantal projecten in de openbare ruimte is sprake van een gewijzigde planning ten opzichte van de begroting. Hierdoor verschuift een deel van de uitgaven naar volgende begrotingsjaren. De grootste invloed hierop komt voort uit de projecten Graaf Wichmanlaan, Van der Helstpark, Entree Muiden Zuidwest en Schootsvelden Zuidoost. Oorzaken zijn onder andere de benodigde afstemming met het warmtebedrijf, een aangepaste planning op verzoek van de aannemer en afhankelijkheid van de capaciteit bij de nutsvoorzieningen i.v.m. het verleggen van kabels en leidingen. De nu opgenomen fasering is gebaseerd op de meest actuele projectplanningen. Zoals bij alle projecten blijft deze afhankelijk van externe factoren, zoals besluitvorming, afstemming met samenwerkingspartners, beschikbaarheid van nutsbedrijven en marktomstandigheden. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat deze planning realistisch is.

De totale uitgaven aan voorgenomen investeringen in het begrotingsjaar 2027, bedragen € 46,9 miljoen, exclusief bijdragen van derden € 2,8 miljoen (zie bijlage 1 Overzicht investeringen achterin dit boekwerk). De kapitaallasten van alle voorgenomen investeringen zijn verwerkt in het meerjarenperspectief van deze programmabegroting en dus in beginsel afgedekt binnen die begroting. Voor uitvoeringskredieten kleiner dan € 250.000 en voor bedrijfsvoering en voorbereidingskredieten kleiner dan € 500.000 wordt direct goedkeuring van uw raad gevraagd bij vaststelling van de begroting, zoals beschreven in de financiële verordening 2025. Bij de besluitvorming over de Begroting 2027-2030 stellen wij voor om deze grenzen (destijds in 2019 bepaald) vanwege de prijsontwikkelingen van de afgelopen jaren, in afwijking van de financiële verordening, te verhogen tot € 300.000, respectievelijk € 600.000. Voor investeringen boven deze grenzen worden separate raadsvoorstellen aan uw raad ter goedkeuring voorgelegd.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 1				
Lasten				
Overige < € 70.000				
Totaal incidentele lasten	0	0	0	0
Baten				
Totaal incidentele baten	0	0	0	0
<i>Saldo programma 1</i>	0	0	0	0

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 2				
Lasten				
Kansrijke start	103.000			
Overige < € 70.000				
Totaal incidentele lasten	103.000	0	0	0
Baten				
Totaal incidentele baten	0	0	0	0
<i>Saldo programma 2</i>	103.000	0	0	0

Kansrijke Start is een landelijke ketenaanpak die bestaat uit verschillende interventies. Voor de uitvoering ervan is Gooise Meren in september 2024 een verplichting aangegaan met de organisatie Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek. Er was voor de uitvoering gerekend op voldoende GALA-middelen, maar die blijken in 2026 niet toereikend.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 3				
Lasten				
Geluidsbelastingkaart	30.000			
Uitwerken verkeersrapportage Bussum Zuid	30.000			

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regionale pilot doorstroming sociale huursector	9.000			
Onderhoud Naarderbos na verwerving erfpacht	236.000	236.000	236.000	236.000
Project Krijgsman	585.000			
Opstellen Volkshuisvestingsprogramma	15.000			
Nieuwe prestatieafspraken woningcorporaties e.a.	30.000			
Overige < € 70.000				
Totaal incidentele lasten	935.000	236.000	236.000	236.000
Baten				
Onttrekking reserve Uittreedsom GNR	-309.000	-298.000	-287.000	-276.000
Totaal incidentele baten	-309.000	-298.000	-287.000	-276.000
<i>Saldo programma 3</i>	<i>626.000</i>	<i>-62.000</i>	<i>-51.000</i>	<i>-40.000</i>

Het is een wettelijke verplichting om elke vijf jaar nieuwe geluidbelastingkaarten te maken. De komende karteringsronde gaat over de geluidssituatie van 2026 en deze moet in 2027 worden vastgelegd. Voor de kennis en kunde die nodig is voor deze opdracht moeten we een extern bureau inhuren.

Naar aanleiding van de Gebiedsvisie Bussum-Zuid en bijbehorende bijlage van Goudappel Coffeng "Verkeer en parkeren woningbouw" d.d. 24 juni 2025 heeft de raad een motie aangenomen waarin wordt verzocht om met een verkeersplan voor Bussum-Zuid te komen, waarbij rekening wordt gehouden met overcapaciteit voor eventuele toekomstige ontwikkelingen. Het college onderschrijft het opstellen van het verkeersplan maar de kosten hiervoor zaten niet in het budget voor de vervolgstappen.

In 2025 startten we met een regionale pilot om de doorstroming in de sociale huursector te bevorderen. De gemeente levert hieraan een incidentele bijdragen in de jaren 2025, 2026 en 2027.

Gelijktijdig met de levering van het recht van erfpacht aan de gemeente wordt in afwachting van verdere ontwikkelingen tijdelijk alleen het noodzakelijke onderhoud gedaan.

Project Krijgsman eindigt in 2027.

Overeenkomstig de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting moeten gemeenten voor 1 juli 2027 een Volkshuisvestingsprogramma hebben. Daarmee vervallen de Woonvisie 2025-2030 en de Woonzorgvisie 2023; de uitvoering hiervan landt in het Volkshuisvestingsprogramma.

We bereiden ons in 2027 voor op het sluiten van een nieuwe set prestatieafspraken met zowel woningcorporaties en huurderbelangenverenigingen. Hierbij betrekken we ook de zorgorganisaties.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 4				
Lasten				
Verkenning cultuurstrip Bussum/strategische huur	73.000	73.000	73.000	73.000
Overige < € 70.000				
Totaal incidentele lasten	73.000	73.000	73.000	73.000
Baten				
Parkeergarage Veldweg opbrengst woningbouw		0	-1.400.000	
Totaal incidentele baten	0	0	-1.400.000	0
<i>Saldo programma 4</i>	<i>73.000</i>	<i>73.000</i>	<i>-1.327.000</i>	<i>73.000</i>

We verkennen de mogelijkheden voor een cultuurstrip. Hiertoe is in afwachting van definitieve keuze tijdelijk een strategisch pand gehuurd.

Er is het voornemen tot de bouw van een parkeergarage. We verwachten daarbij een incidentele opbrengst van een projectontwikkelaar voor de gelijktijdige realisatie van woningbouw.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 5				
Lasten				
Tweede kamer verkiezingen		13.000		
Overige < € 70.000				
Totaal incidentele lasten	0	13.000	0	0
Baten				
Totaal incidentele baten	0	0	0	0

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Saldo programma 5	0	13.000	0	0

In 2028 zijn er normaliter weer Tweede Kamer verkiezingen. De kosten om dit te organiseren zijn altijd iets hoger dan voor een gemiddelde andere verkiezing.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 6				
Lasten				
Storting AR inc saldo	200.000		2.600.000	
Div kleine afw maatregelenmonitor	310.000	15.000	15.000	15.000
Doorwerking VV2026-2	322.000			
Totaal incidentele lasten	832.000	15.000	2.615.000	15.000
Baten				
Onttrekking AR dekking inc saldo	-1.650.000	-100.000	-1.250.000	-100.000
Totaal incidentele baten	-1.650.000	-100.000	-1.250.000	-100.000
Saldo programma 6	-818.000	-85.000	1.365.000	-85.000

Dekking incidentele saldi in meerjarenbegroting 2026

Incidenteel geen besparing op Verbonden Partijen omdat hun Begrotingen 2027 al zijn vastgesteld.

Oprichting Sociaal ontwikkelbedrijf (v/h Tomin), Tijdelijke huur ISK en Korte termijn oplossing winkelcentrum Naarden (zie het tweede Voortgangsverslag 2026 voor details).

Dekking incidentele saldi in meerjarenbegroting 2026/27.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
saldo begroting	-16.000	-61.000	-13.000	-52.000

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
+ = negatief saldo; - = positief saldo				
Saldo baten en lasten	1.746	1.467	-1.020	118
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-2.043	-663	829	-599
Begrotingssaldo na bestemming	-297	804	-191	-481
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-16	-61	-13	-52
Structurele begrotingssaldi	-281	865	-178	-429

Structurele mutaties reserves

Reserves	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 8
Reserve Godelindeschool	2.193.287	0	64.508	2.128.779	0	64.508	2.064.271	0	64.508	1.999.763
Reserve Egalisatie Talent Primair	32.390	0	390	32.000	0	390	31.610	0	390	31.219
Reserve Uitbreiding sportvoorzieninge n	264.376	0	138.847	125.529	0	64.674	60.855	0	45.904	14.951
Reserve Dekking kap lasten Dak Villa Zeezicht	540.753	0	25.749	515.004	0	25.749	489.255	0	25.749	463.506
Res. Dekking kap.last Grote Proj. Muiden	2.402.340	0	109.424	2.292.916	0	109.424	2.183.492	0	109.424	2.074.067
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	76.561	0	19.127	57.433	0	19.127	38.306	0	19.127	19.179
Totaal structurele mutaties reserves	5.509.707	0	358.046	5.151.661	0	283.873	4.867.788	0	265.103	4.602.685

Reserves	Saldo 31-12-202 8	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 9	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-203 0
Reserve Godelindeschool	1.999.763	0	64.508	1.935.254	0	64.508	1.870.746
Reserve Egalisatie Talent Primair	31.219	0	390	30.829	0	390	30.438
Reserve Uitbreiding sportvoorzieninge n	14.951	0	14.951	0	0	0	0
Reserve Dekking kap lasten Dak Villa Zeezicht	463.506	0	25.749	437.757	0	25.749	412.008
Res. Dekking kap.last Grote Proj. Muiden	2.074.067	0	109.424	1.964.643	0	109.424	1.855.219
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	19.179	0	19.178	1	0	0	1
Totaal structurele	4.602.685	0	234.201	4.368.484	0	200.072	4.168.413

Reserves	Saldo 31-12-202	Toevoegin g	Onttrekken g	Saldo 31-12-202	Toevoegin g	Onttrekken g	Saldo 31-12-202	Toevoegin g	Onttrekken g	Saldo 31-12-202
	5			6			7			8
mutaties reserves										

Balans

Balans

Het balans totaal, in dit geval de materiële vaste activa en de langlopende leningen, neemt de komende jaren toe door investeringen in onder andere onderwijshuisvesting en civiele herinrichtingsprojecten.

Balansontwikkeling in € x 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
<i>Stand per ultimo jaar</i>						
Materiële Vaste Activa	222.076	238.196	262.402	281.473	284.587	278.679
Vlottende activa	70.960	57.276	46.089	47.998	51.624	52.185
Totale Activa	293.036	295.473	308.492	329.471	336.212	330.864
Reserves	47.850	41.893	39.850	39.187	40.016	39.440
Voorzieningen	35.552	27.742	27.015	26.783	27.261	27.918
Langlopende leningen	169.757	185.961	201.750	223.624	229.058	223.631
Vlottende passiva	39.877	39.877	39.877	39.877	39.877	39.877
Totale Passiva	293.036	295.473	308.492	329.471	336.212	330.864

EMU-Saldo

Met het EMU-saldo wil het Rijk de begroting en de jaarrekening van gemeenten monitoren om te kunnen voldoen aan afspraken die gemaakt zijn binnen de Economische en Monetaire Unie (EMU). Het EMU-saldo is gebaseerd op het kasstelsel en bestaat uit het saldo van alle inkomsten en uitgaven op kasbasis, ongeacht of dit ten behoeve van bedrijfsvoering of investering is. Het belangrijkste verschil tussen het door de gemeente gehanteerde stelsel van lasten en baten met het door het Rijk gehanteerde kasstelsel is dat de gemeente door middel van afschrijvingen de investeringen over meerdere jaren ten laste brengt van de exploitatie, daar waar het Rijk deze investeringen in één keer ten laste brengt van het investeringsjaar. Het EMU saldo toont een negatief beeld door het hoge volume aan voorgenomen investeringen bij met name onderwijshuisvesting (IHP) en civiele herinrichtingsprojecten.

no. Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
	Volgens begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2027			
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.690	-1.746	-1.467	1.020	-118
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	16.668	17.836	18.872	18.932	17.747
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	5.034	5.210	5.210	5.246	5.389
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	33.419	42.042	37.943	22.047	11.838
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	5.646	4.142	3.773	3.180	3.145
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-
11 Verkoop van effecten:					
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
Berekend EMU-saldo	-22.053	-24.883	-19.100	-30	8.035

Stand en verloop reserves

Reserves	Saldo 31-12-2025	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-2026	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-2027	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-2028
Algemene Reserve	29.072.146	4.018.638	10.894.352	22.196.432	3.000.000	4.450.000	20.746.432	0	100.000	20.646.432
Saldo jaarrekening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Algemene reserve	29.072.146	4.018.638	10.894.352	22.196.432	3.000.000	4.450.000	20.746.432	0	100.000	20.646.432
Bestemmingsreserves:										
Algemene Reserve	358.044	2.190.288	120.341	2.427.991			2.427.991			2.427.991
Grondexploitatie										
Reserve Parkeren centrum Bussum	2.179.241			2.179.241			2.179.241			2.179.241
Reserve Godelindeschool	2.193.287		64.508	2.128.779		64.508	2.064.271		64.508	1.999.763

Reserves	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-202 8
Reserve Sociaal Domein	1.157.915			1.157.915			1.157.915			1.157.915
Reserve Bovenwijkse voorz. Krijgsman	39.818			39.818			39.818			39.818
Reserve Grote projecten Muiden	641.000			641.000			641.000			641.000
Reserve Egalisatie Talent Primair	32.390		390	32.000		390	31.610		390	31.219
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	264.376		138.847	125.529		64.674	60.855		45.904	14.951
Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs	512.661		473.000	39.661		0	39.661		0	39.661
Reserve Stim. fonds betaalbare woningen	500.000			500.000			500.000			500.000
Reserve Dekking kap lasten Dak Villa Zeezicht	540.753		25.749	515.004		25.749	489.255		25.749	463.506
Res. Dekking kap.last Grote Proj. Muiden	2.402.340		109.424	2.292.916		109.424	2.183.492		109.424	2.074.067
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	76.561		19.127	57.433		19.127	38.306		19.127	19.179
Reserve uittreedregeling GNR	4.104.042		320.000	3.784.042		309.000	3.475.042		298.000	3.177.042
Egalisatiereserve Kapitaallasten IHP	3.775.000			3.775.000			3.775.000			3.775.000
				0			0			0
Totaal bestemmingsreserves	18.777.428	2.190.288	1.271.387	19.696.329	0	592.873	19.103.456	0	563.103	18.540.353
Totaal reserves	47.849.574	6.208.926	12.165.739	41.892.761	3.000.000	5.042.873	39.849.888	0	663.103	39.186.785

Reserves	Saldo 31-12-202 8	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-202 9	Toevoegin g	Onttrekin g	Saldo 31-12-203 0
Algemene Reserve	20.646.432	2.600.000	1.250.000	21.996.432	0	100.000	21.896.432
Saldo jaarrekening	0			0			0
Totaal Algemene reserve	20.646.432	2.600.000	1.250.000	21.996.432	0	100.000	21.896.432
Bestemmingsreserves:							
Algemene Reserve Grondexploitatie	2.427.991			2.427.991			2.427.991
Reserve Parkeren centrum Bussum	2.179.241			2.179.241			2.179.241

Reserves	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 8
Reserve Godelindeschool	1.999.763		64.508	1.935.254		64.508	1.870.746			
Reserve Sociaal Domein	1.157.915			1.157.915			1.157.915			
Reserve Bovenwijkse voorz. Krijgsman	39.818			39.818			39.818			
Reserve Grote projecten Muiden	641.000			641.000			641.000			
Reserve Egalisatie Talent Primair	31.219		390	30.829		390	30.438			
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	14.951		14.951	0		0	0			
Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs	39.661		0	39.661		0	39.661			
Reserve Stim. fonds betaalbare woningen	500.000			500.000			500.000			
Reserve Dekking kap lasten Dak Villa Zeezicht	463.506		25.749	437.757		25.749	412.008			
Res. Dekking kap.last Grote Proj. Muiden	2.074.067		109.424	1.964.643		109.424	1.855.219			
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	19.179		19.178	1		0	1			
Reserve uittreedregeling GNR	3.177.042		287.000	2.890.042		276.000	2.614.042			
Egalisatiereserve Kapitaallasten IHP	3.775.000			3.775.000			3.775.000			
Totaal bestemmingsreserves	18.540.353	0	521.201	18.019.152	0	476.072	17.543.081			
Totaal reserves	39.186.785	2.600.000	1.771.201	40.015.584	0	576.072	39.439.513			

Stand en verloop voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 8
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's										
Afkoopsommen begraafrechten	1.404.458		103.925	1.300.533		103.925	1.196.608		103.925	1.092.683
Voorziening Pensioen/wachtg. wethouders	10.339.438	426.522		10.765.960	441.522		11.207.482	441.522		11.649.004

Voorzieningen	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 8
Voorziening personele kosten	1.254.985		35.330	1.219.655		35.330	1.184.325		35.330	1.148.995
Verliesvoor lening Warmtebedrijf M'berg	976.000			976.000			976.000			976.000
Verliesvoorziening De Lunet	387.139			387.139			387.139			387.139
Totaal overige voorzieningen	14.362.02 0	426.522	139.255	14.649.28 7	441.522	139.255	14.951.55 4	441.522	139.255	15.253.82 1
Onderhoudsvoorzienin gen										
Voorziening onderhoud gebouwen	2.141.943	1.096.764	1.086.443	2.152.264	1.133.764	374.907	2.911.121	1.133.764	657.916	3.386.969
Voorziening onderhoud wegen	4.814.960	2.016.559	3.958.827	2.872.692	2.085.559	3.282.518	1.675.733	2.085.559	2.796.918	964.374
Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	1.016.001	478.719	601.068	893.652	494.719	449.127	939.244	494.719	282.615	1.151.348
Totaal onderhoudsvoorziening en	7.972.903	3.592.042	5.646.338	5.918.607	3.714.042	4.106.552	5.526.097	3.714.042	3.737.449	5.502.690
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting										
Egalisatie rioolheffing	7.278.306	0	450.043	6.828.263	0	436.668	6.391.596	0	436.668	5.954.928
Egalisatie afvalstoffenheffing	673.699	71.000	419.000	325.699	0	208.323	117.375	0	82.124	35.252
Egalisatie sociale recherche	11.354	8.000		19.354	8.000		27.354	8.000		35.354
Vervangingsvoorziening riolering	900	894.617	894.617	900	1.046.748	1.046.748	900	1.046.748	1.046.748	900
Totaal voorzieningen derden	7.964.259	973.617	1.763.660	7.174.217	1.054.748	1.691.739	6.537.226	1.054.748	1.565.540	6.026.434
Totaal voorzieningen	30.299.18 3	4.992.181	7.549.254	27.742.11 1	5.210.312	5.937.546	27.014.87 7	5.210.312	5.442.244	26.782.94 5

Voorzieningen	Saldo 31-12-202 8	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 9	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-203 0
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's							

Voorzieningen	Saldo 31-12-202 5	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 6	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 7	Toevoegin g	Onttrekk g	Saldo 31-12-202 8
Afkoopsommen begraafrechten	1.092.683		103.925	988.758		103.925	884.833			
Voorziening Pensioen/wachtg. wethouders	11.649.004	441.522		12.090.526	441.522		12.532.048			
Voorziening personele kosten	1.148.995		35.330	1.113.665			1.113.665			
Verliesvoorz lening Warmtebedrijf M'berg	976.000			976.000			976.000			
Verliesvoorziening De Lunet	387.139			387.139			387.139			
Totaal overige voorzieningen	15.253.821	441.522	139.255	15.556.088	441.522	103.925	15.893.685			
Onderhoudsvoorzienin gen										
Voorziening onderhoud gebouwen	3.386.969	1.133.764	657.916	3.862.817	1.133.764	657.916	4.338.665			
Voorziening onderhoud wegen	964.374	2.085.559	2.204.636	845.297	2.085.559	2.204.636	726.220			
Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	1.151.348	494.719	282.615	1.363.452	494.719	282.615	1.575.556			
Totaal onderhoudsvoorziening en	5.502.690	3.714.042	3.145.167	6.071.565	3.714.042	3.145.167	6.640.441			
Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting										
Egalisatie rioolheffing	5.954.928	0	436.668	5.518.260	0	436.668	5.081.592			
Egalisatie afvalstoffenheffing	35.252	35.333	0	70.585	178.967	0	249.552			
Egalisatie sociale recherche	35.354	8.000		43.354	8.000		51.354			
Vervangingsvoorziening riolering	900	1.046.748	1.046.748	900	1.046.748	1.046.748	900			
Totaal voorzieningen derden	6.026.434	1.090.081	1.483.416	5.633.100	1.233.715	1.483.416	5.383.399			
Totaal voorzieningen	26.782.945	5.245.645	4.767.838	27.260.753	5.389.279	4.732.508	27.917.525			

Financiële positie

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen Bedragen in € x 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Belastingen	12.989	-16.980	-17.444	-18.471	-18.471	-18.471
Algemene uitkering	105.973	-117.114	-122.351	-116.627	-114.733	-116.382
Dividend	185	-287	-287	-287	-287	-287
Saldo financieringsfunctie	3.816	-2.664	-2.446	-2.156	-1.665	-1.615
Overige alg dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Totaal	122.963	-137.045	-142.528	-137.540	-135.156	-136.755
Bedrag voor onvoorzien		1	1	1	1	1
Vennootschapsbelasting		30	30	30	30	30

Overhead

Overhead Bedragen in € x 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten	27.212	29.006	29.225	29.039	29.019	28.138
Baten	-539	-24	-24	-24	-24	-2
Totaal	26.673	28.981	29.200	29.014	28.995	28.136

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de door de gemeente Gooise Meren geheven belastingen, bestemmingsheffingen en retributies (rechten en leges). De gemeente heft belastingen, heffingen en retributies op een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet, de Wet milieubeheer en de Omgevingswet. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de precariobelasting, de toeristenbelasting, de watertoeristenbelasting, de reclamebelasting en de parkeerbelasting. Onder de bestemmingsheffingen vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De rechten en leges omvatten een grote groep belastbare feiten, zoals de marktgelden, de liggelden, de begraafrechten, de leges op omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en basisadministratie personen.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten en leges geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst alleen gebruikt mag worden voor de dekking van gemaakte kosten.

Beleid lokale heffingen

'Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Gooise Meren op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van wordt uitgegaan dat bestemmingsheffingen, leges en rechten kostendekkend blijven of worden. Uitzondering daarop zijn de begraafrechten en marktgelden. Bij deze laatste rechten wordt gestreefd naar een kostendekkendheid die is gebaseerd op de realisatiecijfers van de afgelopen jaren. De OZB wordt zo veel mogelijk alleen met de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken verhoogd.

Aanpassing belastingen en heffingen 2027

De geraamde opbrengsten van belastingen zijn voor 2027 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,7%. Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

- Afvalstoffenheffing: Voor deze heffing geldt 100% kostendekking. Hierdoor stijgen de tarieven met 6,5%.
- Rioolheffing: Gelet op het uitgangspunt van 100% kostendekking van het product Riolering wordt er bij de bepaling van de tarieven naast de indexering ook rekening gehouden met een autonome stijging (2,5% voor 2027).

Overzicht geraamde opbrengsten lokale heffingen

Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de begroting 2027 een totale belastingopbrengst geraamd van circa € 47 miljoen. Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2026 en 2027 voor de diverse lokale heffingen.

Heffing	Raming 2026 (x € 1.000)	Raming 2027 (x € 1.000)	% aandeel 2027	Mutatie t.o.v. 2026 (x € 1.000)
Onroerendezaakbelasting (OZB) Woningen	13.189	13.556	29,83%	367
Onroerendezaakbelasting (OZB) Niet-Woningen	3.302	3.388	7,25%	86

Roerende zaakbelasting (RZB)	13	13	0,03%	0
Parkeerbelasting	3.955	4.062	7,93%	107
Toeristenbelasting	302	311	0,54%	9
Reclamebelasting	219	225	0,49%	6
Precariobelasting	56	57	0,10%	1
Afvalstoffenheffing	10.565	10.827	23,19%	262
Rioolheffing	7.782	8.178	17,08%	396
Bouwleges	3.324	3.414	7,53%	90
Overige leges	1.582	1.870	3,53%	288
Begraafrechten	987	1.015	2,24%	28
Marktgelden	115	118	0,26%	3
Totaal	45.391	47.034	100%	1.643

Tarieven 2027

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de belangrijkste belastingtarieven voor 2027 opgenomen.

Heffing	Grondslag	Tarief 2026	Tarief 2027
OZB woning eigenaar	% WOZ-waarde	0,0730%	0,0703%*
OZB niet-woning eigenaar	% WOZ-waarde	0,1749%	0,1595%*
OZB niet-woning gebruiker	% WOZ-waarde	0,1336%	0,1222%*
Toeristenbelasting / watertoeristenbelasting	Per overnachting / per etmaal	€ 3,10	€ 3,18
Afvalstoffenheffing	Eénpersoonshuishouden	€ 285,21	€ 303,75
	Meerpersoonshuishouden	€ 448,31	€ 477,45

Rioolheffing woning eigenaar	Per aansluiting op riolering	€ 265,60	€ 279,59
Rioolheffing niet-woning gebruiker	Niet meer afgevoerd dan 500 m ³	€ 266,20	€ 280,22
Parkeerbelasting (per uur)	Bussum (straat)	€ 2,00	€ 2,05
	Bussum (garage)	€ 1,20	€ 1,30
	Muiden, 1 ^e en 2 ^e	€ 2,00	€ 2,05
	Muiden, vanaf 3 ^e uur	€ 6,20	€ 6,35
Parkeerbelasting (vergunningen)	Bewonersvergunning, 1 ^e	€ 48,80	€ 50,10
	Bewonersvergunning, 2 ^e e.v.	€ 83,90	€ 86,15
	Bedrijvenvergunning	€ 210,80	€ 216,45

* voorlopige tarieven, zie ook toelichting bij OZB

Ontwikkeling woonlasten (lokale belastingdruk) voor huishoudens in Gooise Meren

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschat. De woonlasten bestaan uit de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing (meerpersoons) en de rioolheffing.

	2025	2026	2027
Totale woonlasten gezin Gooise Meren in jaar t	€ 1.139	€ 1.303	€ 1.293
Woonlasten gemiddelde voor gezin in t-1	€ 994	€ 1.063	€ 1.095
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (x 100%)	115%	123%	118%

Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Gooise Meren is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente voor 2026.

Gemeente	Totale woonlasten éénpersoonshuishouden	Totale woonlasten meerpersoonshuishouden
Baarn	€ 1.182	€ 1.380
Blaricum	€ 1.476	€ 1.715
Gooise Meren	€ 1.140	€ 1.303

Hilversum	€ 922	€ 1.123
Huizen	€ 967	€ 1.072
Laren	€ 1.575	€ 1.872
Wijdmeren	€ 1.517	€ 1.656
Gemiddeld regio	€ 1.254	€ 1.446
Landelijk gemiddelde	€ 1.014	€ 1.095

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2026

Belastingen nader toegelicht

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2027 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB tarieven voor 2027 en de WOZ-waarden naar waardepeildatum 1 januari 2026. Het uitgangspunt voor de geraamde OZB-opbrengst 2027 is:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2026 met 2,7%
- Areaaluitbreiding ten opzichte van 2026

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2027 wordt rekening gehouden met bovenstaande uitgangspunten en met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 6,0% voor de woningen en een waardestijging van 15,0% voor de niet-woningen. De in deze begroting genoemde tarieven zijn nog niet definitief, de taxaties van het vastgoed zijn namelijk nog niet definitief. In het 4e kwartaal van 2026 zal een definitieve berekening worden gemaakt. In de raadsvergadering van december 2026 zullen dan, op basis van de laatste stand van zaken, de definitieve OZB-tarieven voor 2027 worden vastgesteld.

Roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)

Naast de onroerende zaakbelastingen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om ook voor roerende zaken een belasting te heffen, namelijk de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB). De tarieven voor de RZB zijn op grond van de wet (art. 221 Gemeentewet) gelijk aan die van de OZB.

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting stijgt met het inflatiepercentage.

Parkeerbelastingen

De gemeente heft een parkeerbelasting om het parkeergedrag van bewoners of bezoekers van Gooise Meren te reguleren. Hierbij gelden twee vormen, namelijk een belasting voor het daadwerkelijke parkeren of een belasting voor een vergunning om te parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen. De opbrengsten uit parkeerbelasting vallen onder de algemene middelen van de gemeente, zodat de netto-opbrengst van de parkeerbelasting bijdraagt aan het voorzieningenniveau van de gemeente.

Heffingen nader toegelicht

Kostendekkende heffingen

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel aan de heffing worden toegerekend. Daarnaast worden de gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes weergegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{aan heffing toegerekende directe loonkosten} \times (\text{totale overheadkosten} / \text{totale loonkosten directe producten})}{1}$$

Hieronder volgt voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, marktgelden en leges een overzicht van de geraamde kosten en opbrengsten; hieruit volgt het percentage kostendekkendheid. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een eventueel saldo onttrokken uit de egalisatievoorziening om te komen tot een 100% kostendekkendheid. De btw is een toegestaan onderdeel van de kostenberekening.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld afval	8.840
Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	-271
Netto kosten taakveld	8.569
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	310
Overhead	123
btw op exploitatie en investeringen	1.826
Totale kosten	10.827
Opbrengst heffingen	-10.827
Dekkingspercentage	100,0%

De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing komt op 100% door een onttrekking van € 208.000 aan de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing.

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Gooise Meren is gedifferentieerd naar de grootte van het huishouden in de vorm van een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing praktisch uitvoerbaar.

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de eigenaar (woning) of gebruiker (bedrijf) van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%. Op grond van het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2026 is de rioolheffing bovenop de inflatiecorrectie met 2,5% verhoogd.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld riolering	6.805
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	-492
Netto kosten taakveld	6.313
Overhead	465
btw op exploitatie en investeringen	1.003
Totale kosten	7.782
Opbrengst heffingen	-7.782
Dekkingspercentage	100%

Toelichting

De kostendekkendheid van de rioolheffing is 100% door een onttrekking van € 450.000 aan de voorziening egalisatie rioolheffing.

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Bij de harmonisatie van de tarieven voor de rioolheffing is er voor gekozen om voor woningen een vast bedrag per aansluiting te heffen van de eigenaar. De kosten van het leggen van riolering en overige voorzieningen zijn voornamelijk vaste kosten. Omdat de mate van gebruik van de voorzieningen per individueel perceel over het algemeen slechts een klein effect heeft op de totale kosten rechtvaardigt dit het gebruik van een vast bedrag. Voor niet-woningen is gekozen om de rioolheffing te baseren op het waterverbruik en te heffen van de gebruiker. De tariefklassen zijn zodanig ingedeeld dat dit het effect heeft van een vast bedrag per aansluiting, maar waarbij de echte grootverbruikers extra bijdragen.

Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen en de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht. Voor 2027 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld begraven	1.404
Inkomsten taakveld begraven, excl. heffingen	-111
Netto kosten taakveld	1.293
Overhead	698
Totale kosten	1.991
Opbrengst heffingen	-1.015
Dekkingspercentage	51%

Tarieven begraafrechten

De verordening begraafrechten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor verschillende diensten. Voor begraafrecht wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%. Dit streefpercentage is gebaseerd op de werkelijke kostendekkendheid in de afgelopen jaren.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. Voor 2027 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld marktgelden	93
-Inkomsten taakveld marktgelden, excl. heffingen	-1
Netto kosten taakveld	92
Overhead	37

btw	10
Totale kosten	140
Opbrengst heffingen	-118
Dekkingspercentage	84%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief per vierkante meter ingenomen ruimte. Voor marktgelden wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%.

Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie hoofdstukken: algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie hoofdstukken zijn de leges onderverdeeld in paragrafen waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd.

De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Het totaal percentage kostendekkendheid aan leges (hoofdstuk 1, 2 en 3) bedraagt 74%.

Berekening van kostendekkendheid van de leges	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld leges	5.244
Overhead	2.898
Totale kosten	8.142
Totale opbrengsten	-5.159
Dekkingspercentage	63%

Berekening van kostendekkendheid van de leges hoofdstuk 1: algemene dienstverlening	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 1	1.265
Overhead	451

Totale kosten	1.716
Totale opbrengsten	-1.675
Dekkingspercentage	98%

Onder algemene dienstverlening valt bijvoorbeeld Burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Berekening van kostendekkendheid van de leges hoofdstuk 2: dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 2	3.789
Overhead	2.304
Totale kosten	6.092
Totale opbrengsten	-3.446
Dekkingspercentage	57%

Onder Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning valt de omgevingsvergunning.

Berekening van kostendekkendheid van de leges hoofdstuk 3: dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	2027 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 3	190
Overhead	144
Totale kosten	333
Totale opbrengsten	-38
Dekkingspercentage	11%

Onder Dienstverlening vallend onder Europese richtlijnen valt bijvoorbeeld horeca, organiseren van evenementen en markten.

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Alleen voor de afvalstoffenheffing wordt in 2027 kwijtschelding verleend. Voor andere gemeentelijke belastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Het bedrag aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing wordt als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven. Over het jaar 2027 is naar verwachting het bedrag aan kwijtschelding € 310.000.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente is voor de inkomsten voor het overgrote deel afhankelijk van inkomsten vanuit de Rijksoverheid. De huidige financieringssystematiek zorgt voor schommelingen in inkomsten bij de gemeenten en biedt beperkte ruimte voor autonomie. Vanuit het VNG is er overleg met het Rijk voor meer mogelijkheden voor de gemeente om belasting te heffen. De lastenverzwaring voor inwoners dient vervolgens gecompenseerd te worden via lagere inkomstenbelastingen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing

Deze paragraaf heeft als doel het inzicht geven in het beleid van de gemeente met betrekking tot risico's, het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en inzicht en beoordeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen. In lijn met de Nota Risicomanagement wordt onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's. De top 10 van grootste financiële risico's wordt weergegeven, met daarbij per risico de invloed op de benodigde weerstandscapaciteit en beheersmaatregelen.

Risicomanagement

De ambitie voor het omgaan met risico's is beschreven in de Nota Risicomanagement: 'Er is open en transparante communicatie over risico's via dialoog. De onderkende risico's worden gewogen en beheerst en de organisatie kent een goede balans tussen risico's nemen en beheersen (risicobereidheid). Door iedereen bewust te maken van de meerwaarde en het werken met risico's te integreren in de processen zal het meer en meer vanzelfsprekend worden.'

Door inzicht in de (financiële) risico's is de organisatie in staat om bewust besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's te verkrijgen worden er risico-inventarisaties uitgevoerd. De inventarisatie wordt gedurende het jaar bijgewerkt. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente risico-inventarisatie om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Op basis van de geïnventariseerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen van Gooise Meren te berekenen.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gooise Meren in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van de applicatie NARIS, waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. In totaal zijn 115 grote financiële risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg/impact. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve of reducerende maatregelen kunnen de kans of het gevolg terugbrengen naar een niveau dat een meer acceptabele waarde heeft.

Financieel	Netto				
x > € 1.000.000	7	5	5	1	
€ 500.000 < x < € 1.000.000	2	4	5	3	
€ 100.000 < x < € 500.000	3	14	16	12	7
€ 10.000 < x < € 100.000	2	12	9	4	1
x < € 10.000		1			
Geen financiële gevolgen					
Kans	1%	10%	25%	50%	75%

Top 10 financiële risico's

In onderstaande tabel zijn tien risico's gepresenteerd, die het meeste vragen van de benodigde weerstandscapaciteit. In deze tabel leest u een korte omschrijving van het risico, een beschrijving van het verwachte financiële gevolg, de beheersmaatregelen en het percentage dat aangeeft hoeveel procent dit risico bijdraagt aan het verwachte totale financiële gevolg (€ 12.410.803; zie 'Benodigde weerstandscapaciteit'). In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Jaarstukken 2025) nieuw (N) of ongewijzigd (O) is in de top 10.

Toelichting grootste wijzigingen top 10

In de top 10 komen twee risico's niet meer terug.

Voor de vervanging van de parkeergarage De Olmen heeft de gemeente een aanvraag ingediend binnen de Impulsaanvraag Winkelgebieden. De garage maakte onderdeel uit van deze aanvraag vanwege haar belangrijke functie voor het kernwinkelgebied en de financiële onrendabele top. Inmiddels is de subsidiebesluitvorming afgerond en blijkt Gooise Meren niet tot de gemeenten te behoren die een bijdrage hebben ontvangen. De gemeente komt namelijk niet voor in de lijst van de toegekende IW subsidies (Impuls aanpak Winkelgebieden). De onzekerheid over de subsidie is daarmee verdwenen en het risico kan worden afgesloten.

In 2026 is besloten dat het WMO-vervoer naar geïndiceerde WMO-dagbesteding voortaan door ons eigen Vervoer Gooi en Vechtstreek wordt gedaan. Ingekochte zorgaanbieders regelen niet langer zelf het vervoer via onder meer eigen contracten met taxibedrijven (daarvoor kregen zorgaanbieders een apart tarief bovenop tarief zorg). Het risico dat contracten worden opgebroken omdat de tarieven voor vervoer niet voldoen voor aanbieders is hierdoor vervallen.

Nieuw in de top 10 is het risico dat betrekking heeft op de afronding van het programma Verder met de Vesting Muiden en dan met name de onderdelen "Herinrichting Vestingplein" en bijbehorend het herstel van de aanpalende vestingwallen. Bij de krediet- en subsidieaanvraag (in 2024) voor dit project was de kostenraming gebaseerd op een stedenbouwkundig plan en gemaakt op basis van globale kengetallen. Sinds januari 2026 is gewerkt aan een civieltechnisch ontwerp met meer detail en compleetheid met de daarbij behorende verbeterde kostenraming. Die is helaas hoger uitgekomen, waardoor het risico nu hoger uitpakt en in de top 10 landt.

Daarnaast is een nieuw risico opgenomen in de top 10 vanwege de verwachting dat de rente zal stijgen. De gemeente krijgt te maken met een toenemende financieringsbehoefte doordat er veel investeringen op de planning staan. Hiervoor is het nodig om nieuwe leningen aan te trekken. De rentestand lijkt te stijgen, waardoor we verwachten dat nieuwe leningen tegen een hogere rente zullen moeten worden aangetrokken dan de gemiddelde rente van de huidige leningen.

Buiten de benoemde risico's in de top 10 zijn er twee aandachtspunten.

Ondermijning in de zorg is landelijk een probleem. Criminele samenwerkingsverbanden hebben de zorg ontdekt als verdienmodel en zijn op allerlei manieren de zorg binnengedrongen. Zo maken ze onder meer misbruik van zorggelden, gebruiken ze zorgbedrijven als dekmantel om crimineel geld wit te wassen, richten ze eigen malafide uitzend- en opleidingsbureaus op en zetten ze kwetsbare zorgcliënten soms in bij drugshandel en andere criminele activiteiten. Eén van de gevolgen is ook dat er onbekwame, soms ook criminele 'zorgverleners' in de zorgsector aan het werk zijn. Ze zijn niet opgeleid en niet vaardig, met alle risico's en schrijnende situaties voor kwetsbare cliënten van dien. Cliënten trekken niet gemakkelijk aan de bel door hun beperking en/of afhankelijke positie. Het Openbaar Ministerie schat dat in Nederland jaarlijks voor minimaal € 10 miljard wordt gefraudeerd in de zorg. Onze handhavers en sociaal rechercheurs (BOA's) voeren toezicht- en handhavingstaken uit en dragen zo bij aan opsporing van zorgfraude. Via inkoop en contractbeheer probeert Gooise Meren de aanpak van zorgfraude te versterken. Daarnaast proberen we signalen te delen met alle ketenpartners.

De financiële positie van Tomingroep staat al meerdere jaren onder druk. Tomin heeft aan de deelnemende gemeenten een garantstelling gevraagd. Dit is nodig om de noodzakelijke financiële zekerheid te bieden gedurende de transitieperiode (2026 en 2027) naar twee nieuwe sociale ontwikkelbedrijven in Almere en de Gooi- en Vechtstreek. Uit de liquiditeitsprognose van Tomin van januari 2026 volgt dat eind 2026 (en zeker in 2027) een liquiditeitstekort ontstaat dat oploopt tot ruim € 6,5 miljoen. Dit bedrag past binnen het bedrag van de (voor de zekerheid) hogere garantstelling. De liquiditeitsprognose en de omvang van de tekorten zijn nog met onzekerheden omgeven, maar deelnemende gemeenten moeten er gezamenlijk voor zorgdragen dat Tomin te allen tijde over voldoende middelen beschikt. Een aanvullende bijdrage om het liquiditeitstekort op te vangen wordt verdeeld naar rato van het 10-jaarsgemiddelde van het aantal WSW-medewerkers per gemeente, wat voor Gooise Meren neerkomt op € 500.000 in 2026 en in 2027. Er wordt gewerkt aan een transitie per 1-1-2028 waarbij Almere (Noord) zich afscheidt van de regiogemeenten (Gooi en Vechtstreek; Zuid). Dit gaat gepaard met maatregelen en moeilijke keuzes. Een en ander moet bestuurlijk nog worden vastgesteld. Een werkgroep liquiditeit adviseert daarnaast op basis van de liquiditeitsprognose om de panden van Tomin af te stoten naar de twee nieuwe onderdelen. Dit levert naast liquiditeit ook 'resultaat' op omdat de boekwaarde lager ligt dan de verwachte verkoopopbrengst (marktwaaarde).

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	N=Nieuw in top 10, O=Ongewijzigd
1	Krijgsman: Er lopen nog steeds verschillende juridische procedures met de KNSF. Deze procedures gaan gepaard met forse financiële claims. Gezien de voorgeschiedenis is het ook niet uitgesloten dat hier nieuwe procedures bij zullen komen.	Incidenteel: mogelijk toewijzen van financiële claims van de ontwikkelaar.	Zorgvuldige juridische begeleiding en dossieropbouw	10,74%	O
2	Uitkering Gemeentefonds: De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft advies gegeven aan het ministerie van BZK over de herijking van het Gemeentefonds. Met name de eigen draagkracht van de gemeente (zie de onbenutte belastingcapaciteit bij de ratio hieronder) kan een nadelige invloed gaan hebben op de uitkering uit het Gemeentefonds.	Structureel: Minder algemene uitkering door aftrekposten gebaseerd op de WOZ waarde (denk aan de onbenutte belastingcapaciteit)	Behoedzaam begroten en bijhouden publicaties van het Rijk en de VNG, bijwonen van informatiebijeenkomsten	9,53%	O
3	De ICT systemen en- of data zijn niet langer toegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en de veiligheid van (persoons)gegevens raakt in het geding. De dienstverlening naar interne medewerkers en burgers zal hier hinder van ondervinden. Bijvoorbeeld door Ransomware.	Incidenteel: hoge kosten en inspanning om kritische bedrijfsprocessen, gegevens en de dienstverlening te herstellen. Bijvoorbeeld door de noodzaak tot inhuur externe expertise.	Inzetten op bewustwording medewerkers over informatiebeveiliging. Risico gebaseerde beveiligingsmaatregelen (zoals 24/7 monitoring) periodiek evalueren en toetsen op effectiviteit. Continuïteitsplannen continu verbeteren en testen. Algeheel BCM plan en BCP plannen voor elke afdeling.	5,49%	O
4	Er worden producten/diensten gekocht of contracten afgesloten waarbij onvoldoende wordt stilgestaan bij de borging van informatiebeveiliging en privacy bij leveranciers en subleveranciers. Bijvoorbeeld risicovolle	Incidenteel: Variërend van het risico op datalekken door gebrekkige beveiliging, niet voldoen aan wet- en regelgeving (boetes), tot een kans op ransomware.	Inzetten op vroegtijdige aandacht voor informatiebeveiliging en privacy bij aanbestedingen en projecten. Met hierbij een focus op de borging van de eisen en afspraken gedurende de looptijd van het dienst of gebruik van het product.	4,62%	O

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	N=Nieuw in top 10, O=Ongewijzigd
	technologie of onveilige herkomstlanden. Dit risico speelt met name bij producten/diensten die niet worden beoordeeld door de inkoopadviseurs en relevante kennishouders. Hierdoor wordt er niet voldaan aan wetgeving.				
5	Arbeidsmarkt: door krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures moeilijk te vervullen en nemen de kosten van werving toe. Inhuur is nodig voor vacatures die niet ingevuld kunnen worden.	Incidenteel: extra inhuur, niet alle taken uitvoeren	Sturen op arbeidsmarktcommunicatie met 2 coparate recruiters en inzet van arbeidsmarkt toelages om de juiste mensen te vinden en aan ons te binden. Investeren in doorontwikkeling arbeidsmarktcampagnes en datagedreven werven.	3,63%	O
6	Jeugd: de verwachting is een toename van de uitgaven voor individuele jeugdhulp; deze stijging kent verschillende oorzaken: - een hoog aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt in lijn met de trend van de afgelopen jaren; - een toename van de kosten per jeugdige door inzet van zwaardere en dus duurder vormen van jeugdhulp (o.a. Verblijf en GGZ); - een stijging van de tarieven in de jeugdhulp; - uitstroom uit jeugdhulp die achterblijft bij de instroom, doordat jeugdigen steeds langer jeugdhulp ontvangen.	Structureel: hogere lasten en mogelijke budgetoverschrijding	Kostenbeheersingsmaatregelen zoals meer beïnvloedingsmogelijkheid op de huisartsenroute door inzet POH-Jeugd (uitbreiding per 2027), meer inzet op eigen kracht en normaliseren en demedicaliseren, en versterken voorveld volgen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Op den duur meer kostenbeheersing (naar verwachting per 2028), maar implementatie en uitvoering leiden ook tot incidentele én structurele kosten verbonden aan deze verdere transformatie. Daarom monitoren effecten kostenbeheersmaatregelen en aanpassen prognoses.	3,56%	O
7	Wmo: Sinds de invoering van het abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage ongeacht duur en omvang hulp- en ondersteuning) ontvangen gemeenten minder eigen bijdragen. Daarnaast heeft het abonnementstarief een aanzuigende werking bij vooral de huishoudelijke hulp. Verder is er toename van Wmo-kosten door: - een autonome groei door vergrijzing; - hogere instroom jongvolwassen (zo tot 40 jaar) door geen perspectief op werk; - een hogere instroom door ambulantisering (langer thuis wonen) en kortdurende opnames in ziekenhuizen waardoor inwoners eerder naar huis gaan en een beroep doen op de Wmo;	Structureel: hogere lasten door een stijgende vraag en mogelijke budgetoverschrijding. Het kabinet stelt geen middelen beschikbaar om dit financieel te compenseren, wel is over een periode van 3 jaar een monitor ingesteld. In het Coalitieakkoord van het nieuwe Kabinet wordt de eigen bijdrage voor Wmo-ondersteuning (zoals huishoudelijke hulp) herzien. Onduidelijk is nog hoe. Het vergt een wetswijziging van de Wmo. Deze moet door de Eerste en Tweede Kamer goedgekeurd worden.	Meer inzet op normaliseren en demedicaliseren, en op preventie en vroegsignalering. En op het versterken van het voorveld met alternatieve laagdrempelige voorzieningen voor hulp en ondersteuning. Dit vergt financiële investeringen. Breed maatschappelijk debat over de eerlijke verdeling van de inzet van o.a. schaarse huishoudelijke hulp (personeelstekort). Monitoren effecten en aanpassen prognoses. Aankaarten problematiek en noodzaak hogere vergoedingen bij het Rijk. Aanpassen budgetten.	3,45%	O

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	N=Nieuw in top 10, O=Ongewijzigd
	- gewijzigde Cao's in de zorg en welzijnswereld zorgen mogelijk voor tussentijdse aanpassing van tarieven voor ingekochte zorg (Zorg in natura en Persoonsgebonden budget).				
8	Het uitvoeringsproject Verder met de Vesting Fase 2 (herinrichting Vestingplein en herstel aangrenzende vestingwallen) is inmiddels in de ontwerpfase. Bijgewerkte kostenraming toont nu een fors risico op budgetoverschrijding. Oorzaak is enerzijds voortschrijdend inzicht op detailniveau en anderzijds sterke prijsstijging in markt.	Incidenteel: Destijds heeft de raad een taakstellend uitvoerings-krediet vastgesteld van € 2,0 mln. waarvan 50% subsidie. Daarenboven nog € 175.000 voor extra scope "Ravelijnsplein". De huidige raming is € 3,0 mln., incl. recente scope-uitbreiding "vervangen riolering". Voorlopige conclusie: het plan kan niet conform het besluit worden gerealiseerd en versobering heeft mogelijk gevolgen voor de verkregen subsidie.	Voor de vervanging van de riolering ad € 200.000 zijn andere middelen beschikbaar. In najaar 2026 is een betere raming beschikbaar bij het bestekontwerp en kan een nieuwe inschatting van de marktprijs worden gemaakt met minder bandbreedte (ramingsmarge). Dan volgt nieuwe risicoanalyse. Het mogelijke tekort wordt nu op € 500.000 geschat. Zo nodig kunnen tijdens de gunningsfase ook nog maatwerk versoberingen worden doorgevoerd indien marktaanbiedingen tegenvallen. Daarnaast is het ook nog mogelijk met de subsidieverstrekker in overleg te gaan en een verzoek tot extra subsidie in te dienen.	3,02%	N
9	Er staan veel investeringen op de planning, met name voor de herinrichtingen in de openbare ruimte (riolering, wegen, groen en openbare verlichting) en de onderwijshuisvesting (IHP). De toenemende financieringsbehoefte betekent het aantrekken van nieuwe leningen. De rentestand heeft jaren vrij laag gestaan maar lijkt de laatste tijd, mede door geopolitieke ontwikkelingen, te stijgen. Deze onzekerheid maakt dat we verwachten dat nieuw aan te trekken leningen tegen een hogere rente dan de gemiddelde rente van de huidige leningenportefeuille zullen moeten plaatsvinden.	Structureel: gebaseerd op een verwachte gemiddelde investeringsvolume van € 25 miljoen per jaar zou één procent stijging zo'n € 250.000 extra lasten betekenen.	De monitoring van renteontwikkelingen en liquiditeitsrisico's maakt onderdeel uit van de reguliere treasury- en liquiditeitsfunctie. Ontwikkelingen worden meegenomen in de P&C-cyclus, liquiditeitsprognoses en strategische financiële verkenningen. Gezien de verwachte financieringsbehoefte blijft dit een relevant aandachtspunt voor de komende jaren. Er wordt een gespecialiseerd adviesbureau ingeschakeld om de bij de financieringsbehoefte voor de langere termijn passende maatregelen in kaart te brengen.	2,81%	N
10	Contractmanagement is onvoldoende belegd in de organisatie: mogelijke onrechtmatigheden op aanbestedingen, contracten die niet doelmatig of rechtmatig zijn, ongewenste contractverlengingen en onvoldoende sturing en	Structureel: verlies van gelden, mogelijk onrechtmatige contracten, uitgaven zonder contract of buiten contract om en uitgaven boven contractwaarde.	Contractmanagementsysteem is in gebruik. Kennis over contractmanagement in de organisatie verder vergroten.	2,55%	O

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	N=Nieuw in top 10, O=Ongewijzigd
	monitoring van contractuitvoering.				

Weerstandsvermogen

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de simulatie volgt dat bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 12.410.803. Op basis van de incidentele risico's is dit € 7.110.232 en voor het structurele deel € 5.300.571.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen.

Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Dit is wenselijk, omdat je een risico met structurele gevolgen niet structureel mag dekken met een reserve en anderzijds voor een incidenteel risico het onwenselijk is om direct structurele middelen in te zetten (OZB, beleid aanpassen). De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is het verschil tussen het gehanteerde tarief en het maximale tarief alvorens tot een artikel 12 gemeente gerekend te worden.

Beschikbare weerstandscapaciteit 2027 (bedragen in €)	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene reserve per 1 januari	22.196.432		22.196.432
Onbenutte belastingcapaciteit 2025		17.603.034	17.603.034
Begrotingsruimte		297.208	297.208
Stelpost onvoorzien		1.100	1.100
Totale weerstandscapaciteit	22.196.432	17.901.432	40.097.774

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (financieel gekwantificeerde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten, ook wel 'weerstandratio', wordt in onderstaande figuur en tabel weergegeven, waarbij het van belang is dat de beschikbare capaciteit groter is dan de benodigde capaciteit.



Ratio weerstandscapaciteit 2027 (bedragen in €)	Incidenteel	Structureel	Totaal	Raming 2028
Benodigde weerstandscapaciteit	7.110.232	5.300.571	12.410.803	12.410.803
Beschikbare weerstandscapaciteit	22.196.432	17.901.432	40.097.774	37.546.211
Ratio	3,1	3,4	3,2	3,1

Om te weten of de berekende ratio een 'uitstekend' of 'onvoldoende' vermogen aangeeft, wordt onderstaande tabel gebruikt van de Universiteit Twente. De norm is in de Nota Risicomanagement vastgesteld op minimaal een C (1.0-1.4). De ratio van Gooise Meren valt voor zowel incidenteel als structureel in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C (norm)	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029
Netto schuldquote	95,7%	106,3%	118,3%	131,3%	135,1%
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	73,2%	87,9%	101,2%	113,9%	117,5%
Solvabiliteitsratio	16,3%	13,5%	12,9%	11,9%	11,9%
Structurele exploitatieruimte	1,8%	0,0%	0,1%	-0,4%	0,1%
Grondexploitatie	2,0%	2,8%	2,3%	2,8%	0,0%
Belastingcapaciteit	117,2%	114,6%	114,1%	114,1%	114,1%

De hieronder gebruikte categorieënindeling voor de financiële kengetallen wordt gehanteerd door de provincie. Dit is gebaseerd op de signaleringswaarden die de provincie als toezichthouder hanteert. De netto schuldquote en de solvabiliteitsratio worden in de begrotingsperiode vooral beïnvloed door het forse volume aan voorgenomen investeringen. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van de wensen, prioritering en het maken van keuzes.

Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekte leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

Toelichting:

De netto schuldquote valt in 2027 onder categorie B, matig risico als gevolg van de planning van uit te voeren investeringen.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

Toelichting:

De solvabiliteit is in 2027 als zeer risicovol aan te merken, met name door incidentele onttrekkingen aan de Algemene Reserve voor het realiseren van een sluitende begroting.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is in 2027 nihil, ofwel alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten en valt daarmee in de categorie matig risico.

Grondexploitatie-risico

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 2,3% valt Gooise Meren in 2027 onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en de financiële omvang klein is. De enige grondexploitatie betreft de gebiedsontwikkeling Bredius.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

Met 114,1% valt Gooise Meren onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten in Gooise Meren liggen hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB-last (onroerendezaakbelasting). Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,0703%) ligt ruim onder het door het Ministerie in de meicirculaire 2026 bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12, zijnde 0,1595% (i.c. berekening onbenutte belastingcapaciteit), waardoor wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als risico zien.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is.

Door het hoge voorgenomen investeringsvolume blijft monitoring noodzakelijk.

Rapportcijfer kengetallen

In de in 2021 vastgestelde nota Beoordeling Kengetallen hebben we een andere wijze van presenteren voorgesteld, met name om de kengetallen samen te beoordelen. We volgen hierbij de eerder door de raad vastgestelde berekening, waarbij alle kengetallen worden gewaardeerd en leiden tot een rapportcijfer. De streefwaarde voor Gooise Meren voor dat rapportcijfer is vastgesteld op 7 (6,9), de minimumwaarde op 6 (5,9). Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. We zien het rapportcijfer afnemen. Op termijn zijn maatregelen nodig op het gebied van temporiseren investeringen of versterken eigen vermogen.

Rapportcijfer	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	< 90	3	90 - 130	2	> 130	1

Solvabiliteitsratio	> 50	4	20 - 50	2,7	< 20	1,3
Structurele exploitatieruimte	> 0	1	0	0,6	< 0	0,3
Grondexploitatie	< 20	1,5	20 - 35	1	> 35	0,5
Belastingcapaciteit	< 95	0,5	95 - 105	0,3	> 105	0,1
Totaalcijfer		10		6,6		3,2

Rapportcijfer	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Solvabiliteitsratio	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0	0,3	1,0	1,0
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Belastingcapaciteit	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal rapportcijfer	6,9	6,9	5,9	5,2	5,9	5,9
Streefwaarde						
Voldoende						
Onvoldoende						

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. In deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de volgende beheer- of assetgroepen opgenomen: riolering, civiele kunstwerken, wegen, water, groen, spelen, sport, (straat)meubilair, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI).

Beheerplannen 2026 - 2030

De eerdere beheerplannen liepen tot en met jaar 2025. In de actualisatie van de beheerplannen zijn de huidige stand van het areaal en alle vastgestelde kaders geïnventariseerd en worden alle mechanismen van het assetmanagement beschreven. In de nieuwe beheerplannen worden nog geen begrotingswijzigingen meegenomen. Immers een begroting wijzigt alleen na besluitvorming, waarbij de veranderende omstandigheden en over hoe met deze veranderingen om te gaan worden betrokken. In de looptijd van de nieuwe beheerplannen van 5 jaar zullen de gewijzigde omstandigheden in de planning & control documenten worden voorgelegd.

Gevolgen begroting

De begroting van 2027 is gelijk aan die van 2026 inclusief de vastgestelde begrotingswijzigingen. De nieuwe beheerplannen geven dus geen meerjarige doorkijk voor begrotingswijzigingen. Afwegingen moeten altijd op basis van onder andere nieuwe arealen, nieuwe bevindingen (inspecties), wensen van college en/of raad, veranderingen in richtlijnen en wet- en regelgeving worden voorgelegd, zodat een integrale afweging op basis van prestaties, kosten en risico's mogelijk is. De nieuwe beheerplannen vormen een ontwikkelagenda waarmee rekening gehouden kan worden.

Vaststelling beheerplannen

De beheerplannen, bestaande uit één Integraal beheerplan openbare ruimte met factsheets per assetgroep, zijn in december 2025 afgerond. Bestuurlijke besluitvorming is voorzien in november 2026.

Beleidskader

De vastgestelde Visie Buitenruimte is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het regulier onderhoud, storingsonderhoud, het planmatig (groot)onderhoud alsmede de benodigde vervangingsinvesteringen opgenomen. De kapitaalgoederen worden conform de vastgestelde beheerplannen beheerd.

Ontwikkelingen 2027

Areaaluitbreiding

In 2027 worden weer diverse mutaties in het areaal verwacht. Zo is een deel van buurtschap Crailo nu bewoond en in gebruik. Het beheer van dit nieuwe areaal is nog belegd bij de Tijdelijke Beheerorganisatie Crailo. Ook in Krijgsman zullen weer deelopleveringen plaatsvinden in 2027 die dan in beheer komen. Enkele kleinere gebieden zijn ook in 2027 voorzien.

Beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit, een belangrijk kader voor de verzorging van de openbare ruimte, is vastgesteld op beeldkwaliteit C. De beeldkwaliteit wordt door externe inspecteurs gemeten. Het wordt gebruikt voor bijsturing, indien nodig, daar waar beeldkwaliteit (tijdelijk) buiten norm valt. Met name seizoensinvloeden en het gebruik van de openbare ruimte maakt dat er fluctuaties in de scores zijn.

Riolering

In 2026 wordt een nieuw Rioleringsprogramma opgesteld.

Grootschalige vervanging

De voorbereidingen voor de vervanging van de riolering in de H.A. Lorentzweg/Prinses Beatrixplantsoen en de Herenstraat te Bussum en de Weesperweg, Vestingplein, entree Muiden zuidwest en Muiden vesting te Muiden zijn gestart. Een deel van de projecten hangt samen met werkzaamheden aan de verharding (wegen).

De uitvoering van de meerjarenplanning voor het groot onderhoud staat onder druk, door capaciteitsproblemen bij aannemers en leveranciers. Uitvoering van de projecten Groot Hertoginnelaan, Kocherplantsoen en Buitendijken staat nu gepland voor 2026/2027.

Verder wordt er een start gemaakt met de voorbereiding van diverse groot onderhoudsprojecten, dit na uitwerking van de afgelopen jaren gehouden hoofdriool-inspecties.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Riolering	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	16.204	16.204	16.204	16.204
Investerings	1.696	14.914	1.742	122
Kapitaallasten	3.461	3.461	3.461	3.461

Gebouwen

Groot onderhoud

Het groot onderhoud wordt volgens de meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) uitgevoerd. Véolia is de contractpartij voor de werktuigbouwkundige installaties.

In 2026 worden de aanbestedingen gehouden voor de raamovereenkomsten voor inspectie en onderhoud van brandblusmiddelen & noodverlichting, brandmeldinstallaties en liften.

In 2026 moeten de duurzaamheidsmaatregelen vanuit het ESCo-project zijn afgerond. De verduurzamingsmaatregelen voor een groot deel van het reguliere areaal zijn in kaart gebracht en voor 4 geselecteerde gebouwen worden nu gedetailleerde onderzoeken uitgevoerd, zodat voor deze gebouwen de Dumava subsidie kan worden aangevraagd. Ondertussen worden bijvoorbeeld bij vervanging van verlichting en werktuigbouwkundige installaties op natuurlijke momenten duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Gebouwen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud	186	186	186	186
Groot onderhoud (voorziening)	1.134	1.134	1.134	1.134
Investerings		2.500		
Kapitaallasten	359	359	359	359

Civiele Kunstwerken

Civiele Kunstwerken omvat bruggen, tunnels, damwanden en keermuren binnen de gemeente. Wij beheren deze objecten planmatig, gericht op veiligheid, beschikbaarheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Onderhoud

In 2025 en 2026 zijn alle civiele kunstwerken geïnspecteerd. Deze inspecties geven inzicht in de technische en visuele staat van de objecten en vormen de basis voor zowel het incidentele herstel als het planmatige onderhoud. Het areaal wordt op orde gebracht met correctief (incidenteel) onderhoud en op orde gehouden met preventief (planmatig) onderhoud. Daarnaast lost onze storingsdienst urgente storingen aan de beweegbare objecten op, zodat de beschikbaarheid gewaarborgd blijft.

Groot onderhoud

In 2026 wordt gestart, op basis van de meest recente inspecties, met de uitvoering van groot onderhoud. Vanaf 2027 zijn de meerjarige kosten voor structureel groot onderhoud inzichtelijk gemaakt in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Investeringsen

In 2026 is de bouwteamfase van de Prinses Irenebrug gestart. In deze fase bepaalt de aannemer samen met de gemeente de scope van de werkzaamheden. Deze werkwijze geeft in de uitvoeringsfase meer zekerheid over de te nemen maatregelen, de planning en de kosten. In het eerste kwartaal van 2027 start de uitvoering van de werkzaamheden aan de brug.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud	360	360	360	346
Groot onderhoud (voorziening)	495	495	495	495
Investeringsen				
Kapitaallasten	317	317	317	317

Wegen

De uitvoering van onderhoudswerkzaamheden en/of de meerjarenplanning projecten staat al geruime tijd onder druk door capaciteitsproblemen bij de aannemers en leveranciers.

Grootschalige vervangingen en herinrichtingsprojecten

Er is een start gemaakt met de voorbereiding voor de projecten Graaf Wichmanlaan, Verlegging Mariahoeveweg, Weesperweg, Vestingplein (Muiden), entree Muiden zuidwest, Muiden vesting, van Wettumweg, Kocherplantsoen, Brinklaan Zuid en de Lorentzweg-Beatrixplantsoen. Er worden verkeerskundige aanpassingen uitgevoerd en groot onderhoud gepleegd. Een aantal projecten valt samen met rioleringswerkzaamheden.

Tevens is er een start gemaakt met de doorfietsroute Amsterdam-Hilversum. In 2027 zal de Slochterenlaan als fietsstraat in uitvoering gaan, de overige aansluitende wegvakken worden op termijn gerealiseerd.

Toegankelijkheid wegen

In het kader van inclusie en de uitvoering van de Visie Buitenruimte wordt de toegankelijkheid van de openbare ruimte verbeterd. Het gaat om de toegankelijkheid bij oversteeklocaties en stoepen, het in- en uitlopen van openbare voorzieningen en de halteringlocaties openbaar vervoer. Ook wordt in de ontwerpfasen van een nieuw inrichtingsplan de toegankelijkheid van de openbare ruimte getoetst aan de hand van de CROW-richtlijnen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Wegen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud	801	815	838	862
Groot onderhoud (voorziening)	2.086	2.086	2.086	2.086
Investeringsen	107	9.095	1.755	47
Kapitaallasten	2.515	2.515	2.515	2.515

Water

Water omvat onder andere watergangen, beschoeiingen/glooiingen en duikers binnen de gemeente. Wij beheren deze objecten planmatig, gericht op veiligheid, beschikbaarheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Onderhoud

Alle water-assets zijn geïnspecteerd. Deze inspecties geven inzicht in de technische en visuele staat van de objecten en vormen de basis voor zowel het incidentele herstel als het planmatige onderhoud.

Wij brengen het areaal op orde met correctief (incidenteel) onderhoud en houden het areaal vervolgens op orde met preventief (planmatig) onderhoud.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Water	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	287	287	287	287
Investerings				
Kapitaallasten	45	45	45	45

Groen

Het onderhoud wordt uitgevoerd door de gemeente zelf of door externe partijen. Bij onderhoud wordt er onderscheid gemaakt tussen cyclisch (jaarlijks terugkerend) en incidenteel onderhoud. Eén van de doelstellingen is om het groenareaal arbeidsarmer in te richten. Ook wordt de ontwikkeling van de Japanse duizendknoop, de reuzenberenklauw en de verspreiding van eikenprocessierups nauwlettend gemonitord.

Meerdere, onvermijdelijke, aanbestedingen in afgelopen jaren hebben geresulteerd in een substantieel hoger prijsniveau. Social return is een vast onderdeel van de contracten en een deel van het onderhoud is ook direct uitgezet bij organisaties met een maatschappelijke inslag.

Vervangingen

Bij de herinrichting van groen is het uitgangspunt gevarieerde beplanting en bomen (meer biodiversiteit). De uitvoering gebeurt nog steeds ook op basis van het biodiversiteitsactieplan. Dit is in 2024 gestart en sindsdien elk jaar verder uitgebreid. De reconstructies of vervangingen worden beschouwd als investeringen. Voor een belangrijk deel zijn dit bomen. Elk jaar wordt een kwart van de bomen geïnspecteerd op veiligheid. Hieruit volgen de jaarlijkse vervangingen binnen het bomenbestand. Vanwege klimaatverandering moeten we structureel meer water geven om de nieuwe aanplant te laten aanslaan. Dergelijke veranderingen monitoren we nauwlettend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Groen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	2.760	2.709	2.658	2.366
Investerings	475	1.026	537	350
Kapitaallasten	275	275	275	275

Spelen

Speelvoorzieningen (toestellen en ondergrond) worden periodiek geïnspecteerd op veiligheid. Waar nodig treffen we correctieve herstelmaatregelen.

Vervangingen

Jaarlijks wordt een deel van de speeltoestellen en ondergronden vervangen vanwege schade, veroudering of einde levensduur. Bij vervangingen of herinrichting wordt gekeken of er in de directe omgeving speelmogelijkheden zijn of gecreëerd kunnen worden, vanuit de wens om te komen tot bespeelbaarheid van de openbare ruimte. In een aantal gevallen kan de bestaande aansluitende speellocatie kleiner of anders ingericht worden of zelfs vervallen.

Buurtparticipatie is een onderdeel binnen de ontwerp- en inrichtingselementen. Herinrichtingen worden vroegtijdig aan de buurt kenbaar gemaakt middels bewonersbrieven en de gemeentelijke website. Er wordt eveneens rekening gehouden met de inclusieve samenleving. Daar waar mogelijk wordt de speelvoorziening aangepast om beter aan te sluiten op de leeftijdscategorie en de speelbehoefte vanuit de omgeving. Waar mogelijk worden toestellen en materialen hergebruikt.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Speelvoorzieningen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	203	203	203	203
Investerings	191	209	148	110
Kapitaallasten	222	222	222	222

Sport

Sport is een belangrijk onderdeel van het leven van veel inwoners; er is een ruim aanbod aan mogelijkheden.

Onderhoud

Het periodiek onderhoud wordt uitgevoerd volgens het in 2025 vastgestelde beheerplan. Er wordt voor gezorgd dat de sportcomplexen functioneel, schoon en veilig zijn. Velden en banen zijn ingericht en functionerend volgens bondsnormen van de betreffende sporttakken. In Gooise Meren zijn dit: voetbal, hockey, tennis, rugby, handbal, korfbal, atletiek en honk-/softbal. Er zijn verenigingen die een deel van het (klein) onderhoud zelf uitvoeren. Hier krijgen zij een vergoeding voor. Net als voor al het andere onderhoud, houdt de gemeente toezicht op de kwaliteit van het onderhoud door deze verenigingen.

Groot onderhoud en vervangingen

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zullen uitgevoerd worden volgens de planning uit het meerjarenonderhoudsplan. In 2027 betekent dit dat er aan de volgende velden gewerkt gaat worden: veld 2 van HC Naarden, veld 2 voor voetbal Bredius Muiden en velden 2 en 3 van HCAW.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Buitensportaccommodaties	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	942	942	942	942
Investerings	1.458	466	735	
Kapitaallasten	1.145	1.145	1.145	1.145

Begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn locaties waar al eeuwenlang afscheid wordt genomen van dierbare overledenen. Begraafplaatsen dienen dan ook om verschillende redenen tot waardevolle monumenten te worden gerekend. Vaak zijn er fraai beeldhouwde gedenktekens te vinden of zijn er personen begraven die op lokaal of nationaal niveau een belangrijke rol hebben gespeeld. Bovendien hebben nogal wat begraafplaatsen een parkachtig karakter of zijn zelfs als zodanig aangelegd en zijn er bijzondere of zeldzame bomen en heesters te vinden.

Groot onderhoud en vervangingen:

Het jaarlijkse onderhoud is gericht op het in stand houden van het huidige areaal. Vanuit het exploitatiebudget wordt daarnaast jaarlijks op bescheiden schaal areaal halfverharding omgevormd naar gazon, wordt

onderhoud gepleegd aan gemeentelijke historische grafmonumenten en worden er jaarlijks enkele publieksmomenten voor nabestaanden en belangstellenden georganiseerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	342	342	342	342
Investerings				
Kapitaallasten	52	52	52	52

(Straat)meubilair

Onderhoud

Het beheer en onderhoud van het straatmeubilair vindt dagelijks plaats. Het gaat om verschillende voorzieningen zoals afvalbakken, fietsvoorzieningen, zitbanken, informatieborden,abri's, hekwerken, verkeersborden en straatnaamborden. Het onderhoud spitst zich toe op het gangbaar, schoon, gebruiksgemak en veilig houden van al het (straat)meubilair. De meldingen van bewoners of weggebruikers worden geregistreerd en zo snel mogelijk opgelost. Het klein dagelijks onderhoud wordt hoofdzakelijk door onze eigen buitendienst medewerkers uitgevoerd. Daarnaast kunnen de contractaannemers en/of leveranciers ingezet worden bij omvangrijkere herstelwerkzaamheden of piek momenten. Door het realiseren van het project Comeniushof, de Krijgsman en drie dierenweides is de omvang van het te beheren en onderhouden (straat)meubilair toegenomen. In het beheerareaal staan ongeveer 12.000 verkeers- en straatnaamborden. Aan de hand van de schouwresultaten en meldingen worden werkzaamheden uitgevoerd, zoals het rechtzetten, schoonmaken, vervangen en/of bijplaatsen. De houten zitgedeeltes van de zitbanken worden in het voorjaar gereinigd, geschilderd en/of vervangen. Verder wordt ervoor gezorgd dat de kruismarkeringen ten behoeve van invalideparkeerplaatsen en oplaadlocaties goed zichtbaar blijven.

Groot onderhoud / sanering

Om een duidelijker en overzichtelijker verkeersbeeld en minder verrommeling op straat te krijgen, is er een inventarisatie en inspectie op beeldkwaliteit van de verkeersborden uitgevoerd. Verkeerskundigen hebben vervolgens de mogelijkheden voor een sanering van de verkeersborden bepaald. De uitvoering van deze sanering is in Muiden en Muiderberg gerealiseerd. In april 2026 is gestart in Naarden, in 2027 wordt de uitvoering in Bussum opgepakt. De sanering van de verkeersborden wordt uitgevoerd door een externe contractpartij. Om de veiligheid van de weggebruiker te waarborgen is langs de Maxisweg een 324 meter lange vangrail geplaatst, waardoor het voet/fietspad fysiek gescheiden is van de rijweg. In het beheerareaal staan ongeveer 900 afvalbakken, volgens het vastgestelde afvalbakken plan. De 73 openbare kunstobjecten worden jaarlijks onderhouden door de contractaannemer.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

(straat)Meubilair	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	245	245	245	245
Investerings	250			
Kapitaallasten	19	19	19	19

Verlichting & verkeersregelininstallaties (VRI)

Onderhoud openbare verlichting

Binnen het beheerareaal van de gemeente Gooise Meren staan circa 11.400 lichtmasten. Storingen en schades worden wekelijks afgehandeld. Daarnaast vinden inspecties plaats aan klassieke lichtmasten en elektrakasten. De naar aanleiding van de inspecties in 2026 geconstateerde gebreken worden in 2027 verholpen. Tevens wordt verouderde verlichting vervangen door duurzame ledverlichting.

Onderhoud verkeersregelininstallaties (VRI)

Een deel van de verkeersregelininstallaties wordt komend jaar preventief onderhouden. Hierbij worden onder andere de buiteninstallaties gereinigd en de detectielussen doorgemeten. Meldingen van storingen worden doorgegeven aan de onderhoudsaannemer, die verantwoordelijk is voor het verhelpen van de storingen en het herstellen van de installaties. Het preventief onderhoud aan de verkeersregelininstallaties wordt doorlopend uitgevoerd. De belangrijkste kruispunten worden jaarlijks preventief onderhouden, de overige reguliere kruispunten eens per twee jaar en voetgangers- en fietseroversteekplaatsen (VOP/GOP) eens per vier jaar. Deze onderhoudsstrategie zorgt voor een evenwichtige spreiding van werkzaamheden en kosten over de jaren. Door jaarlijks een combinatie van de meest kritische kruispunten en een deel van het overige areaal preventief te onderhouden, blijven de onderhoudskosten beheersbaar en voorspelbaar. Daarnaast wordt hiermee voldoende capaciteit geborgd voor de verwerking van inspectierapportages en het uitvoeren van de daaruit voortvloeiende vervolgmaatregelen.

Onderhoud markt- & evenementenkasten

Voor alle markt- en evenementenkasten wordt in 2027 een volledige NEN 3140-inspectie uitgevoerd. Hiermee wordt de elektrische veiligheid gewaarborgd en vastgesteld of de installaties voldoen aan de geldende normen. Eventuele tekortkomingen worden hersteld, zodat de installaties veilig en goedgekeurd kunnen worden gebruikt.

Onderhoud parkeerapparatuur straat en garages

Voor het beheer en onderhoud van de parkeerapparatuur is een integrale parkeerketen ingericht. Binnen deze nieuwe werkwijze voert dienstverlener P1 de operationele werkzaamheden uit, waaronder het verhelpen van storingen aan parkeerapparatuur en de inning van parkeeropbrengsten. De dienstverlening wordt namens de gemeente gemonitord door een parkeerregisseur.

In het tweede Voortgangsverslag 2026 is een verhoging van de onderhoudsbudgetten aangevraagd om de kosten van deze dienstverlening te kunnen dekken. Vanaf de begroting 2027 worden de hogere kosten structureel opgenomen binnen de budgetten voor parkeren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Verlichting & verkeersregelininstallaties, marktkasten en parkeerapparatuur	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Regulier onderhoud en groot onderhoud	1.075	1.075	1.075	1.075
Investerings	1.671	1.645	320	34
Kapitaallasten	348	348	348	348

Paragraaf Financiering

Algemene ontwikkelingen

De paragraaf Financiering geeft aan op welke manier er uitvoering wordt gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Bij een hoog renterisico zijn de gevolgen van een stijgende rente groot voor de financiële resultaten in een bepaald jaar. Daarnaast zijn er risico's op kredieten, liquiditeiten en koersen.

Financieringsbeleid

De beleidsdoelstelling van het financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en met inachtnaam van het beperken van risico's. De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de totale begroting. Voor 2026 betekent dit dat de gemeente Gooise Meren haar financiële huishouding voor maximaal € 17,5 miljoen met kort geld mag financieren. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet in drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt.

Voor 2027 ziet de kasgeldlimiet er als volgt uit.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027
1 Begrotingstotaal (grondslag 1 jan 2027)	206.198
2 Percentage regeling	8,50%
3 (1*2) Kasgeldlimiet	17.527

Deze ruimte wordt zoveel mogelijk benut, omdat bij een normale rentestructuur kortlopende geldleningen goedkoper zijn dan langlopende geldleningen respectievelijk de roodstand faciliteit bij onze huisbankier.

Renterisico's

Eén van de hoofddoelen bij de financieringsfunctie is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met behulp van het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continu geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico.

Schatkistbankieren

Door de Wet verplicht schatkistbankieren zijn de mogelijkheden voor optimalisatie van het renteresultaat echter aanzienlijk ingeperkt. De wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. De drempel voor het verplicht schatkistbankieren bedraagt 2% van het begrotingstotaal op 1 januari en bedraagt voor 2027 € 4,0 miljoen.

Renterisiconorm

In de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) is door het Rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar mag niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal van dat jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2027 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	11.511	12.226	13.631	15.033
3 (1+2) Renterisico	11.511	12.226	13.631	15.033
4a Begrotingstotaal (grondslag 1 januari 2026)	206.198			
4b percentage regeling	20%			
4 (4a x 4b / 100) Renterisiconorm	41.240	41.240	41.240	41.240
5a (4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm	29.729	29.014	27.609	26.207
5b (3 > 4) Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0

Aangezien het bedrag aan aflossingen lager is dan de renterisiconorm kan gesteld worden dat er voldaan wordt aan de eisen in de Wet Fido. De eigen middelen van de gemeente zijn de komende jaren niet toereikend om de voorgenomen investeringen te financieren. Daardoor zal het aantal leningen zal stijgen en komen we dichterbij de renterisiconorm.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Gooise Meren heeft per 1 januari 2027 in totaal voor circa € 48 miljoen aan verstrekte leningen uitstaan.

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Gooise Meren zullen per begin 2027 als volgt gefinancierd worden:

Omschrijving	Bedrag
Boekwaarde vaste activa (1/1/2027)	238.196.407
<i>vaste financieringsmiddelen</i>	
Reserves	41.892.761
Voorzieningen	27.742.111
Langlopende leningen	185.961.040
Totaal vaste financieringsmiddelen	255.595.912
Vlottende financieringsmiddelen	17.399.505

Prognose financieringsbehoefte

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille voor begrotingsjaar 2027 weergegeven.

Omschrijving	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2027	185.961.040	2,34%
Nieuwe leningen	27.300.000	3,05%
Reguliere aflossingen	11.510.849	
Vervroegde aflossingen	0	
Stand per 31 december 2026	201.750.192	2,55%

Voor het aantrekken van nieuwe leningen wordt rekening gehouden met een percentage van 3,05%, gebaseerd op een 10-jaars staatslening. De hoogte van de nieuwe leningen is gebaseerd op het volume van de voorgenomen investeringen zoals in bijlage 1 weergegeven. De rekenrente wordt bepaald aan de hand van het feitelijke rentepercentage van de aangeane en nieuwe leningen. Voor grondexploitaties wordt daarbij ook de verhouding eigen/vreemd vermogen toegepast.

In de tabel hierna is te zien hoe de berekening tot stand komt.

Rentetoerekening (bedragen in € x 1.000)	Begroting 2027	
1 Externe rentelasten over korte en lange financiering	4.757	
2 Externe rentebaten (idem)	-	
3 = 1 + 2 Saldo rentelasten en rentebaten		4.757
4 Rente die aan facilitaire grondexploitaties moet worden doorberekend	-	
5 Rente projectfinanciering die aan taakvelden moet worden toegerekend	-	
6. Rentebaat van doorverstrekte leningen, mits projectfinanciering, die aan taakvelden moet worden doorberekend	-	
7 = 4 + 5 + 6 Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-
8 = 3 - 7 Saldo door te rekenen externe rente		4.757
9 Rente over eigen vermogen		982
10 Rente over contante waarde voorzieningen		-
11 = 8 + 9 = 10 Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)	2,41%	5.738
12 Aan taakvelden toegerekende rente (afgerond op 0,5%)	2,00%	4.764

13 = 9 + (12 - 11) Renteresultaat op het taakveld Treasury		7
--	--	---

In Gooise Meren is geen sprake van projectfinanciering, maar van totaalfinanciering; ofwel wij baseren onze financiering op de totale financieringsbehoefte van de gemeente. Ook waarderen wij onze voorzieningen niet op contante waarde maar op nominale waarde. De rekenrente is, na toegestane afronding, bepaald op 2,0% voor de vaste activa en gelijk aan die van het begrotingsjaar 2026.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering binnen Gooise Meren is gericht op het bewaken van een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende totstandkoming en uitvoering van beleid.

Interne bedrijfsvoering

1. Personeel en organisatie

De organisatie wordt gevormd door de mensen die er werken. Zij maken het verschil. We willen een organisatie zijn waar medewerkers met plezier werken. Zodat we samen maatschappelijk effect in Gooise Meren kunnen realiseren.

Daarom blijven we ook in 2027 investeren in ons (toekomstig) personeel. Aantrekkelijk werkgeverschap, doelgerichte werving, ontwikkeling en behoud van onze medewerkers blijven belangrijke thema's. Zonder medewerkers geen producten en diensten. Daarmee zijn onze medewerkers één van de belangrijkste randvoorwaarde om te kunnen doen wat we afspreken in deze begroting. Daarbij moet er, ook in 2027, een evenwicht zijn tussen de uit te voeren taken en de beschikbare capaciteit. Bij een juiste balans met een gezonde werkdruk en voldoende capaciteit in een organisatie waar het fijn is om te werken, kunnen we onze begrotingsdoelen waarmaken.

Medewerkersbelevingsonderzoek (MBO)

In 2027 staat het jaarlijks terugkerende MBO gepland. Het MBO geeft inzicht in wat er goed gaat en wat er beter kan. Elk jaar worden er drie terugkerende vragen gesteld met betrekking tot de werkbeleving en het werkplezier van medewerkers. Zo kunnen we de trend monitoren en krijgen we een goed beeld hoe medewerkers het beleven om bij gemeente Gooise Meren te werken. Daarnaast is er in elk onderzoek ruimte voor een thema. Bepalend voor het succes van een MBO is de input van medewerkers. Een belangrijke voorwaarde hierbij is het opvolgen van de gevraagde input: het actief bespreken van de resultaten, het vertalen hiervan naar concrete verbeteracties en het consequent monitoren van de voortgang. In 2027 geven we een nieuwe impuls aan het MBO door eigenaarschap nadrukkelijker bij het management te beleggen, Managers worden actief gestimuleerd om de uitkomsten te benutten voor verdere ontwikkeling van hun afdeling en de organisatie als geheel.

Leef gezond, werk gezond

In onze organisatie staat werkplezier centraal. We geloven dat gezondheid hier sterk mee samenhangt. Daarom streven we naar een werkomgeving waar alle werknemers zich fysiek, mentaal en sociaal goed voelen. Een werkomgeving waar iedereen erbij hoort en zichzelf kan zijn. Waarin werknemers veilig hun werk doen, zich ontwikkelen en samen maatschappelijke effecten realiseren. Gezond werken is een gedeelde verantwoordelijkheid van organisatie en medewerker. De werkgever biedt ondersteuning en faciliteiten om gezonde keuzes te maken, waarbij medewerkers eigenaarschap en autonomie behouden.

Voor sommige organisatieonderdelen ligt het ziekteverzuim boven het landelijke gemiddelde voor vergelijkbare gemeenten. Daarom wordt ook in 2027 ingezet op het terugdringen van verzuim en het bevorderen van duurzame inzetbaarheid, in samenwerking met de betrokken afdelingen en de arbodienst. Ter versterking van deze aanpak wordt binnen P&O de functie van Adviseur Verzuim en Inzetbaarheid ingericht. Deze functie ondersteunt managers, die verantwoordelijk blijven voor de verzuimbegeleiding binnen hun teams, met expertise, advies en coaching op het gebied van gezondheid, inzetbaarheid en verzuimmanagement.

Aantrekkelijk werkgeverschap

In de Programmabegroting 2026-2029 is een budget opgenomen van € 150.000 (2026), € 1,2 miljoen (2027) en € 1,75 miljoen (2028 en verder) voor de ontwikkeling van de organisatie als gevolg van de gemeentegrootte van 60.000+ inwoners. Dit is als afzonderlijk onderwerp opgenomen. Daarom wordt dit onderwerp op deze plek nu niet afzonderlijk benoemd.

We willen ons in 2027 positief blijven onderscheiden als aantrekkelijk werkgever in deze regio. We willen ons hierbij richten op de latent werkzoekende; iemand die niet actief op zoek is naar werk, maar wel openstaat voor iets nieuws als zich een mooie kans voordoet. Ook willen we ons onderscheiden door ons actief aan de markt te laten zien, vooral via onze collega's. Zij zijn ambassadeur van onze organisatie en weten het beste het verhaal achter Gooise Meren te vertellen. Waarom hebben zij ooit voor Gooise Meren gekozen en wat maakt hun werk zo leuk. Zo gaan we een reeks profielen uitlichten door middel van interviews, denk hierbij aan "de mens achter de ambtenaar". We steken de communicatie veel meer in vanuit "human interest" en zoeken daarbij de verdieping op. Hiermee willen we ons onderscheiden op de arbeidsmarkt. Daarnaast gaan we door met de doorontwikkeling van onze vacaturestijl, en maken we een start met data-gedreven werken binnen recruitment. Een sterke onboarding van nieuwe medewerkers en het behoud van huidige talentvolle medewerkers door het creëren van meer doorstroommogelijkheden vragen dit en komend jaar extra aandacht.

Loonontwikkeling

Voor 2027 (vanaf 1 april) is nog geen cao vastgesteld. Daarom wordt uitgegaan van de loonvoet sector overheid van 4,2%, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP). De sociale lasten zullen naar verwachting in 2027 niet stijgen. Het totale effect voor de loonontwikkeling bedraagt daarmee 4,2%.

Banenafsprak en inclusie

Vanuit de Banenafpraak heeft Gooise Meren de opdracht om een minimum aantal fte (1 fte is binnen de banenafpraak 25,5 uur per week) in te vullen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 2027 blijft het streven om aan de banenafpraak te voldoen.

Inhuur

Voor de uitvoering van taken is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk door eigen personeel worden vervuld, waarbij het beschikbare personeels- of projectbudget leidend is. Als dit niet mogelijk blijkt, kan externe inhuur plaatsvinden. Externe inhuur kan worden ingezet via payroll, detachering, uitzenden of een zzp-constructie. Om fiscale en financiële risico's bij de inzet van zzp'ers te beperken en te voldoen aan de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA), zijn het beleid en het proces voor zzp-inhuur aangescherpt. In 2027 wordt actief gestuurd op naleving van deze kaders.

2. Informatisering & Automatisering

Vervanging kernapplicaties

We voeren een vooronderzoek uit naar de toekomstige vervanging van de kernapplicaties voor het sociaal domein. Daarbij onderzoeken we welke softwareoplossingen als SaaS-dienst worden aangeboden en aansluiten op de principes van Common Ground en het bijbehorende vijfjaarsmodel. Ook brengen we in kaart in hoeverre deze oplossingen kunnen worden aangesloten op de omgeving 'Mijn Gooise Meren'. Het vooronderzoek moet inzicht geven in de functionele, technische, organisatorische en financiële mogelijkheden en randvoorwaarden. Hiermee bereiden we een toekomstbestendige keuze voor en werken we stapsgewijs toe naar een samenhangende en toegankelijke digitale dienstverlening voor onze inwoners.

Vorbereidingen slimme digitale werkplek

In 2026 hebben we een nieuwe digitale werkplek geïmplementeerd. Daarmee hebben we een belangrijke stap gezet naar een moderne, veilige en toekomstbestendige werkomgeving die voldoet aan de actuele standaarden. In 2027 ontwikkelen we deze werkplek verder tot een slimme digitale werkplek. Hiervoor zetten we generieke en gevalideerde AI-toepassingen in die medewerkers ondersteunen bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden. Het doel is om medewerkers efficiënter te laten werken, routinematige handelingen te verminderen en informatie eenvoudiger toegankelijk te maken.

Onderzoek naar een soevereine werkplek

In 2027 onderzoeken we daarnaast de mogelijkheden voor een soevereine digitale werkplek. Daarbij kijken we naar bestaande landelijke en gemeentelijke initiatieven en bepalen we bij welke ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden we kunnen aansluiten. De eerste stap is het onderzoeken van mogelijkheden om gemeentelijke data onder te brengen bij een Nederlandse, soevereine hostingvoorziening. Dit kan nog steeds in de vorm van SaaS-dienstverlening, maar met meer grip op de opslag, verwerking en toegang tot onze gegevens. Hiermee willen we onze digitale autonomie vergroten en de afhankelijkheid van niet-Europese leveranciers en infrastructuur verminderen.

Common Ground & Mijn Gooise Meren

Het landelijke VNG-programma Common Ground richt zich op een flexibele en eenvoudig ingerichte gemeentelijke informatievoorziening, waarin gegevens op een moderne en gestandaardiseerde manier worden uitgewisseld. Wij werken toe naar een flexibele en schaalbare informatievoorziening die is gebaseerd op de principes van Common Ground. Hiermee verbeteren we zowel onze interne bedrijfsvoering als onze digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Binnen het VNG-programma MijnServices werken we samen met andere gemeenten aan de verdere ontwikkeling van digitale diensten. Voorbeelden hiervan zijn een track-and-tracevoorziening waarmee inwoners de voortgang van aanvragen kunnen volgen en een persoonlijke omgeving 'Mijn Gooise Meren' waarin gemeentelijke informatie en diensten samenkomen.

In 2027 werken we daarnaast samen met andere gemeenten aan een gedeelde Common Ground-onderlaag en een bijbehorende architectuurplaat. Deze moeten gemeenten ondersteunen bij de hybride overgang van bestaande informatiesystemen naar een informatievoorziening volgens de principes van Common Ground. Hierdoor ontstaat een landschap waarin applicaties en gegevens beter met elkaar kunnen worden verbonden en de afhankelijkheid van afzonderlijke leveranciers wordt verminderd.

Datagedreven werken en AI

We blijven investeren in een datagedreven organisatie, waarin het gebruik van data en analyses steeds meer onderdeel wordt van het dagelijkse werk. We ontsluiten nieuwe informatiebronnen in ons datawarehouse, zodat we waardevolle inzichten kunnen verkrijgen, analyses kunnen uitvoeren en dashboards kunnen ontwikkelen. Daarnaast zetten we AI in om processen te versnellen, analyses te ondersteunen en sneller relevante inzichten te genereren. Met behulp van AI kunnen we grote hoeveelheden informatie efficiënter verwerken, patronen herkennen en voorspellende modellen ontwikkelen die de besluitvorming ondersteunen.

Een verantwoorde inzet van AI vraagt om voldoende kennis en bewustwording binnen de organisatie. Daarom investeren we in de AI-geletterdheid van medewerkers. Dit doen we door middel van workshops, online trainingen in de Gooise Meren Academy, kennisdeling via intranet en de organisatie van de Week van AI. Tegelijkertijd werken we aan een leveranciersafhankelijke AI-architectuur. Deze architectuur is zo veel mogelijk gebaseerd op open source, maakt gebruik van gevalideerde oplossingen en ondersteunt het delen en hergebruiken van AI-toepassingen met andere gemeenten.

3. Informatieveiligheid en privacy

Informatieveiligheid

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) vormt het fundament van onze aanpak voor informatiebeveiliging. Met de komst van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en BIO 2 worden de eisen aan gemeenten verder aangescherpt. Voor Gooise Meren staat daarbij niet alleen het voldoen aan wet- en regelgeving centraal, maar vooral het waarborgen van betrouwbare en veilige dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Daarmee draagt informatiebeveiliging bij aan de ambities uit het coalitieakkoord om een betrouwbare, toekomstbestendige en daadkrachtige gemeente te zijn. Daarbij hanteren wij een risico gestuurde aanpak, waarbij risico's voor de gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening structureel worden beoordeeld en waar nodig passende maatregelen worden getroffen. Tegelijkertijd werken wij eraan om informatiebeveiliging verder te verankeren in de reguliere processen, projecten en besluitvorming van de organisatie, zodat deze een vanzelfsprekend onderdeel vormen van de dagelijkse bedrijfsvoering.

Als essentiële entiteit onder de Cyberbeveiligingswet moet de gemeente digitale risico's aantoonbaar beheersen en blijven investeren in haar digitale weerbaarheid.

In 2027 richten wij ons op het versterken van de bedrijfscontinuïteit, het verder professionaliseren van leveranciersmanagement en het vergroten van de weerbaarheid van operationele techniek (OT). Deze prioriteiten vragen om een organisatie brede aanpak. Veiligheidsbewustzijn vormt hierbij een belangrijke basis en blijft daarom doorlopend aandacht vragen binnen de gehele organisatie. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij management, proceseigenaren en betrokken teams. Vanuit Informatiebeveiliging vervullen wij een kader stellende, adviserende en aanjagende rol.

Het dreigingslandschap blijft zich ontwikkelen, denk hierbij aan onderwerpen als AI en digitale soevereiniteit. Tegelijkertijd nemen de kosten voor het beheersen van digitale risico's toe, onder meer door strengere wet- en regelgeving, hogere eisen aan leveranciers en de noodzaak om beveiligingsmaatregelen actueel te houden. Daarom blijven wij investeren in de digitale weerbaarheid van de organisatie, zodat de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening zo goed mogelijk gewaarborgd blijft.

Privacy

Privacy en gegevensbescherming zijn integraal onderdeel van een betrouwbare en zorgvuldige overheid. Het coalitieakkoord "Met de blik vooruit! Optimistisch, realistisch en sociaal" (2026–2030) onderstreept dit door expliciet aandacht te vragen voor de risico's van digitalisering en AI op het gebied van privacy, gegevens en ethiek. De verdere digitalisering van dienstverlening en de toenemende inzet van data en AI brengen aanvullende privacyvraagstukken met zich mee. Het structureel toepassen van privacy-by-design en het versterken van de inzet van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) blijven daarbij belangrijke aandachtspunten, in het bijzonder bij "gevoelige" processen in het sociaal domein, de digitale dienstverlening en het veiligheidsdomein. Deze ontwikkeling sluit aan bij de ambitie uit het coalitieakkoord om risico's van digitalisering en AI actief te beperken.

Binnen het veiligheidsdomein vraagt de versterking van de informatiepositie en de intensivering van samenwerking met politie en zorgpartners om een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Daarbij is het van belang dat het onderscheid tussen AVG- en Wpg-verwerkingen helder wordt geborgd en dat afspraken over gegevensdeling transparant en controleerbaar zijn. Ook de uitbreiding van digitale participatie en online dienstverlening brengt aandachtspunten met zich mee. Het zorgvuldig, proportioneel en transparant verwerken van persoonsgegevens is daarbij van groot belang, in lijn met de ambitie uit het coalitieakkoord om participatie te verbreden met inzet van digitale middelen.

De continue professionalisering van privacyprocessen blijft noodzakelijk. Dit betreft onder meer de actualisatie van beleid, het verbeteren van de kwaliteit en toepassing van DPIA's en het versterken van privacybewustzijn en kennis binnen de organisatie. Nieuwe (Europese) ontwikkelingen en technologische toepassingen, zoals AI, maken het nodig deze processen structureel te blijven doorontwikkelen. Tot slot blijft transparantie richting betrokkenen over het gebruik van persoonsgegevens een belangrijk uitgangspunt. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie om een betrouwbare, zorgvuldige en transparante overheid te zijn.

Sturing en beheersing

1. Doelmatigheid en doeltreffendheid

Om vast te stellen of gevoerd beleid doelmatig en doeltreffend is uitgevoerd zijn er indicatoren ontwikkeld waaraan het beleid kan worden getoetst en worden er diverse onderzoeken uitgevoerd.

Indicatoren

Om de effectiviteit van ons beleid te meten, hebben we indicatoren ontwikkeld waaraan we het beleid toetsen. In voorgaande begrotingen hadden we al een aantal eigen indicatoren opgenomen. Het is de bedoeling dat elk programma in ieder geval één eigen indicator heeft, die inzicht geeft of we richting het gewenste maatschappelijk effect gaan. Bij het opstellen van nieuw of herzien beleid bepalen we relevante indicatoren om de effecten ervan te monitoren. Het is niet altijd mogelijk om goede effectindicatoren te benoemen, omdat het soms erg lastig meetbaar is. Dan kiezen we voor andere indicatoren. In deze begroting zijn de indicatoren voor onderwijshuisvesting bij programma 2 vervallen. De raad zal door middel van het tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma worden geïnformeerd over de voortgang van het IHP. De indicator 'Schoolgebouwen met voldoende ruimte, technische kwaliteit, functionaliteit en binnenklimaat' is daarom niet meer opgenomen.

'Gebouwen met een zo klein mogelijk economische footprint' blijkt in de praktijk niet de juiste indicator te zijn. De streefwaarde hierbij was (zeer) zuinige gebouwen of Paris Proof (gebouwen die voldoen aan de opgestelde doelwaarden voor het realiseren van de 2050-doelstelling van het akkoord van Parijs). We zijn bezig om op een andere manier Paris Proof gebouwen te realiseren en meetbaar te maken.

De indicatoren voor duurzaamheid zullen voor de begroting van 2028 worden aangepast.

2. Rechtmatigheid

Sinds de Jaarstukken 2023 geeft het college aanvullend een rechtmatigheidsverantwoording af. De kaderstelling voor de rechtmatigheid is gegeven in wetten en verordeningen die door de raad in het normenkader zijn opgenomen. Team Control monitort en toetst of de uitvoering van alle financiële beheershandelingen voldoen aan dit normenkader. Alle rechtmatigheidsbevindingen boven de rapportagetolerantie verantwoordt het college in de Jaarstukken in de paragraaf Bedrijfsvoering. In de Jaarstukken 2025 zijn grote begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd. Het college zal een set aan maatregelen treffen om dit soort onrechtmatigheden structureel terug te dringen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningresultaat. We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen.
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden.

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk, aangezien het gaat om afwegingen over de taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en hoe er voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak wordt gekregen. Eventuele financiële risico's van de verbonden partijen zijn meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in de in 2022 vastgestelde nota Verbonden Partijen: Sturen op samenwerking. Deze nota bevat:

- een afwegingskader dat gericht is op het beoordelen of Gooise Meren een verbintenis moet aangaan om een taak (of taken) effectief en efficiënt te realiseren;
- strategische uitgangspunten die moeten helpen bij het sturen op verbonden partijen;
- sturingsprofielen die een richtlijn bieden voor de wenselijke mate van sturing, gegeven het financieel en maatschappelijk belang dat we in een verbonden partij hebben.

Overzicht verbonden partijen Gooise Meren

Excel-tabel

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027 (*1.000)	Eigen vermogen 1-1-2027 (*1.000)	Eigen vermogen 31-12-2027 (*1.000)	Vreemd vermogen en 1-1-2027 (*1.000)	Vreemd vermogen en 31-12-2027 (*1.000)	Risico's*	Verwacht resultaat*
Regio Gooi- en Vechtstreek	Alle programma's	Gemeenschap pelijke regeling	Bestuurlijk: 1 van 7 stemmen	€ 18.239	€ 10.900	€ 10.625	€ 46.643	€ 50.030	matig	kostendek kend
			Financieel 25%							
Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek	Programma 5: Duidelijke en transparante dienstverlening	Gemeenschap pelijke regeling	Bestuurlijk: 1 van 6 leden	€ 6.335	€ 5.306	€ 4.163	€ 47.937	€ 48.174	matig	kostendek kend
			Financieel 24%							

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027 (*1.000)	Eigen vermogen 1-1-2027 (*1.000)	Eigen vermogen 31-12-2027 (*1.000)	Vreemd vermog en 1-1-2027 (*1.000)	Vreemd vermog en 31-12-27 (*1.000)	Risico's*	Verwacht resultaat*
Omgevingsdienst Flevoland	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving	Gemeenschap pelijke regeling	Bestuurlijk: naar ratio gemeentelijke bijdrage Financieel: 6,5%	€ 1.390	€ 1.385	€ 385	€ 4.712	€ 4.712	matig	kostendek kend
Gooi- en Vechtstreek										
Werkvoorzieningschap Tomingroep	Programma 4: Economisch vitaal en bereikbaar	Gemeenschap pelijke regeling	Bestuurlijk: 1 van 8 leden Financieel: (exclusief eventuele garantstelling)	€ 2065	€ 1.032	€ 10	€ 11.636	€ 12.957	hoog	negatief
Archief Gooi- en Vechtstreek	Programma 6: Financieel gezond	Gemeenschap pelijke regeling	Bestuurlijk: 1 van 6 gemeenten Financieel: 25%	€ 411		Geen begroting 2027 beschikbaar			laag	kostendek kend
Gebiedscoöperatie gastvrije randmeren U.A.	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving	Coöperatie	Bestuurlijk: 4 stemmen in de algemene ledenvergadering Financieel: 8,5%	€ 57		Geen begroting 2027 beschikbaar			laag	kostendek kend
Bank Nederlandse gemeenten	Programma 6: Financieel gezond	Naamloze vennootschap	100.690 van 55.690.720 aandelen (0,2%)	n.v.t.		Geen begroting 2027 beschikbaar			laag	positief
GEM Crailo	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving	Besloten vennootschap	Bestuurlijk: stemrecht op basis van verhouding financiële deelname Financieel: 45%	n.v.t.	€ 1	€ 1	€ 40 miljoen krediet BNG	€ 40 miljoen krediet BNG	hoog	positief
Stichting Goois natuurreservaat	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving	Stichting	Bestuurlijk: 3 van 14 stemmen Financieel: 27%	€ 980.270	€ 5.473.200	€ 5.474.800	€ 1.075.900	€ 1.035.900	laag	kostendek kend
Stichting basisonderwijs Gooi- en Vechtstreek	Programma 2: Kansrijk opgroeien	Stichting	Bestuurlijk: 1 van 8 leden in de regiegroep	n.v.t.		Geen begroting 2027 beschikbaar			laag	kostendek kend

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027 (*1.000)	Eigen vermogen 1-1-2027 (*1.000)	Eigen vermogen 31-12-2027 (*1.000)	Vreemd vermog en 1-1-2027 (*1.000)	Vreemd vermog en 31-12-27 (*1.000)	Risico's*	Verwacht resultaat*
("Talent primair")			Financieel: renteloze lening van nominaal € 274.413. Restantlening ultimo 2025 € 39.451							
Metropoolregio Amsterdam	Programma 4: Economisch vitaal en bereikbaar	Bestuurlijk convenant	Bestuurlijk: vertegenwoordiging in dagelijks en algemeen bestuur	De gemeentelijke bijdrage aan Metropoolregio Amsterdam is opgenomen in de bijdrage aan Regio Gooi en Vechtstreek.						
Samenwerkings- overeenkomst maaien waterplanten IJmeer- Markermeer	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving	Samenwerking s- overeenkomst	Bestuurlijk: 1 van 10 leden	€ 12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	laag	kostendek kend

* De risico's worden gekwalificeerd als laag, matig of hoog

** Het gerealiseerde resultaat wordt gekwalificeerd als kostendekkend, (licht) positief of (licht) negatief.

Ontwikkelingen

Excel-tabel

Verbonden partij	Ontwikkelingen 2027
Regio Gooi- en Vechtstreek	De Regio wil bijdragen aan de opgave die gemeenten hebben om hun begroting sluitend te krijgen. Via een strategische werkgroep worden ombuigingen en de effecten hiervan op de gemeentelijke dienstverlening voor de periode 2027 en 2030 in beeld gebracht. De Regio Gooi en Vechtstreek is de verbonden partij met de grootste financiële impact voor Gooise Meren. Wijzigingen in de regionale begroting kunnen daardoor substantiële gevolgen hebben voor de gemeentelijke begroting.
Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek	In 2027 richt de Veiligheidsregio zich aanvullend op de aandachtsgebieden versterken van de weerbaarheid, de landelijke samenwerkingsagenda en het versterken vrijwilligheid. Het versterken van de weerbaarheid richt zich zowel op de samenleving als op het individu. Op basis van de uitkomsten van de pilots uit 2026 worden noodsteunpunten en informatieknooppunten verder uitgerold. Eventuele financiële effecten hiervan worden betrokken bij de komende bestuursrapportages en begrotingen. De financiële gevolgen van de Veiligheidsregio staan onder druk door nieuwe maatschappelijke opgaven en landelijke ontwikkelingen. Er is reeds aangekondigd dat in de Bestuursrapportage 2026 waarschijnlijk een negatief financieel beeld wordt gepresenteerd. De gevolgen voor het weerstandsvermogen en, eventueel, de gemeentelijke bijdragen wordt nader onderzocht.
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Naast uitvoering geven aan de Regionale Uitvoerings- en Handavingsstrategie 2024-2027 krijgt de Omgevingsdienst in 2027 drie nieuwe basistaken, te weten (1) beleidsadvies omgevingstafels en omgevingsplannen, (2) omgevingsveiligheid en (3) toezicht op energiebesparing. De taakuitbreiding vraagt blijvende aandacht in verband met capaciteit en financiering, mede omdat het eigen vermogen van de Omgevingsdienst in 2027 aanzienlijk afneemt.
Werkvoorzieningschap Tomingroep	In 2027 werkt de Tomingroep aan de transitie naar twee gescheiden organisaties Noord en Zuid. Dit proces moet per 1 januari 2028 vorm hebben gekregen. De effecten van deze transitie zijn nog niet verwerkt in het meerjarenperspectief bij de begroting 2027. Hierdoor blijft de financiële positie van de Tomingroep een belangrijk aandachtspunt voor de deelnemende gemeenten.
	Het eigen vermogen van de Tomin BV is zodanig laag dat het verwachte geconslideerde verlies voor 2027 er toe zal leiden dat het eigen vermogen ultimo 2027 nihil is. Ten verbetering van de liquiditeitspositie wordt onderzocht of de gemeenten Almere en Hilversum bestaand vastgoed van de Tomingroep kunnen aankopen.
Archief Gooi- en Vechtstreek	In 2027 zijn geen bijzondere ontwikkelingen voorzien.
Gebiedscoöperatie gastvrije randmeren U.A.	Geen
Bank Nederlandse gemeenten	De gemeente blijft aandeelhouder van de BNG. Voor 2027 zijn geen bijzondere ontwikkelingen bekend die gevolgen hebben voor het gemeentelijk belang.
GEM Crailo	In 2025 is een samenwerkingsovereenkomst tussen de deelnemende gemeente uitgewerkt, waarmee de voorlopige beheerorganisatie voor Buurtschap Crailo vorm gegeven wordt. De voorlopige beheerorganisatie richt zich op het integrale beheer gedurende de ontwikkelperiode van Buurtschap Crailo. In de eindfase van de ontwikkeling wordt de werking van de voorlopige beheerorganisatie geëvalueerd en besloten over de structurele vorm van beheer. Hoewel voor 2027 een positief resultaat wordt verwacht, blijft het risicoprofiel hoog vanwege de omvang van de grondexploitatie, de afhankelijkheid van woningbouwontwikkelingen en de kredietfaciliteit van € 40 miljoen.
Stichting Goois natuurreervaat	Door de fusie tussen de gemeenten Hilversum en Wijdemeren verandert de berekening van de participantenbijdrage in 2027.
Stichting basisonderwijs Gooi- en Vechtstreek ("Talent primair")	Geen
Metropoolregio Amsterdam	De Metropoolregio Amsterdam blijft samenwerken aan regionale opgaven op het gebied van wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Voor 2027 zijn geen bijzondere ontwikkelingen voorzien die leiden tot aanpassing van de gemeentelijke bijdrage.
Samenwerkings-overeenkomst maaier waterplanten IJmeer-Markermeer	Geen

Paragraaf Grondbeleid

Hoofdlijnen

Het grondbeleid omvat de activiteiten en calculaties voor de grondverwerving, toekomstige ontwikkelingen, beheer en uitgifte van de gronden. Het Grondbeleid Gooise Meren is in juni 2020 door de raad vastgesteld. Het Grondbeleid biedt instrumenten om binnen ruimtelijke ontwikkelingen gemeentelijke ambities uit diverse beleidsterreinen (economisch, ruimtelijk, volkshuisvestelijk, maatschappelijk en financieel) te realiseren en geeft inzicht in welke situaties welke instrumenten inzetbaar zijn. De raad treedt daarbij kaderstellend en controlerend op. Het college voert uit.

Bouwgronden in exploitatie

Bredius

De omgevingsvergunningen zijn onherroepelijk. De grond voor de woningbouw is aan de ontwikkelaar geleverd in 2024. In april 2025 ging de aannemer failliet. Hierna hebben de partijen (Woningborg, de projectontwikkelaar en de corporatie G&O) naar een oplossing gezocht. Inmiddels is een andere bouwer gevonden. De bouw van de koopwoningen is gestart (voorjaar 2026), de huurblokken starten na de zomer (2026).

Het gevolg van de wijziging van aannemer voor de voortgang van het project is dat de grondexploitatie ruim een jaar langer doorloopt en naar verwachting eindigt in 2028 in plaats van 2026. De kosten voor het projectmanagement lopen ook langer door.

De grondexploitatie kent een verwacht verlies van ongeveer € 5,2 miljoen (netto contante waarde). Hiervoor is een verliesvoorziening getroffen (bij de start van het project werd een verlies verwacht van € 5,8 miljoen).

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Zaaknr. 1221664
Jaar van start ontwikkeling	2018
Verwacht jaar van afsluiting	2028

Begrote financiële ontwikkeling 2027

Begrote boekwaarde per 1-1-2027	€ 4.567.566
Begrote lasten 2027	€ 186.163
Begrote baten 2027	€ 0
Begrote boekwaarde per 31-12-2027	€ 4.753.729
Begroot eindresultaat (NCW)	-/- € 5.253.271

Eindwaarde (ultimo 2028): € 5.574.813 negatief.

Niet in exploitatie genomen gronden

Naast genoemde grondexploitatie Bredius is de gemeente vanuit haar publieke taak betrokken bij de ontwikkeling van vier locaties die niet zijn aan te merken als grondexploitaties voor de gemeente: de Krijgsman (KNSF-terrein), de BOR-gronden, Crailo en de Emma-locaties.

De Krijgsman (KNSF-terrein)

Het project De Krijgsman vordert gestaag, de huidige verwachting is dat rond 2029 de laatste woningen worden opgeleverd. In 2027 wordt naar verwachting gestart met de bouw van een nieuw te ontwikkelen school, waarmee aan het groeiende leerlingenaantal tegemoet wordt gekomen. De Krijgsman wordt steeds meer een echte woonwijk, met sport- en spelvoorzieningen, kunst en winkels. Langs de Muidertrekvaart komen op termijn openbare ligplaatsen. De hoeveelheid groen in de wijk groeit gestaag, waarmee de beoogde groene uitstraling steeds meer tot zijn recht komt. Als de Zeeverkenner uit de Westbatterij zijn verplaatst kan aansluitend de restauratie en de herbestemming van de Westbatterij worden opgepakt.

De BOR-gronden

Op 4 maart 2026 is het bestemmingsplan BOR-gronden onherroepelijk geworden. De reeds gestarte voorbereidingen van het bouwrijp maken lopen door. De inrichting van de openbare ruimte, zowel boven als onder de grond, is uitgewerkt en ter toetsing voorgelegd aan de BOR. Met Givaudan zijn positieve gesprekken gevoerd om hun afrit op de A1 te mogen gebruiken als bouwweg. Dit wordt nu verder uitgewerkt. De gronden van de voormalige eigenaren Van der Roest, Van de Water en familie Kuhn-Dura zijn bouwrijp gemaakt en geleverd aan de ontwikkelende partijen. Kavelpaspoorten zijn besproken met de CRK en oer is een start gemaakt met het uitwerken van het Q-team. De architecten voorselectie zal spoedig van start gaan zodat in 2027 de eerste bouwwerkzaamheden een feit kunnen worden.

Crailo

De ontwikkeling van de deelgebieden in Buurtschap Crailo is enigszins vertraagd ten opzichte van de initiële planning. De belangrijkste oorzaak hiervoor zijn de procedures die GEM Crailo moet doorlopen voor de uitvoering van de grondwerkzaamheden in het deelgebied 'Op Zuid'. Er bestaat een verschil van inzicht met de OFGV over de mogelijkheden om vrijkomende grond met kwaliteitsklasse Industrie te hergebruiken op Crailo. Eind 2024 is er door GEM Crailo een beroepschrift ingediend. Inmiddels is duidelijk dat de Rechtbank Haarlem zich niet bevoegd acht om de zaak te behandelen. De zaak is doorverwezen naar de Raad van State in Den Haag. Dit houdt in dat er een vertraging op kan treden voor de behandeling van de zaak tot circa 2 jaar. Mogelijk heeft dit gevolgen voor de planning en/of kosten van de uitvoering van de bodemsanering voor het deelplan 'Op de hei'. De consequenties worden nader uitgezocht.

De 25 vrije kavels vertegenwoordigen een groot deel van de opbrengst in de grondexploitatie. De positieve biedingen op de vrije kavels bevestigen dat de kavels, op het juiste moment, goed in de markt zijn gebracht. In 2025 is er voor alle zeven kavels een optieovereenkomst gesloten. Eind 2025 heeft één gegadigde de optieovereenkomst ontbonden en in februari 2026 een andere gegadigde. Deze kavels zullen, als onderdeel van fase 2A, in 2026 weer op de markt worden gebracht. De eerste grondopbrengsten worden in het vierde kwartaal 2026 verwacht met een overloop naar 2027.

De tender voor het wooncluster 'Op Zuid' voor de ontwikkeling van circa 78 sociale en middeldure woningen is eind 2025 gegund aan de Alliantie Ontwikkeling B.V. Begin 2026 is een intentieovereenkomst gesloten.

In het 4e kwartaal 2025 is besloten tot de voorbereiding van de oprichting van een zelfstandige beheerorganisatie voor het integrale beheer gedurende de ontwikkelperiode van Buurtschap Crailo. De colleges van de betreffende gemeenten hebben in het 1e kwartaal 2026 de hiervoor benodigde besluiten genomen. De SOK is begin 2e kwartaal 2026 ondertekend. De beheerorganisatie is in het 2e kwartaal 2026 opgericht.

Emma locaties

De drie aanbestedingen zijn inmiddels succesvol afgerond. De te verwachten grondopbrengsten vallen circa € 500.000 hoger uit dan het eerder geraamde bedrag van € 2.200.000. De opbrengsten worden eind 2026 verwacht. De ontwerpfase is succesvol afgerond. Kosten die nu nog worden gemaakt worden gedekt uit de doorbelaste plankosten à € 180.000 (3 x € 60.000) voor de voorbereidings- en realisatiefase.

Reserves en risico's grondexploitaties

De Algemene Reserve Grondexploitatie (met een verwacht saldo op 1 januari 2027 van € 2.427.991) vormt een buffer voor de financiële fluctuaties en risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd ten laste van de Algemene Reserve Grondexploitatie. De risico's vanuit de grondexploitaties worden per project in beeld gebracht. Voor een verdere uitleg van de risico's verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf Openbaarheid

Wet open overheid (Woo)

Voor de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) heeft de gemeente via de algemene uitkering middelen ontvangen voor de implementatie van actieve openbaarmaking van documenten. Deze middelen worden ingezet voor de benodigde capaciteit van informatiespecialisten, de aansluiting op het Register voor Overheidsorganisaties (ROO), de inrichting van het publicatieplatform open.gooisemeren.nl en de aanschaf van software voor anonimisering van documenten.

In 2027 worden in principe alle verplichte documentcategorieën actief openbaar gemaakt. De publicatie van beschikkingen volgt op een later moment, omdat hiervoor aanvullende communicatie en begeleiding nodig zijn. Daarnaast worden medewerkers ondersteund en geïnformeerd over de nieuwe werkwijze rondom actieve openbaarmaking. Tevens wordt er rekening mee gehouden dat gemeenschappelijke regelingen mogelijk een beroep doen op deze middelen, aangezien zij hiervoor geen middelen ontvangen via het gemeentefonds.

Vanaf 2027 is voor actieve openbaarmaking geen budget meer opgenomen, omdat de hiervoor ontvangen uitkering is beëindigd.

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht investeringen

Overzicht investeringen

Excel-tabel

Overzicht investeringen

Programma 1

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027 Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028 Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029 Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030 Inkoms ten 2030
Toplaag Veld 1 HCAW	145.000	-			-	145.000		
Toplaag Veld 2 en 3 HCAW De Vallei	220.000	-	-		220.000			
AW toplaagrenovatie veld 2 natuurgras	55.000	-			55.000			
Sportpark Naarden HCN veld 2	550.000	-			550.000			
SC Muiden kunstgrasveld 2	633.000	-			633.000			
AW toplaagrenovatie veld 1 natuurgras	95.000	-				95.000		
Sportpark Zuid 2 korfbal en 2 handbalvelden	386.000	-				386.000		
Naarden rugbyveld 1 en inrichting HCN	95.200	-				95.200		
SC Muiderberg hekwerken veld 1	25.000	-				25.000		
SDO doelen	20.000	-				20.000		
BFC Kabouterbakken	160.000	-					160.000	
Sportpark Naarden HCN veld 5	550.000	-					550.000	
SC Muiderberg kantplanken/sluiskonstru ctie	25.000	-					25.000	
Nieuwe kleedkamers BFC	2.100.000	-	2.100.000					
...	-	-						
subtotaal Sport	5.059.200	-	2.100.000	-	1.458.000	766.200	735.000	-

Overzicht investeringen

Programma 1

Vervanging speeltoestellen 2027-2030	432.094	-			102.094		110.000		110.000		110.000	
Buitendijkse - Spelen	128.000	-			6.000		84.000		38.000		-	
Kocherplantsoen - Spelen	98.000	-			83.300		14.700				-	
...	-	-										
subtotaal Speelvoorzieningen	658.094	-	-	-	191.394	-	208.700	-	148.000	-	110.000	-
Programma 1 Voor en van iedereen	5.717.294	-	2.100.000	-	1.649.394	-	974.990	-	883.000	-	110.000	-

Overzicht investeringen

Programma 2

Omschrijving	Totaal Uitgaven t/m 2030	Totaal inkomsten t/m 2030	Uitgaven t/m 2026	Inkomsten t/m 2026	Uitgaven 2027	Inkomsten 2027	Uitgaven 2028	Inkomsten 2028	Uitgaven 2029	Inkomsten 2029	Uitgaven 2030	Inkomsten 2030
Nieuwbouw Min. Calsschool	7.070.000	-	3.817.800		3.252.200							
Jozefschool	8.760.000	-	700.800		5.372.800		2.686.400					
Montessori Lyceum Gooise Meren	40.570.000	-	3.245.600		18.662.200		18.662.200					
Onderwijslocatie Ruijterlaan	4.750.000	-	1.472.500		2.185.000		1.092.500		-			
Rehobothschool & Godelindeschool	1.700.000	-	-		-		136.000		-		1.564.000	
Renov 2e fase Bussumse Montessorieschool	6.470.000	-	-		517.600		1.984.133		3.968.267		-	
Renovatie Goois Lyceum	36.510.000	-	2.920.800		-		16.794.600		16.794.600		-	
Renovatie RK Montessorieschool	7.810.000	-	-		624.800		2.395.067		4.790.133		-	

Overzicht investeringen

Programma 1

Nieuwbouw Vituscollege	19.229.400	-	-	-	-	2.848.800	-	16.380.600
Nieuwe school Muiden, grond	1.815.000	-	1.815.000	-	-	-	-	-
Nieuwe school Muiden	6.510.000	-	-	4.000.000	2.510.000	-	-	-
...	-	-	-	-	-	-	-	-
subtotaal		-	-	-	-	-	-	-
Onderwijshuisvesting	141.194.400		13.972.500	34.614.600	49.109.700	25.553.000	17.944.600	
Programma 2 Kansrijk opgroeien	141.194.400	-	13.972.500	34.614.600	49.109.700	25.553.000	17.944.600	-

Overzicht investeringen

Programma 3

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027	Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028	Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029	Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030	Inkoms ten 2030
Weesperweg - Wegen	2.100.000	-					1.050.000		1.050.000			
Herenstraat - Wegen	94.760	-	-		9.476		18.952		18.952		47.380	
VRI Amersfoortsestr.weg aansluiting A1	75.000	-					75.000				-	
Dorpsstraat - Wegen	3.095.000	-					2.786.000		309.000		-	
Tesselschadelaan - Wegen	1.959.000	-	-				1.959.000				-	
Brink - Wegen	3.095.000	-	-		-		2.786.000		309.000		-	
VRI Rijksweg/Kon. Wilhelminalaan	75.000	-	-		75.000							
VRI Brediusweg/Amersfoortsestraatweg	75.000	-	-		75.000							

Overzicht investeringen

Programma 1

Muiden Vesting - Wegen	435.000	-			87.000		348.000				
Buitendijkje - Wegen	226.000	-			11.000		147.000		68.000		
Parkeerterrein BFC	600.000	-	600.000								
...	-	-									
subtotaal Wegen	11.229.760	-	600.000	-	257.476	-	9.169.952	-	1.754.952	-	47.380
Saneringsproject verkeersborden 2027	250.000	-			250.000						
Prinses Irenebrug	702.000	-	702.000								
...	-	-									
subtotaal Civiele kunstwerken	952.000	-	702.000	-	250.000	-	-	-	-	-	-

Omschrijving	Totaal Uitgaven t/m 2030	Totaal inkomsten t/m 2030	Uitgaven t/m 2026	Inkomsten t/m 2026	Uitgaven 2027	Inkomsten 2027	Uitgaven 2028	Inkomsten 2028	Uitgaven 2029	Inkomsten 2029	Uitgaven 2030	Inkomsten 2030
Muiden Vesting - OVL Lichtmasten	520.000	-			104.000		416.000				-	
Buitendijkje - OVL Lichtmasten	224.000	-			11.000		146.000		67.000		-	
Herenstraat - OVL Lichtmasten	67.719	-	-		6.772		13.544		13.544		33.859	
Kocherplantsoen - OVL Lichtmasten	150.000	-			127.500		22.500				-	
Kocherplantsoen - OVL Armaturen	72.000	-			61.200		10.800					
Tesselschadelaan - OVL Lichtmasten	51.000	-	-				51.000					
Tesselschadelaan - OVL Armaturen	24.000	-	-				24.000					
Dorpsstraat - OVL Armaturen	37.000	-					33.000		4.000		-	
Dorpsstraat - OVL Lichtmasten	94.000	-					85.000		9.000		-	

Overzicht investeringen

Programma 1

Buitendijke - OVL Armaturen	136.000	-			7.000		88.000		41.000		-
Brink - OVL Armaturen	27.000	-					24.000		3.000		
Brink - OVL Lichtmasten	72.000	-					65.000		7.000		
Muiden Vesting - OVL Amaturen	520.000	-			104.000		416.000				
Weesperweg - OVL Lichtmasten	260.000	-					130.000		130.000		
Weesperweg - OVL Armaturen	90.000	-					45.000		45.000		
OVL armaturen 2027 (verledden)	400.000	-	400.000								
OVL armaturen 2028 (verledden)	300.000	-			300.000						
...	-	-									
...	-	-									
...	-	-									
subtotaal Openbare verlichting	3.044.719	-	400.000	-	721.472	-	1.569.844	-	319.544	-	33.859
Herenstraat - Riolering	744.071	-	250.000		74.407		148.815		148.814		122.035
Muiden Vesting - Riolering	702.000	-			140.400		561.600				-
Dorpsstraat - Riolering	4.308.000	-					3.878.000		430.000		-
Tesselschadelaan - Riolering	1.941.000	-	-				1.941.000				-
Brink - Riolering	3.031.000	-	-				2.728.000		303.000		-
Lorentzweg - Riolering	6.122.300	-			1.222.300		4.900.000				-
Weesperweg - Riolering	1.100.000	-					550.000		550.000		
Vestingplein Muiden - Riolering	206.800	-					206.800				
Iepenlaan - Riolering	206.800	-			206.800						
Gooiberg - Riolering	51.700	-			51.700						

Overzicht investeringen

Programma 1

Pater Wijnterlaan - Riolering	310.200	-									
...	-	-									
subtotaal Riolering	18.723.871	-	250.000	-	1.695.607	-	14.914.215	-	1.742.014	-	122.035

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027 ten 2027	Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028 ten 2028	Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029 ten 2029	Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030 ten 2030	Inkoms ten 2030
Vervangingsinvesteringen groen 2027-2030	1.400.000	-			350.000		350.000		350.000		350.000	
Tesselschadelaan - Groen	37.000	-	-				37.000				-	
Kocherplantsoen - Groen	70.000	-			59.500		10.500				-	
Buitendijkje - Groen	316.000	-			16.000		205.000		95.000		-	
Dorpsstraat - Groen	77.000	-					69.000		8.000		-	
Brink - Groen	91.000	-					82.000		9.000			
Muiden Vesting - Groen	247.000	-			49.400		197.600					
Weesperweg - Groen	150.000	-					75.000		75.000			
Kocherplantsoen - VBK	100.000	-	100.000									
...	-	-										
subtotaal Groen	2.488.000	-	100.000	-	474.900	-	1.026.100	-	537.000	-	350.000	-
Tractie 2027-2030	1.075.000	-			-		400.000		350.000		325.000	
Vervanging V-283-ZF Opel Movano	120.000	-			120.000							
Vervanging V-112-ZB Opel Movano	120.000	-			120.000							
Vervanging V-612-ZF Opel Movano	120.000	-			120.000							
Vervanging V-576-VL Opel Movano	65.000	-			65.000							
Maaiaarm	34.000	-			34.000							
Veegmachine	250.000	-			250.000							

Overzicht investeringen

Programma 1

...	-	-									
subtotaal Tractie	1.784.000	-	-	-	709.000	-	400.000	-	350.000	-	325.000
Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving	38.822.350	-	2.052.000	-	4.108.455	-	27.080.111	-	4.703.510	-	878.274

Overzicht investeringen

Programma 4

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027 ten 2027	Uitgav en 2028 ten 2028	Uitgav en 2029 ten 2029	Uitgav en 2030 ten 2030
Uitplaatsing Zeeverkenners (aanvulling)	550.000	-	550.000					
Aanleg 45 ligplaatsen in de Muidertrekvaart	135.000	-	135.000					
Vrijliggend fietspad Mariahoeveweg	358.300	-	358.300					
Brug Muiden Noordwest	5.500.000	2.000.000	5.500.000	2.000.000				
...	-	-						
subtotaal gebiedsontwikkeling	6.543.300	2.000.000	6.543.300	2.000.000	-	-	-	-
Parkeergarage De Olmen	2.765.000	-			-	-		2.765.000
Aanpassing garage bij uitstel renovatie De Olmen	800.000	-	800.000					-
Parkeergarage Veldweg	5.000.000	-	-		-		5.000.000	-
Parkeerautomaten tbv fiscalisering	400.000	-	400.000					
Parkeerapparatuur 3 parkeergarages - VBK	100.000	-			100.000			

Overzicht investeringen

Programma 1

Parkeerapparatuur 3 parkeergarages	700.000	-			700.000							
...	-	-										
subtotaal parkeren	9.765.000	-	1.200.000	-	800.000	-	-	-	5.000.000	-	2.765.000	-
<i>verkeersveiligheidsknelpunten</i>												
Schoolzones 2026	150.000	-	-		150.000		-				-	
Schoolzones 2027	150.000	-	-		-			150.000		-	-	
Laarderweg	560.000	450.000			560.000	450.000						
Landstraat	750.000	-	-		750.000							
Verkeersmaatregelen		-										
Hocras locatie	1.500.000		1.500.000									
...	-	-										
<i>Hoogwaardig fietsnetwerk</i>												
Aanleg MRA Fietsroute Hilversum-Amsterdam, onderdelen HA19-HA23	1.740.000	975.640	300.000		1.440.000	975.640						
Aanleg MRA Fietsroute Hilversum-Amsterdam, onderdelen HA43-HA52	1.885.000	1.607.765	325.000		780.000	1.032.765	780.000	575.000				
Aanleg Fietsstraat Zwarteweg - Comeniuslaan	605.000	380.000	105.000		500.000	380.000						
Aanleg Doorfietsroute Bussum-Huizen, onderdelen BH01-BH08	3.300.000	2.205.700			500.000		1.400.000	1.125.700	1.400.000	1.080.000		
Aanleg MRA Fietsroute Almere-Amsterdam, onderdelen AA01-AA11	745.000	500.000					115.000		315.000	250.000	315.000	250.000
Aanleg Doorfietsroute (Laren)-Crailo-Bussum, onderdelen LB12-LB23	1.740.000	1.200.000					300.000		1.440.000	1.200.000		
...	-	-										
subtotaal mobiliteit	13.125.000	7.319.111	2.230.000	-	4.680.000	2.838.411	2.745.000	1.700.700	3.155.000	2.530.000	315.000	250.000
Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar	29.433.300	9.319.111	9.973.300	2.000.000	5.480.000	2.838.411	2.745.000	1.700.700	8.155.000	2.530.000	3.080.000	250.000

Overzicht investeringen
Programma 1

Overzicht investeringen
Programma 5

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027 ten 2027	Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028 ten 2028	Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029 ten 2029	Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030 ten 2030	Inkoms ten 2030
Mobiele werkplekken/devices 2027-2030	1.093.600	-			273.400		273.400		273.400		273.400	
Programma digitalisering 2027-2030	2.000.000	-			500.000		500.000		500.000		500.000	
...	-	-										
subtotaal Automatisering	3.093.600	-	-	-	773.400	-	773.400	-	773.400	-	773.400	-
Airco MER Gemeentehuis	90.000	-	-		90.000							
Noodstroomaggregaat gemeentehuis	211.000	-			211.000							
...	-	-										
subtotaal Kantoormeubilair	301.000	-	-	-	301.000	-	-	-	-	-	-	-
Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening	3.394.600	-	-	-	1.074.400	-	773.400	-	773.400	-	773.400	-

Overzicht investeringen
Programma 6

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027 ten 2027	Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028 ten 2028	Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029 ten 2029	Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030 ten 2030	Inkoms ten 2030
Nieuwbouw brandweergarage Muiderberg	2.500.000	-					2.500.000					
Gemeentewerven	7.000.000	-	7.000.000									

Overzicht investeringen

Programma 1

...	-	-										
subtotaal Gebouwen	9.500.000		7.000.000	-	-	-	2.500.000	-	-	-	-	-
Programma 6 Financieel gezond	9.500.000	-	7.000.000	-	-	-	2.500.000	-	-	-	-	-

Overzicht investeringen

Totaal Programma's

Omschrijving	Totaal Uitgave n t/m 2030	Totaal inkoms ten t/m 2030	Uitgav en t/m 2026	Inkoms ten t/m 2026	Uitgave n 2027	Inkoms ten 2027	Uitgav en 2028	Inkoms ten 2028	Uitgav en 2029	Inkoms ten 2029	Uitgav en 2030	Inkoms ten 2030
Totaal	228.061.944	9.319.111	35.097.800	2.000.000	46.926.849	2.838.411	83.183.111	1.700.700	40.067.910	2.530.000	22.786.274	250.000

Bijlage 2 Taakvelden

Taakvelden

Excel-tabel

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten				
0.1 Bestuur	2.354	2.255	2.255	2.255
0.2 Burgerzaken	2.737	2.367	2.062	2.062
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.341	2.341	2.341	2.341
0.4 Overhead	32.026	31.840	31.821	31.821
0.5 Treasury	4.065	4.065	4.065	4.065
0.61 OZB woningen	628	628	628	628
0.62 OZB niet-woningen	694	694	694	694
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	2.408	54	52	52
0.8 Overige baten en lasten	923	2.405	2.911	3.400
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	30	30	30	30
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6.721	6.572	6.572	6.572
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.275	2.268	2.265	2.265
2.1 Verkeer en vervoer	12.635	12.614	12.636	12.636
2.2 Parkeren	1.109	1.109	1.109	1.109
2.4 Economische havens en waterwegen	406	406	406	406
3.1 Economische ontwikkeling	1.016	1.016	1.016	1.016
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	79	79	79	79
3.4 Economische promotie	304	304	304	304
4.2 Onderwijshuisvesting	8.756	9.208	9.708	10.708
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	601	601	612	612
5.1 Sportbeleid en activering	940	940	940	940
5.2 Sportaccommodaties	6.160	6.158	6.156	6.156
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.025	1.040	1.040	1.040
5.4 Musea	332	332	332	332
5.5 Cultureel erfgoed	727	727	727	727
5.6 Media	1.794	1.742	1.742	1.742
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.182	6.131	6.080	6.080
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15.627	15.290	14.980	14.980
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	49	49	49	49
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	242	242	242	242
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	719	840	842	842
6.3 Inkomensregelingen	22.440	22.509	22.509	22.509
6.4 WSW en beschut werk	1.584	1.419	1.384	1.395
6.5 Arbeidsparticipatie	2.071	2.005	2.014	2.014
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.922	3.922	3.922	3.922
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	4.940	4.940	1.182	1.182
6.712 Begeleiding (Wmo)	200	353	503	503
6.713 Dagbesteding (Wmo)	2.446	2.486	2.526	2.526

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.72B Jeugdhulp behandeling	-103	-205	-205	-205
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	2.428	2.431	2.434	2.434
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3.839	1.676	1.751	1.751
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	2.428	2.431	2.434	2.434
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.000	1.000	1.000	1.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.012	1.012	1.012	1.012
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.012	1.012	1.012	1.012
6.791 PGB Wmo	4.904	4.861	4.861	4.861
6.792 PGB Jeugd	2.033	2.033	2.033	2.033
6.811 Beschermd Wonen (Wmo)	231	231	231	231
6.821 Jeugdbescherming	686	686	686	686
6.822 Jeugdreclassering	42	42	42	42
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	382	383	383	383
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.051	1.052	1.053	1.053
7.1 Volksgezondheid	4.092	4.003	4.010	4.010
7.2 Riolering	6.588	6.588	6.588	6.588
7.3 Afval	8.298	8.374	8.428	8.428
7.4 Milieubeheer	3.830	3.787	3.662	3.662
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.632	1.632	1.620	1.620
8.1 Ruimtelijke ordening	1.473	1.389	1.381	1.381
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.005	1.005	170	170
8.3 Wonen en bouwen	4.829	4.829	4.829	4.829
Totaal lasten	206.198	202.234	198.149	199.649
Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten				
0.2 Burgerzaken	-1.760	-1.519	-1.041	-1.041
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-1.836	-2.041	-2.041	-2.041
0.4 Overhead	-24	-24	-24	-24
0.5 Treasury	-6.798	-6.508	-6.017	-6.017
0.61 OZB woningen	-13.699	-14.726	-14.726	-14.726
0.62 OZB niet-woningen	-3.388	-3.388	-3.388	-3.388
0.63 Parkeerbelasting	-3.602	-3.602	-3.602	-3.602
0.64 Belastingen overig	-294	-294	-294	-294
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-122.351	-116.627	-114.733	-114.733
0.8 Overige baten en lasten	-887	-887	-887	-2.649
1.2 Openbare orde en veiligheid	-83	-83	-83	-83
2.1 Verkeer en vervoer	-196	-196	-196	-196
2.2 Parkeren	-500	-500	-500	-500
2.4 Economische havens en waterwegen	-9	-9	-9	-9
3.1 Economische ontwikkeling	-445	-445	-445	-445
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-118	-118	-118	-118
3.4 Economische promotie	-494	-494	-494	-494

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
4.2 Onderwijshuisvesting	-153	-153	-153	-153
5.1 Sportbeleid en activering	-225	-225	-225	-225
5.2 Sportaccommodaties	-1.226	-1.226	-1.226	-1.226
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-10	-10	-10	-10
5.5 Cultureel erfgoed	-169	-169	-169	-169
5.6 Media	-55	-55	-55	-55
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-224	-224	-224	-224
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.627	-1.627	-1.627	-1.627
6.3 Inkomensregelingen	-16.960	-16.960	-16.960	-16.960
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-120	-120	-120	-120
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	64	-602	-602	-602
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-2.260	-2.260	-2.260	-2.260
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	-580	-584	-584
6.791 PGB Wmo	-606	-606	-606	-606
6.811 Beschermd Wonen (Wmo)	230	230	230	230
7.2 Riolering	-8.631	-8.631	-8.631	-8.631
7.3 Afval	-11.035	-11.126	-11.189	-11.189
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.124	-1.124	-1.124	-1.124
8.1 Ruimtelijke ordening	-122	-122	-1.560	-160
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-240	-240	-	-
8.3 Wonen en bouwen	-3.475	-3.475	-3.475	-3.475
Totaal baten	-204.453	-200.766	-199.168	-199.530
Resultaat voor bestemming	1.746	1.467	-1.019	119

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Toevoegingen				
0.10 Mutaties reserves	200	-	2.600	-
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	-2.243	-663	-1.771	-599
Totaal mutaties reserves	-2.043	-663	829	-599
Resultaat na bestemming	-297	804	-191	-481

Bijlage 3 Indicatoren

Verplichte indicatoren eigen gegevens

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
5	1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,91	7,68	7,92	8,41	8,27	8,34
5	2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,62	7,15	7,41	7,73	7,7	7,8
5	3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 668	€ 783	€ 886	€ 930	€ 971	n.n.b.
5	4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	13,7%	13,9%	14,8%	14,4%	0,0%	0,0%
5	5	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	12,1%	13,2%	12,5%	12,6%	14,0%	n.n.b.

Programma	Nummer indicator	Toelichting		
5	1	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari en voor het realisatiejaar per 31 december.		
5	2	Het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers, voor het begrotingsjaar op 1 januari en realisatiejaar per 31 december.		
5	3	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief bestuur.		
5	4	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever. In de begroting is dit 0%, omdat hier de toegestane formatie leidend is voor de budgetbepaling.		
5	5	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.		

Verplichte indicatoren Waar staat je gemeente?

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	GM 2023	GM 2024	GM 2025	GM 2026	gemeente 50.000 - 100.000 inwoners
1	20	Niet-sporters	%	Gezondheids- enquête (CBS, RIVM)	1 x per 2 jr	34,4%	1 x per 2 jr		45,0%
1	32	Clënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	610	600	580		734
2	17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0	0,7	n.n.b.		5,6
2	18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	25	37	n.n.b.		26
2	19	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,3%	1,2%	n.n.b.		2,3%
2	23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3,0%	3,0%			5,0%
2	26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1,0%	1,0%			2,0%
2	29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	13,4%	14,3%	13,3%		13,9%
2	30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,7%	0,7%	0,6%		1,0%
2	31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,1%	0,1%	0,1%		0,4%
3	14	Functiemenging	%	CBS BAG/LISA	47,0%	47,9%	48,4%		53,3%
3	33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	146,1%	144,0%			142,0%
3	34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	13,4%	16,6%			39,0%
3	35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 558.000	€ 578.000	€ 595.000	€ 642.000	€ 419.000
3	36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	4	8,6			8
3	37	Demografische druk	%	CBS	85,2%	84,4%	84,2%	85,0%	76,2%
3	38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 903	€ 956	€ 990	€ 1.140	€ 984
3	39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 1.040	€ 1.103	€ 1.144	€ 1.303	€ 1.072
4	16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar	LISA	241,5	258,8	273,2		184,4
4	21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	CBS / LISA	671,9	697,3	710,5		824,8
4	24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking	CBS	75,1%	75,3%	76,0%		73,3%

			t.o.v. de beroepsbevolking						
4	27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	172,2	177,5	175,4		244,2
4	28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	189,4	197,4	208,7		209,5
5	6	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	Bureau Halt	7	10	11		11
5	8	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	1,3	1,4		1,8
5	9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,7	2,8	3		4,3
5	10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	1,4	1,6		1,2
5	11	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5,2	5	4,8		5,4
5	22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS / gemeentelijke monitor sociaal domein	1,0%	n.n.b.	n.n.b.		1,0%

Toelichtingen verplichte indicatoren

Programma	Nummer indicator	Toelichting
1	20	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Deze indicator wordt elke vier jaar onderzocht met behulp van de gezondheidsmonitor van de GGD. De meest recente cijfers dateren uit 2022. Op basis van die cijfers hebben we in Gooise Meren minder inwoners die niet wekelijks sporten (36,6%) ten opzichte van vergelijkbare gemeenten (46,4%).
1	32	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
2	17	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen. Meer informatie kunt u vinden in het Jaarverslag van het RBL.
2	18	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen. Meer informatie kunt u vinden in het Jaarverslag van het RBL.
2	19	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Meer informatie kunt u vinden in het Jaarverslag van het RBL.
2	23	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
2	26	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
2	29	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. We zien een niet significante daling van 2023 ten opzichte van de realisatie 2022. In hoeverre de nasleep van corona nog een rol speelt is niet inzichtelijk maar wel aannemelijk.

		Wel is meer jeugdhulp verstrekt dan begroot. De kosten van jeugdhulp zijn gestegen omdat er vaker sprake is van een complexe zorgvraag. Overigens sluit meer inzet van jeugdhulp dan begroot aan bij de landelijke trend.
2	30	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een Jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Er is sprake van een niet-significante daling.
2	31	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasserings-maatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). We zien een stabilisatie in het aantal jongeren met jeugdreclassering.
3	14	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. De verwachting is dat er iets meer woningen (nieuwbouwprojecten) dan arbeidsplaatsen worden gerealiseerd. Toch blijven we inzetten op behoud en groei.
3	33	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).
3	34	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. De berekening van het totaal aan hernieuwbare elektriciteit is voor een deel gebaseerd op modelmatige interpretaties. De cijfers uit 2022 zijn het meest recent.
3	35	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
3	36	Het aantal nieuw gebouwde woningen, per 1.000 woningen.
3	37	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
3	38	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.
3	39	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.
4	16	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar. Het streven is om het aantal vestigingen gelijkblijvend te houden.
4	21	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
4	24	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
4	27	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
4	28	Het aantal lopende re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
5	6	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De Halt-straft is een interventie voor jongeren van 12 - 17 jaar. Zij komen na het plegen van een licht strafbaar feit onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een Halt-straft. Jongeren komen bij Halt terecht via de politie (soms na expliciete toestemming door het OM), een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), of bijvoorbeeld een leerplichtambtenaar.
5	8	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
5	9	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
5	10	Diefstallen uit woning. Het aantal diefstallen uit de woning dat door de politie is geregistreerd.
5	11	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.
5	22	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Excel-tabel

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Begrip / afkorting	Betekenis
Algemene reserve	Vrij besteedbare financiële buffer van de gemeente.
Algemene uitkering	Uitkering van het Rijk uit het Gemeentefonds die vrij besteedbaar is.
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. Landelijke afspraken over zorg, welzijn en gezondheid.
Balans	Overzicht van bezittingen, schulden en eigen vermogen.
Baten	Inkomsten van de gemeente.
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Wettelijke regels voor de inrichting van begrotingen en jaarrekeningen.
Belastingcapaciteit	Mate waarin ruimte aanwezig is om gemeentelijke belastingen te verhogen.
Begroting	Overzicht van beleidsvoornemens, inkomsten en uitgaven.
Begrotingssaldo	Het verschil tussen alle baten en lasten in een begrotingsjaar.
Begrotingstekort	Situatie waarin de lasten hoger zijn dan de baten.
Begrotingswijziging	Aanpassing van de begroting gedurende het jaar.
Beheersmaatregel	Maatregel om risico's te beperken
Bestemmingsreserve	Reserve die door de raad voor een specifiek doel is bestemd.
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Met deze middelen kunnen gemeenten personeel, onderzoek en uitvoering financieren voor de energietransitie en klimaatdoelen.
CUP	College Uitvoeringsprogramma. Uitwerking van het coalitieakkoord door het college.
Doelmatig	Met zo min mogelijk middelen een resultaat bereiken.
Doeltreffend	De mate waarin een doel wordt bereikt.
Eigen vermogen	Verschil tussen bezittingen en schulden.
EMU	Economische en Monetaire Unie.
EMU-saldo	Financieel saldo van de gemeente volgens Europese normen. Het EMU-saldo wordt gebruikt om te monitoren of Nederland voldoet aan Europese afspraken.
Exploitatie	Het geheel van de jaarlijkse baten en lasten van de gemeente.
Financiële kengetallen	Indicatoren die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.
Financiële positie	Overzicht van de financiële gezondheid van de gemeente.
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord. Landelijke afspraken om gezondheid en preventie te versterken.
Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingsverband tussen overheden.
Gemeentefonds	Fonds waaruit gemeenten algemene uitkeringen ontvangen.
Grondexploitatie	Financiële administratie van gebiedsontwikkeling en grondprojecten.
IHP	Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting.
Incidenteel	Eenmalig of tijdelijk. De inkomsten of uitgaven komen niet elk jaar terug.
Investering	Uitgave voor een bezit met een gebruiksduur van meerdere jaren.
Kapitaalgoederen	Bezittingen zoals wegen, riolering, groen en gebouwen die nodig zijn voor gemeentelijke dienstverlening.
Kapitaallasten	Afschrijvingen en rentelasten van investeringen.
Kasgeldlimiet	Wettelijke grens voor het bedrag dat een gemeente met kortlopende leningen mag financieren. Deze norm beperkt het risico van rentestijgingen op korte termijn.
Kengetallen	Financiële indicatoren die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente, zoals schuldquote, solvabiliteit en belastingcapaciteit.
Lasten	Kosten van de gemeente.

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Lokale heffingen	Belastingen en heffingen die de gemeente oplegt.
Netto schuldquote	Financieel kengetal dat laat zien hoe hoog de schuld van de gemeente is ten opzichte van haar inkomsten.
Overhead	Algemene ondersteunende kosten, zoals ICT, huisvesting, personeel en financiën.
OZB	Onroerendezaakbelasting. Belasting die eigenaren en gebruikers van onroerend goed betalen.
Renterisiconorm	Wettelijke norm uit de Wet Fido die bepaalt hoeveel leningen van een gemeente jaarlijks rentegevoelig mogen zijn. De norm is bedoeld om te voorkomen dat een gemeente te veel risico loopt bij rentestijgingen.
RES	Regionale Energiestrategie. Regionale afspraken over duurzame energie en energietransitie.
Reserve	Onderdeel van het eigen vermogen voor toekomstige doelen of risico's.
Rioolheffing	Heffing voor aanleg, beheer en onderhoud van het riool.
Risico	Onzekere gebeurtenis met mogelijke financiële gevolgen.
Risicobeheersing	Het identificeren, beoordelen en beperken van risico's.
Schatkistbankieren	Wettelijke verplichting voor gemeenten om overtollige geldmiddelen aan te houden bij het Rijk.
Solvabiliteitsratio	Kengetal dat aangeeft in hoeverre de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.
SPUK	Specifieke uitkering van het Rijk voor een vooraf vastgesteld doel.
Structureel begrotingssaldo	Het verschil tussen jaarlijks terugkerende baten en lasten.
Structurele exploitatieruimte	Geeft aan hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om lasten uit structurele baten te betalen.
Taakveld	Landelijk voorgeschreven indeling van gemeentelijke activiteiten.
Verbonden partij	Organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Belangenvereniging van Nederlandse gemeenten.
Voorziening	Bedrag dat de gemeente reserveert voor toekomstige verplichtingen of risico's die naar verwachting zullen ontstaan, maar waarvan de omvang of het tijdstip nog niet precies bekend is.
Vreemd vermogen	Geld dat de gemeente heeft geleend.
Weerstandsvermogen	Vermogen van de gemeente om financiële risico's en tegenvallers op te vangen.
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden. Bevat regels voor het aantrekken en beheren van leningen en financiële middelen.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning. Wet die gemeenten verantwoordelijk maakt voor ondersteuning van inwoners.
Woo	Wet open overheid. Wet die de openbaarmaking van overheidsinformatie en het recht op toegang tot die informatie regelt.
WOZ-waarde	Door de gemeente vastgestelde waarde van een woning of ander onroerend goed.